“แผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ด้านปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือ ด้านภูมิอากาศ”

A C E

ACTION FOR CLIMATE EMPOWERMENT

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
49 พระราม 6 ซอย 30 พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
เบอร์โทรศัพท์ : 02-298-5646
E-mail : deqpinter1978@gmail.com
Website : www.deqp.go.th

คำนำ

เมื่อปี พ.ศ. 2557 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยประสานงานหลักระดับประเทศ (National Focal Point) สำหรับกิจกรรมมาตรา 6 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือ Action for Climate Empowerment (ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ) ซึ่งครอบคลุมเรื่องสำคัญ ได้แก่ การศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของประชาชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเสริมสร้างขีดความสามารถ

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามพันธสัญญา และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนการเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่และสร้างความตระหนักรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการจัดทำหลักสูตรร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และข้อตกลงปารีส ด้านปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยได้ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากกรอบอนุสัญญาฯ ข้อตกลงปารีส กรอบความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ และข้อมูลสถานการณ์ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย พร้อมทั้งได้ประสานไปยังหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการดำเนินงาน และจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ ประชาสังคม ภาคเอกชน สื่อมวลชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศด้านปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

คณะผู้จัดทำใคร่ขอขอบพระคุณทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ ประชาสังคม ภาคเอกชน สื่อมวลชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศด้านปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศให้บรรลุผลสำเร็จในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศด้านปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศจะเป็นแนวทางการดำเนินการสร้างความตระหนัก การศึกษา การฝึกอบรม และการมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อไป

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

Part 1

01 ความตกลงระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

04 ระดับโลก

18 ระดับภูมิภาคอาเซียน

23 ระดับประเทศ

28 การตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

Part 2

52 การดำเนินงานตามมาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

56 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ

58 ประวัติโดยย่อและลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญของมาตรา 6

78 วัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6

80 กรอบระหว่างประเทศที่เกี่ยวโยงกับปฏิบัติการเพื่อเสริมพลังด้านสภาพภูมิอากาศ/กิจกรรมภายใต้มาตรา 6

83 ตัวอย่างการดำเนินงานด้านกิจกรรมมาตรา 6 ของประเทศและองค์กรต่างๆ

91 ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของกิจกรรมมาตรา 6 กับเป้าหมายหลักและนโยบาย/แผนหลักของประชาคมอาเซียน และประเทศไทย

Part 3

101 แผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ตามข้อตกลงภายใต้กรอบปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment)

103 หน่วยงานประสานงานหลักระดับประเทศ (National Focal Point)

110 ข้อเสนอแนะต่อภารกิจเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้ง 6 ด้าน

117 ข้อเสนอแนะต่อภารกิจด้านการเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) ตามกรอบข้อตกลงปารีส

121 ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ระยะ 5-10 ปี)

134 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศ และข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE

139 เอกสารอ้างอิง

สารบัญตาราง

57 ตารางที่ 2.1 : องค์ประกอบ ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ

59 ตารางที่ 2.2 : สาระสำคัญของแผนงานนิวเดล

63 ตารางที่ 2.3 : สาระสำคัญของแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข

65 ตารางที่ 2.4 : สาระสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมมาตรา 6 ในเอเชียและแปซิฟิก

68 ตารางที่ 2.5 : สาระสำคัญของแผนงานโดฮา

71 ตารางที่ 2.6 : สาระสำคัญของการเสวนามาตรา 6 ประจำปีครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4

75 ตารางที่ 2.7 : สาระสำคัญของปฏิญญารัฐมนตรีกรุงลิมาว่าด้วยการศึกษาและสร้างจิตสำนึก (Lima Ministerial Declaration on Education and Awareness-raising)

76 ตารางที่ 2.8 : ข้อสรุปและข้อเสนอแนะของความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนงานโดฮาจากผลการทบทวนขั้นกลาง

78 ตารางที่ 2.9 : บทบาทและหน้าที่ของหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้มาตรา 6

109 ตารางที่ 3.1 : บทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมพลังรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

131 ตารางที่ 3.2 : ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE พันธกิจ และตัวชี้วัด

136 ตารางที่ 3.3 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศกับข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สารบัญภาพ

3 ภาพที่ 1.1 : ความเชื่อมโยงของการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับโลก ภูมิภาค และระดับประเทศ

16 ภาพที่ 1.2 : ภาพรวมความเชื่อมโยงของกลไกต่างๆ ในความตกลงปารีส

39 ภาพที่ 1.3 : แผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวของประเทศ

51 ภาพที่ 1.4 : กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำแผนการปรับตัวฯ แห่งชาติ

55 ภาพที่ 2.1 : องค์ประกอบของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

77 ภาพที่ 2.2 : แสดงเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ

123 ภาพที่ 3.1 : แสดงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE

“ความตกลงระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

“ความตกลงระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

ในช่วงเวลากว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่การประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลกในปี พ.ศ. 2535 การดำเนินงานเพื่อการจัดการแก้ไขปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และพยายามหาทางป้องกัน หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต มีการดำเนินงานอย่างเชื่อมโยงและสัมพันธ์ต่อกันทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และในระดับประเทศ ความเคลื่อนไหวและความเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและระดับภูมิภาค เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลสำคัญที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนทิศทางนโยบาย ยกระดับการดำเนินงานของประเทศไทยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้มีความเข้มข้นมากขึ้น ในปัจจุบันมีการกำหนดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และมีการจัดทำแผนแม่บทเฉพาะระยะยาวเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งมีแผนของหน่วยงานในด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ดูภาพที่ 1.1 ประกอบ)

“ความเชื่อมโยงของการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับโลก ภูมิภาค และ ระดับประเทศ”

ภาพที่ 1.1 : ความเชื่อมโยงของการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศใน “ระดับโลก”

ระดับโลก

"ความพยายามแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลกมีมาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน มีการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวม 3 ฉบับ ได้แก่ กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พิธีสารเกียวโต และความตกลงปารีส"

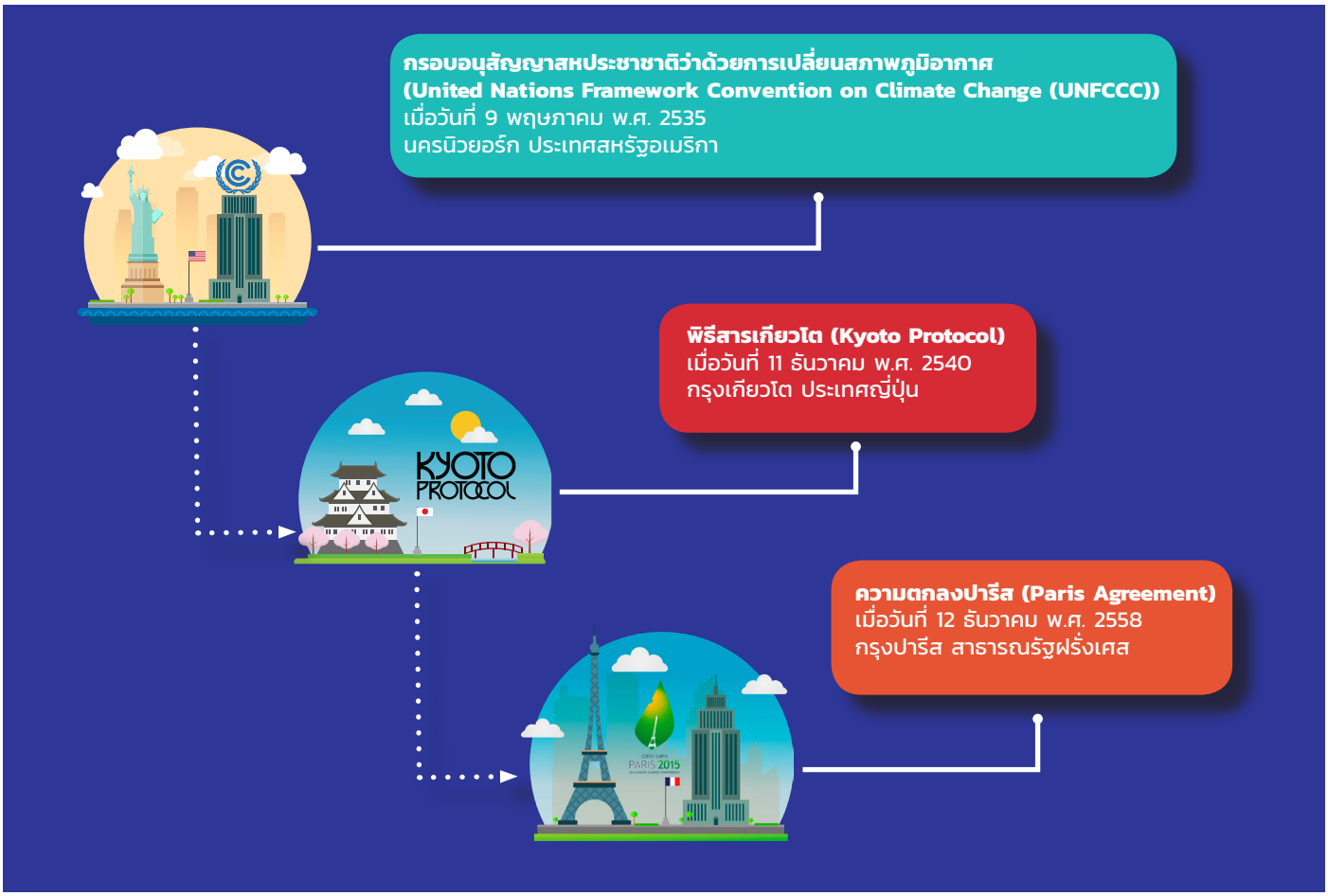

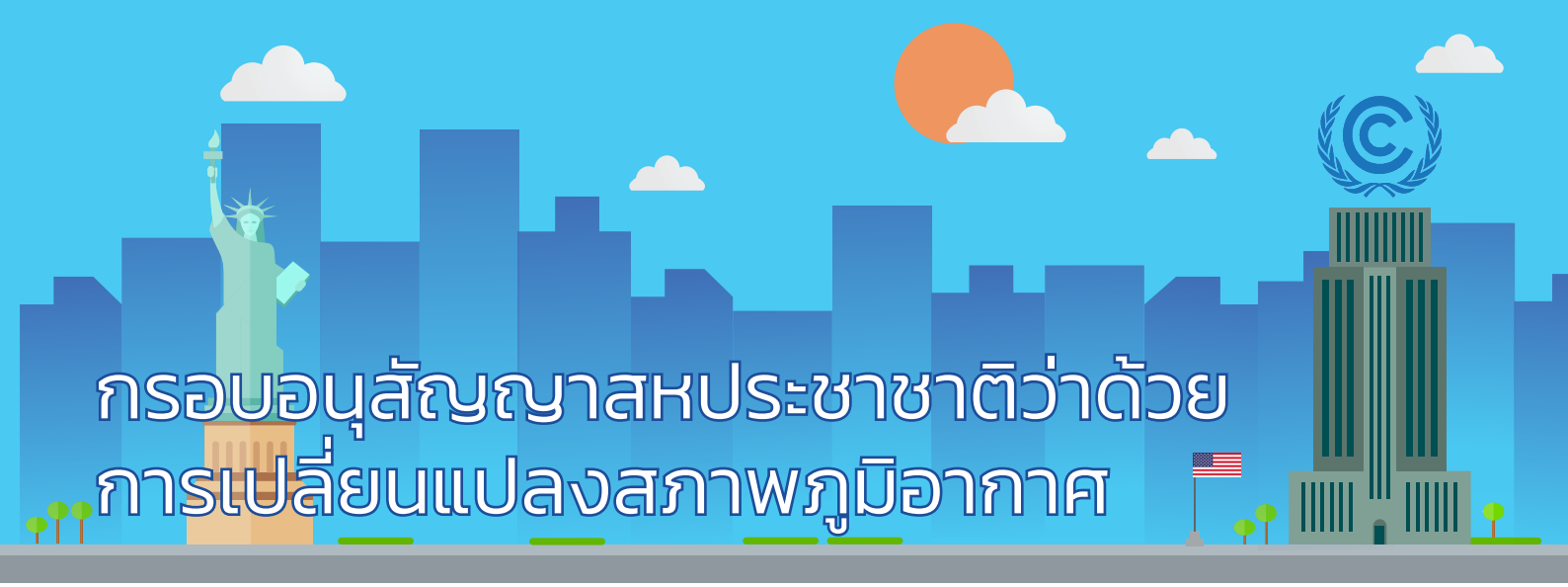

กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1. กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ในปี พ.ศ.2533 (ค.ศ.1990) คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) ซึ่งเป็นองค์กรสนับสนุนข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้เผยแพร่รายงานการประเมินสถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อยืนยันถึงสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศโลกและคาดการณ์ถึงภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การละลายของภูเขาน้ำแข็งและธารน้ำแข็ง การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลในมหาสมุทร การก่อตัวรุนแรงของภัยธรรมชาติที่เกิดบ่อยครั้งขึ้น เป็นต้น

ผลการประเมินดังกล่าวได้นำไปสู่การเจรจาจัดทำกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) เพื่อใช้เป็นเวทีในการสร้างความร่วมมือจากนานาชาติในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กรอบอนุสัญญาฯ ได้กำหนดพันธกรณีแก่ประเทศภาคีโดยใช้หลักการ “ความรับผิดชอบร่วมกันที่แตกต่าง” หรือ “common but differentiated responsibilities” โดยจำแนกประเทศภาคีเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

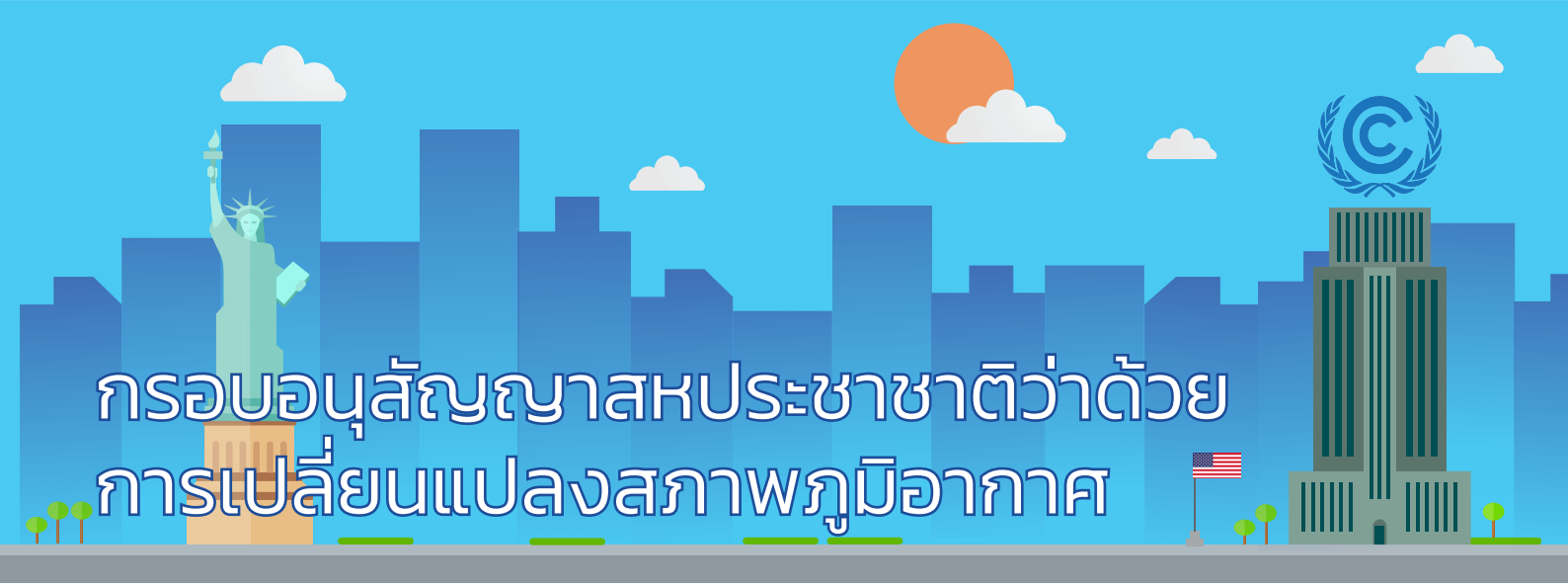

กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลุ่มภาคผนวกที่ 1 คือ ประเทศอุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้วที่มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากมาก่อน จัดเป็นกลุ่มที่มีต้องมีพันธกรณีที่เป็นรูปธรรมในการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น มีเป้าหมายการลด

กลุ่มภาคผนวกที่ 2 คือ ประเทศพัฒนาแล้วตามภาคผนวกที่ 1 แต่ไม่รวมประเทศที่มีการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ (จากสังคมนิยมเป็นทุนนิยม) โดยกลุ่มนี้ จัดเป็นกลุ่มที่ต้องให้การสนับสนุนทางการเงิน การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และการสร้างศักยภาพให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาในการลดก๊าซเรือนกระจกและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลุ่มนอกภาคผนวกที่ 1 คือ ประเทศกำลังพัฒนา

ประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบันเป็นภาคีในกรอบอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2537

2. พิธีสารเกียวโต

การประชุมสมัชชาภาคีภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ (Conference of the Parties: COP) สมัยที่ 3 ในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) ณ กรุงเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบต่อพิธีสารเกียวโตซึ่งเป็นข้อตกลงที่มีผลผูกพันทางกฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ มีวัตถุประสงค์หลัก คือ การกำหนดพันธกรณีในการลดก๊าซเรือนกระจก โดยกำหนดเป็นตัวเลขเป้าหมายการลดในภาพรวมและเป้าหมายรายประเทศสำหรับกลุ่มภาคผนวกที่ 1 และกำหนดระยะพันธกรณี (ระยะเวลาเป้าหมาย โดยในระยะพันธกรณีที่ 1 (First Commitment Period) คือ ภายในช่วงปี ค.ศ. 2008-2012 (พ.ศ. 2551-2555) ประเทศกลุ่มภาคผนวกที่ 1 มีเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกโดยรวมให้ได้ ร้อยละ 5 จากระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533)

นอกจากนี้ พิธีสารเกียวโต ยังได้กำหนดกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศไว้ 3 รูปแบบ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ (1) กลไกการซื้อขายหน่วยก๊าซเรือนกระจก หรือ คาร์บอนเครดิต ระหว่างประเทศกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ด้วยกันเอง (Emission Trading) (2) การลงทุนดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกร่วมกันระหว่างประเทศกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ด้วยกันเอง (Joint Implementation) และ (3) การลงทุนดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกร่วมกันระหว่างประเทศในและนอกกลุ่มภาคผนวกที่ 1 หรือที่เรียกว่า กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM)

พิธีสารเกียวโต

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโตเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2545 ต่อมา การประชุมรัฐภาคีพิธีสารเกียวโต สมัยที่ 8 เมื่อเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555) ณ กรุงโดฮา รัฐกาตาร์ ประเทศภาคีพิธีสารฯ ได้มีมติ (ข้อตัดสินใจที่ 1/CMP.8) แก้ไขพิธีสาร โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) กำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของประเทศกลุ่มภาคผนวกที่ 1 เป็นร้อยละ 8 จากระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ภายในระยะพันธกรณีที่ 2 ได้แก่ ช่วงปี ค.ศ. 2013-2020 (พ.ศ. 2556-2563)

ความตกลงปารีส

3. ความตกลงปารีส

เนื่องจากพิธีสารเกียวโตมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างเต็มที่ ข้อจำกัดหลัก ได้แก่ การที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 และปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตัดสินใจไม่เข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารฯ จึงได้มีการเจรจาข้อตกลงภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ โดยมุ่งเน้นที่จะให้มีข้อตกลงใหม่นอกเหนือจากพิธีสารเกียวโตที่มีผลผูกพันครอบคลุมประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายใหญ่ของโลกโดยได้จัดตั้งกระบวนการเจรจาในรอบแรกได้แก่ Ad Hoc Working Group on Long Term Cooperative Action (AWG-LCA) ซึ่งระบุให้กำหนดข้อตกลงให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ.2552) ในการประชุม COP สมัยที่15 ณ กรุงโคเปนฮาเกน ราชอาณาจักรเดนมาร์ก

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมไม่สามารถมีมติเกี่ยวกับข้อตกลงใหม่ร่วมกันได้ จนกระทั่งการประชุม COP สมัยที่ 17 ณ เมืองเดอร์บัน สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เมื่อ ปี ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) ที่ประชุมจึงได้จัดตั้งกระบวนการเจรจาในรอบที่ 2 ขึ้น ได้แก่ Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action (ADP) ซึ่งระบุให้กำหนดข้อตกลงใหม่ให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ในการประชุม COP สมัยที่ 21 ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ความตกลงปารีส

ในการประชุม COP สมัยที่ 21 ที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ ได้มีข้อตัดสินใจรับรอง **“ความตกลงปารีส”** (Paris Agreement) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2558 เป็นกรอบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระยะยาวที่ทุกภาคีมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

ความตกลงปารีสมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

1) เพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับก่อนยุคอุตสาหกรรม และมุ่งพยายามควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับก่อนยุคอุตสาหกรรม

2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการส่งเสริมความสามารถในการฟื้นตัวจากผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำโดยไม่กระทบต่อการผลิตอาหาร

3) ทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนที่มีความสอดคล้องกับแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ และสร้างความสามารถในการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้ ในความตกลงปารีสมีบทบัญญัติรวม 29 มาตรา ครอบคลุมการดำเนินงานเกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวต่อผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสนับสนุนทางการเงิน การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนา กรอบการรายงานข้อมูลการดำเนินงานและการให้การสนับสนุนอย่างโปร่งใส และการทบทวนสถานการณ์และการดำเนินงานระดับโลก (Global Stocktake) เป็นต้น

ความตกลงปารีสมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ภายหลังจากมีประเทศให้สัตยาบันเป็นภาคีมากกว่า 55 ประเทศ และมีความรับผิดชอบรวมกันต่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อยที่สุดประมาณ ร้อยละ 55 ของจำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดของโลก สำหรับประเทศไทยได้ให้สัตยาบันความตกลงปารีสเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2559

เนื้อหาบทบัญญัติในความตกลงปารีสมีทั้งในส่วนที่เป็นข้อผูกพันชัดเจน ส่วนที่เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน และส่วนที่เป็นหลักการกว้าง ๆ ที่ต้องมีการเจรจาจัดทำรายละเอียดหรือแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมต่อไป สำหรับในส่วนเนื้อหาที่เป็นข้อผูกพัน การเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงปารีสจะส่งผลผูกพันให้ภาคีต้องดำเนินการเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สรุปได้ดังนี้

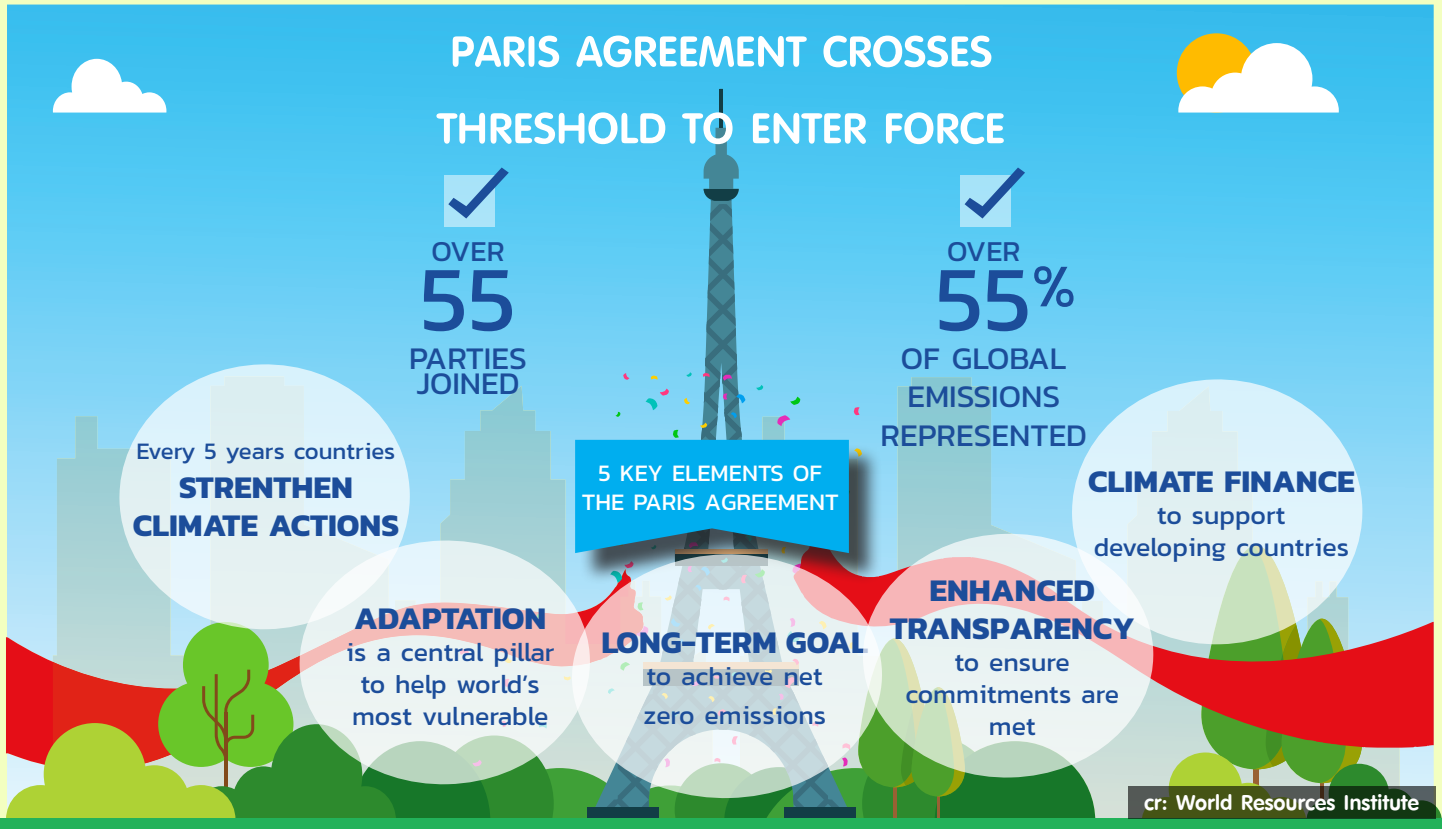

ความตกลงปารีส

1) ประเทศภาคีจะต้องจัดทำเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเป็นเป้าหมายที่แต่ละประเทศกำหนดเองตามความเหมาะสม หรือ ที่เรียกว่า NDCs (Nationally Determined Contributions) มีการทบทวนและเสนอใหม่ทุก 5 ปี และมีการนำเสนอรายงานติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างโปร่งใส

2) ประเทศภาคีจะต้องจัดทำและดำเนินการมาตรการภายในประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย NDCs ที่ประเทศตนเองได้กำหนดไว้

3) ประเทศภาคีควรจะพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาไปสู่การพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ สร้างความต้านทานและความสามารถในการฟื้นตัวจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

4) ประเทศภาคีจะต้องจัดทำแผนการปรับตัวระดับชาติ (National Adaptation Plan : NAP) และดำเนินการตามแผนที่จัดทำ

5) ประเทศภาคีจะต้องจัดทำและนำเสนอรายงานแห่งชาติ (National Communications) รายงานรายสองปี (Biennial Reports) และรายงานความก้าวหน้ารายสองปี (Biennial Update Reports)

6) ประเทศพัฒนาแล้วจะต้องให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการสนับสนุนทางการเงิน การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนาในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลการสนับสนุนดังกล่าวอย่างโปร่งใส

7) ให้มีการประเมินสถานการณ์ดำเนินงานระดับโลก (Global Stocktake) ทุก 5 ปี เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและประเมินความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาพรวมทุกมิติ ทั้งการดำเนินงานและการให้การสนับสนุน โดยเฉพาะการประเมินระดับความสำเร็จในการควบคุมการเพิ่มของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลก ณ ปลายศตวรรษ ไม่ให้เกิน 2 หรือ 1.5 องศาเซลเซียส

ความตกลงปารีส

แม้ว่าในความตกลงปารีสไม่ได้มีข้อบัญญัติเรื่องบทลงโทษใดๆ ไว้ อย่างไรก็ดี กลไกในภาพรวมที่ออกแบบไว้จะมีผลกระตุ้น ส่งเสริม และสร้างแรงผลักดันให้ประเทศภาคีดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของความตกลงปารีส กลไกดังกล่าว

ก. การทบทวนและเสนอ NDCs ทุก 5 ปี โดยเป้าหมายที่เสนอใหม่ต้องมีความก้าวหน้าและสะท้อนความพยายามในระดับสูงสุด

ข. การนำเสนอรายงานติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างโปร่งใส

ค. การกำหนดมาตรการดำเนินงานภายในประเทศภาคี

ง. การประเมินสถานการณ์ดำเนินงานระดับโลก (Global Stocktake) ทุก 5 ปี

จ. การจัดทำรายงานทางวิทยาศาสตร์ของ IPCC จากการเจรจาที่ผ่านมา รายงานของ IPCC ที่ออกมาในช่วงปี 2007 คือ IPCC Fourth Assessment Report มีผลสำคัญต่อการนำไปสู่มติการประชุม COP13 ที่เกาะบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่กำหนดให้มีการจัดทำ Bali Roadmap และข้อเรียกร้องให้ประเทศกำลังพัฒนามีส่วนร่วมรับผิดชอบมากขึ้นต่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

นอกจากนี้ มีความเป็นไปได้สูงว่าประเทศที่พัฒนาแล้วจะกำหนดมาตรการทางการค้าที่เชื่อมโยงกับการ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากยิ่งขึ้น มาตรการเหล่านั้นจะส่งผลกระทบและแรงกดดันผ่านมาถึงประเทศไทย และประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นคู่ค้าในที่สุด

“ภาพรวมความเชื่อมโยงของกลไกต่างๆ ในความตกลงปารีส”

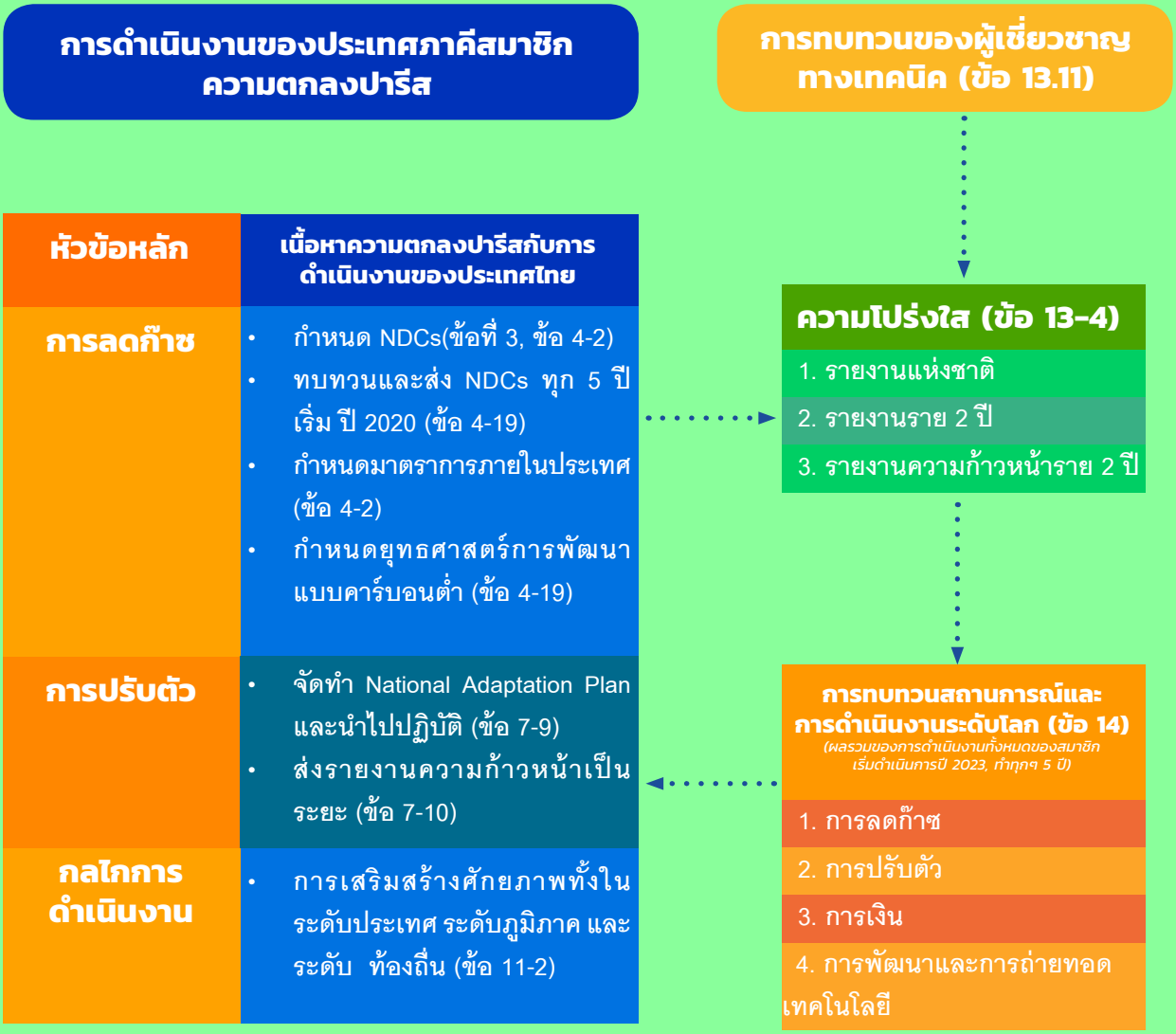

ภาพที่ 1.2 : ภาพรวมความเชื่อมโยงของกลไกต่างๆ ในความตกลงปารีส

ความตกลงปารีส

ในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของความตกลงปารีส มีกลไกหลายรูปแบบที่กำหนดไว้ในความตกลงปารีส เช่น การสร้างความร่วมมือ (Cooperative approach) ทั้งในรูปแบบของกลไกทางตลาด (market based approach) และมิใช่กลไกทางตลาด (non-market approaches) การพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Development and Transfer) การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) รวมทั้งเรื่องการสร้างจิตสำนึกและการศึกษา (Awareness and Education)

ในเรื่องการสร้างจิตสำนึกและการศึกษา ข้อบทที่ 12 ของความตกลงปารีสได้เน้นย้ำความสำคัญของการสร้างจิตสำนึกและการศึกษา ทั้งนี้ เรื่องการสร้างจิตสำนึกและการศึกษานั้นไม่ใช่เรื่องใหม่แต่มีการรองรับเอาไว้อย่างเป็นทางการครั้งแรกในหลักการที่ 21 (Agenda 21 ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนปฏิบัติการอันเป็นผลจากการประชุมว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development) หรือที่รู้จักกันในนาม “Earth Summit” ที่ กรุง ริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ.1992 ซึ่งอันที่จริงแล้วอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (The United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ก็เป็นผลจากการตื่นตัวของประชาคมโลกเนื่องจากการประชุมในปีดังกล่าว

บทที่ 36 (Chapter 36) ของหลักการที่ 21 ได้มีการสร้างข้อแนะนำเอาไว้ เช่น การให้ความรู้ทั้งนอกและในหลักสูตรการศึกษา กล่าวว่าการสร้างหลักสูตรแบบสหวิชาการ(multi-disciplinary) การศึกษาในชุมชนท้องถิ่น การจัดตั้งที่ปรึกษาว่าด้วยการศึกษาทางสิ่งแวดล้อม (National Advisory Environmental Education) เป็นต้น

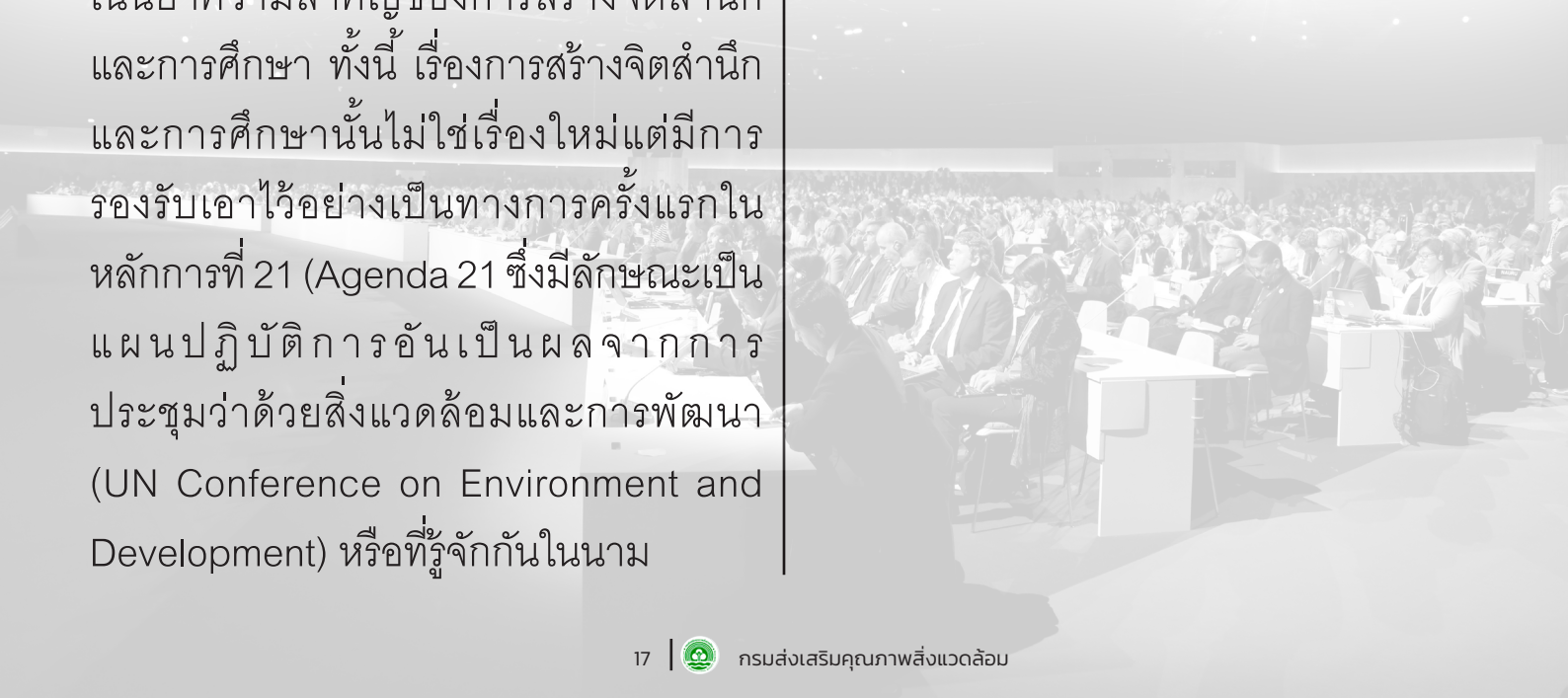

“ระดับภูมิภาคอาเซียน”

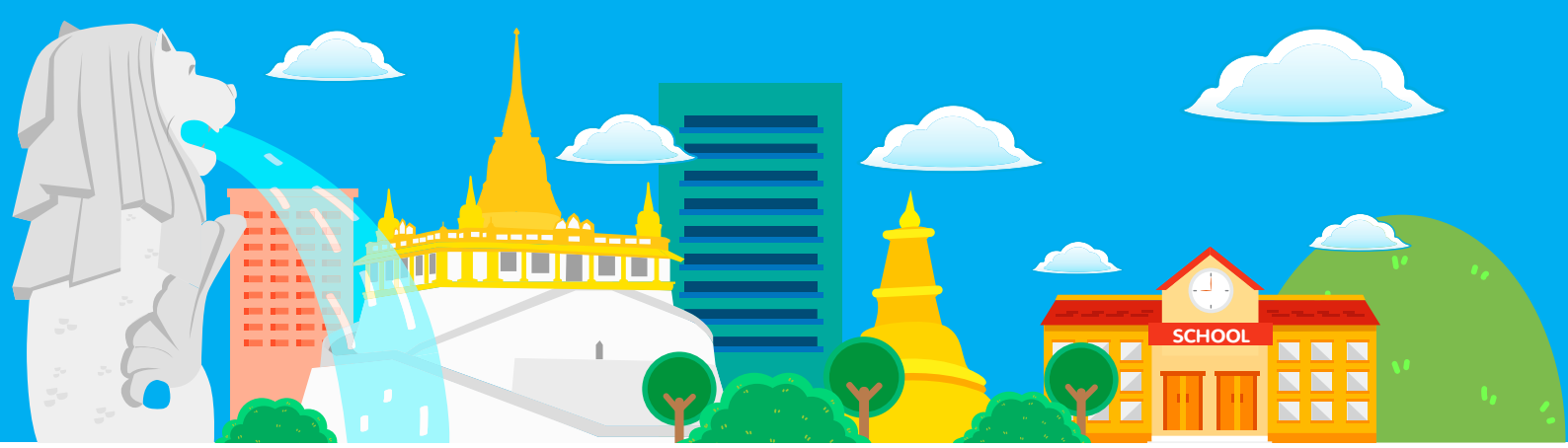

ที่ผ่านมา ผู้นำอาเซียนได้มีการแสดงท่าทีร่วมกันว่าประชาคมอาเซียนพร้อมที่จะแสดงบทบาทในเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ นอกจากนั้น วิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) เรียกร้องให้มีการจัดทำกลไกเพื่อที่จะรับรองการปกป้องสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค ที่ผ่านมา ผู้นำอาเซียนได้มีการแสดงท่าทีร่วมกันว่าประชาคมอาเซียนพร้อมที่จะแสดงบทบาทในเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ นอกจากนั้นวิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) เรียกร้องให้มีการจัดทำกลไกเพื่อที่จะรับรองการปกป้องสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค

ระดับภูมิภาค อาเซียน

นับตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ประชาคมอาเซียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศเพื่อรับรองความมีประสิทธิภาพและความเท่าเทียมในการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยในการนี้รัฐสมาชิกของประชาคมได้แสดงท่าทีร่วมกันในเรื่องดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ภายใต้แถลงการณ์ล่าสุดที่จะใช้ต่อการประชุมรัฐสมาชิกภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศครั้งที่ 22 ในปี 2559 ครอบคลุมประเด็นสำคัญๆที่กำหนดเอาไว้ในความตกลงปารีส ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและการถ่ายโอนเทคโนโลยี ความสามารถในการปรับตัว การสนับสนุนทางด้านการเงิน การลดก๊าซเรือนกระจก การเสริมสร้างจิตสำนึกในประชาคมอาเซียน นอกจากนั้นร่างแถลงการณ์ฉบับดังกล่าวยังกล่าวด้วยว่าประชาคมอาเซียนมีความพยายามที่จะต่อสู้และแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และเน้นย้ำถึงความสำคัญของความหลากหลายของระบบนิเวศน์ในภูมิภาคซึ่งจะสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการรับมือต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

นอกจากนั้นประชาคมอาเซียนได้ใช้กลไกของคณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (AWGCC) ที่มีอยู่แล้ว เป็นช่องทางในการทำงานร่วมกันและผลักดันให้เกิดการดำเนินในระดับอาเซียนร่วมกันในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การจัดทำแผน ASEAN Action Plan on Joint Response to Climate Change 2012 และการเสริมสร้างให้เกิดการดำเนินการร่วมกันตามเป้าหมายของแผนดังกล่าว[1]

[1]Available at: http://environment.asean.org/wp-content/uploads/2015/06/ANNEX-8-Lead-Countries-for-ASEAN-Action-Plan-on-Joint-Response-to-Climate-Change-27-March-2013.pdf <accessed 9 October 2016>

เอกสารวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน 2025: มุ่งหน้าไปด้วยกัน (ASEAN 2025: FORGING AHEAD TOGETHER) และแผนงานประชาคมอาเซียน 3 เสาหลักได้แก่ สังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และความมั่นคงเป็นเอกสารและแผนงานที่บ่งบอกถึงเป้าหมายและภารกิจการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคตเอกสารดังกล่าวมีการกล่าวถึงยุทธศาสตร์ “สภาพภูมิอากาศที่ยั่งยืน” ไว้ว่ารัฐสมาชิกต้องดำเนินงานในหลายด้านเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของประชาคมอาเซียนในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้นต่อไป ตัวอย่างเช่น[2]

- เพิ่มพูนขีดความสามารถของบุคลากรและองค์กรในการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะต่อชุมชนเปราะบางและชายขอบ
- เอื้ออำนวยการพัฒนาการตอบโต้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกันต่อความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การทำงานด้วยหลักพหุภาคีและพหุสาขา
- ยกระดับการให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้าถึงกลไกทางการเงินใหม่ ๆ และสร้างสรรค์เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรเฉพาะสาขาและรัฐบาลท้องถิ่นในการทำรายการก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนการประเมินความเสี่ยงและความต้องการในการปรับตัว

[2] ข้อ ค.3 แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2025

ระดับภูมิภาคอาเซียน

- ส่งเสริมความพยายามของรัฐบาล ภาคเอกชน และชุมชนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากกิจกรรมด้านการพัฒนาหลัก ๆ
- บูรณาการมิติของการจัดการความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการวางแผนเฉพาะสาขา
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้หุ้นส่วนระดับโลกและสนับสนุนการดำเนินการตามข้อตกลงและกรอบการดำเนินงานระหว่างประเทศต่าง ๆ อาทิ กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC)

สำหรับในประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีระบุอยู่ในแผนการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ด้านพลังงาน ด้านการขนส่ง ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (เกษตร ป่าไม้ น้ำ และอื่นๆ) ด้านภูมิคุ้มกันต่อภัยพิบัติ และด้านการปรับโครงสร้างสถาบันที่เกี่ยวข้อง

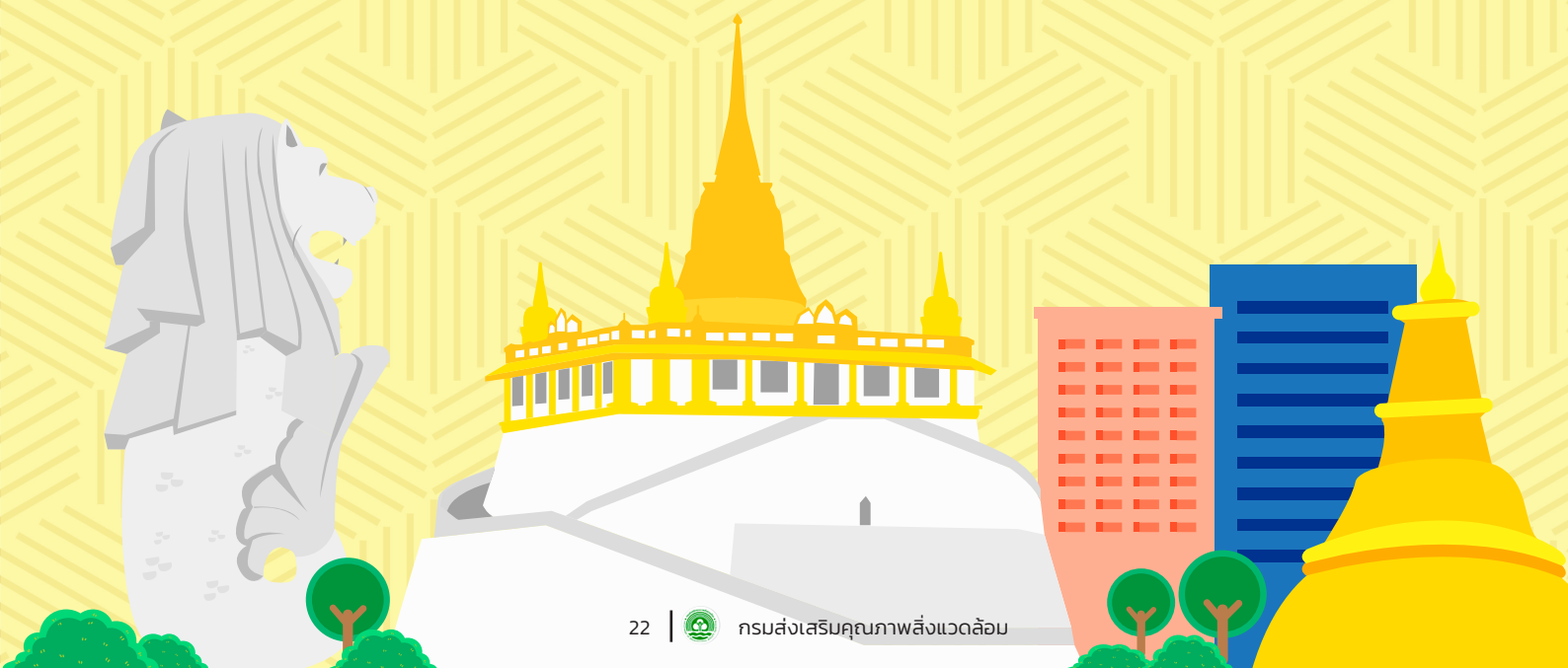

ระดับประเทศ

ระดับประเทศ

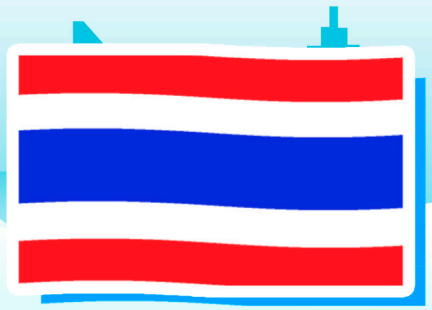

สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับโลก ระดับอาเซียน และการดำเนินงานภายในประเทศ ได้เข้าร่วมเจรจาความตกลงระหว่างประเทศ การดำเนินงานตามพันธกรณีในความตกลงที่เกี่ยวข้อง มีการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ การศึกษาวิจัย การจัดทำและดำเนินงานตามนโยบาย แผนแม่บท แผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบันประเทศไทยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานหลัก ที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย

1) ร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
2) แผนขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
4) แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558- 2593
5) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2560 – 2564

นอกจากนี้ ยังมีแผนแม่บท แผนงานของกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อรองรับการจัดการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นการเฉพาะ หรือเป็นแผนที่จะมีส่วนสนับสนุนเกี่ยวโยงกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตัวอย่างเช่น แผนอนุรักษ์พลังงานพ.ศ. 2558 – 2579 แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579 แผนแม่บทการพัฒนาระบบโครงข่ายสมาร์ทกริดของประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2579 แผนแม่บทการพัฒนาระบบขนส่งที่ยั่งยืนและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2556 – 2573 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร พ.ศ. 2560 – 2564 เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนทั้ง 5 ฉบับที่ได้กล่าวถึงข้างต้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ข้อบัญญัติ ข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในความตกลงปารีส ทั้งในเชิงทิศทางและในเชิงเนื้อหา ที่มุ่งสู่การพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำ นำไปสู่การสร้างสังคมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและสังคมที่มีความมั่นคงทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการหนุนเสริมและสอดรับกับการอนุวัติการตามความตกลงปารีส

แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558 – 2593 เป็นแผนระดับชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางในภาพรวมของประเทศเพื่อรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบรวมถึงแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และปรัชญาการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงของไทย รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดในทางปฏิบัติ แผนแม่บทฉบับนี้เป็นแผนระยะยาวที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนประกอบด้วยการดำเนินงานหลักสองส่วนคือ การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (adaptation) ซึ่งมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (mitigation) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นแบบปล่อยคาร์บอนต่ำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ การเพิ่มแหล่งกักเก็บคาร์บอน เช่น การปลูกป่า เป็นต้น

ระดับประเทศ

ควบคู่ไปกับการสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ การพัฒนาข้อมูลการศึกษาวิจัย และเทคโนโลยี การพัฒนากลไกสนับสนุนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสร้างความตระหนักรู้และเสริมศักยภาพด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เห็นชอบแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.2558 - 2593 โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศต่อไป

แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-2593 ประกอบด้วยแนวทางการ ดำเนินงานใน 3 เรื่องหลัก ได้แก่

1) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2) การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ

3) การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหาร จัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(1.) **การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ประกอบด้วยแนวทางและมาตรการใน 6 สาขา คือ การจัดการน้ำ อุทกภัยและภัยแล้ง การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การท่องเที่ยว สาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

(2.) **การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ** **การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ** ประกอบด้วยแนวทางและมาตรการใน 8 สาขา คือ การผลิตไฟฟ้า การคมนาคมขนส่ง การใช้พลังงานภายในอาคาร ภาคอุตสาหกรรม ภาคของเสีย ภาคเกษตร ภาคป่าไม้ และภาคการจัดการเมือง

(3.) **การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** **การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ประกอบด้วยแนวทางและ มาตรการใน 3 สาขา คือ การพัฒนาข้อมูล งานศึกษาวิจัย และเทคโนโลยีการพัฒนากลไกสนับสนุนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างความตระหนักรู้และเสริมศักยภาพด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.4 การตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.4.1 ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวโยงกับการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nation Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) โดยประเทศภาคีสมาชิกกว่า 190 ประเทศ มีความตระหนักรู้และความเห็นร่วมกันว่าการเพิ่มภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience) โดยการดำเนินการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) นั้นมีความจำเป็น เร่งด่วนและสำคัญเทียบเท่ากับการดำเนินการด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อควบคุมอุณหภูมิของโลกมิให้สูงขึ้นอีกเกิด 2 องศาเซลเซียส เมื่อสิ้นสุดศตวรรษที่ 21 ซึ่งนอกจากกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nation Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ที่นำไปสู่ความตกลงปารีส (Paris Agreement: PA) ที่กำหนดให้การปรับตัว ฯ เป็นหนึ่งในหัวใจหลักของการดำเนินงานภายใต้ความตกลงแล้ว การดำเนินการปรับตัวยังมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)) และกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558-2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2020) ด้วย งานศึกษาฉบับนี้จึงจำแนกการทบทวนเนื้อหาความตกลงในระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการตั้งรับปรับตัว ฯ ออกเป็น 3 เนื้อหาหลักคือ เนื้อหาของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความตกลงปารีส เนื้อหาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเนื้อหากรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558-2573

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals, United Nation)

เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2558 ประเทศภาคีสมาชิกสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs, United Nations) ไว้ทั้งหมด 17 เป้าหมาย เป็นวาระใหม่ของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดระยะเวลา 15 ปี เพื่อดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยกำหนดให้เป็นเป้าหมายที่ 13 “ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น” ที่ให้ความสำคัญต่อการบูรณาการดำเนินการด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเจริญเติบโตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติธรรมชาติ โดยมี 3 จากทั้งหมด 5 เป้าประสงค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของประเทศไทย ในฐานะประเทศกำลังพัฒนา ประกอบด้วย

1. **เป้าประสงค์ที่ 13.1** เสริมสร้างภูมิต้านทานและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนประเทศที่มียุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระดับชาติและท้องถิ่น และ 2) จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่อประชากร 100,000 คน

2. **เป้าประสงค์ที่ 13.2** บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด คือ จำนวนประเทศที่มีการสื่อสารถึงการสร้างหรือการดำเนินการบูรณาการนโยบาย/ยุทธศาสตร์/แผนที่เป็นการเพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อผลกระทบอันเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ และสนับสนุนความยืดหยุ่นต่อภูมิอากาศและการพัฒนาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับต่ำที่จะไม่สามารถทำลายการผลิตอาหาร (ประกอบไปด้วยแผนการปรับตัวระดับชาติ การกำหนดการสนับสนุนในระดับชาติ การติดต่อสื่อสารในระดับชาติ การปรับปรุงรายงานทุก ๆ 2 ปี หรืออื่น ๆ)

3. **เป้าประสงค์ที่ 13.3** พัฒนาการศึกษา การสร้างความตระหนักรู้ และขีดความสามารถของมนุษย์และของสถาบันในเรื่องการลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว การลดผลกระทบ การเตือนภัยล่วงหน้าผลกระทบ การเตือนภัยล่วงหน้า โดยทั้ง 3 เป้าประสงค์เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยตรง ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

1) จำนวนประเทศที่มีการบูรณาการ การบรรเทา การปรับตัว การลดผลกระทบ และการเตือนภัยล่วงหน้าเข้าไปใส่ไว้ในหลักสูตรระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา

2) จำนวนประเทศที่มีการสื่อสารการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการสร้างขีดความสามารถระดับสถาบัน ระบบ และบุคคล ในการปรับตัวการบรรเทา การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาการปฏิบัติการ

ในขณะเดียวกัน การดำเนินงานด้านปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังมีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับเป้าหมายอื่น ๆ ของการพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิเช่น เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาวะในการดำรงชีวิต และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ เป้าหมายที่ 6 ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน และ เป้าหมายที่ 15 พิทักษ์บูรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

1.4.2 บทบาทและการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวโยงกับการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

ประเทศไทย โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย (National Focal Point (NFP) of Thailand) มีหนึ่งในหน้าที่หลักในการจัดทำและขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินงานหลัก คือ ด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Adaptation) ด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและด้านการเสริมสร้างศักยภาพ (GHGs Mitigation and Low-Carbon Development) และขีดความสามารถในการดำเนินงานของประเทศไทย (Capacity Building)

ทั้งนี้ หน่วยงานประสานงานกลางด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศได้เริ่มดำเนินการดำเนินการด้านการปรับตัวฯ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2558 โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation plan: NAP) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ ของประเทศไทย ดังนั้น การทบทวนเนื้อหาและการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ผ่านมาของประเทศไทย จึงสามารถจำแนกเนื้อหาการดำเนินงานออกเป็น ส่วนหลักคือ

1) ความก้าวหน้าการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากอดีตถึงปัจจุบัน

2) แผนการดำเนินงานจัดทำและขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ในอนาคต

3) ความก้าวหน้าการดำเนินงานของหน่วยงานหลักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ

4) แผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ ของประเทศ สรุปได้ดังนี้

1.) ความก้าวหน้าการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากอดีตถึงปัจจุบัน

ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินกระบวนการจัดทำร่างแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2558 โดยเป็นการดำเนินงานควบคู่ไปกับการนำเสนอ(ร่าง)แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-2593 โดยแนวคิดการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ เป็น 1 ใน 3 แนวทางการดำเนินการหลักภายใต้แผนแม่บทฯ ประกอบด้วยสาขาการดำเนินงานหลัก 6 สาขา คือ สาขาการจัดการน้ำ อุทกภัยและภัยแล้ง สาขาเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร สาขาสาธารณสุข สาขาการท่องเที่ยว สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสาขาการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ โดยที่อีก 2 แนวทางการดำเนินงาน คือ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการพัฒนาที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถ โดยการดำเนินการในช่วง 2 ปีที่ผ่านมานำไปสู่ผลการดำเนินงานที่สำคัญคือ (ร่าง) แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (เบื้องต้น) ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก 3 ส่วน คือ

1) ฐานข้อมูลความเสี่ยงและแผนที่ความเสี่ยงต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยทั้งในรายสาขาความเสี่ยงทั้ง 6 สาขาภายใต้แผนแม่บทฯ และความเสี่ยงเฉพาะเชิงพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะจากความเสี่ยงหลายสาขารวมกัน โดยมีความละเอียดของข้อมูลที่ระดับจังหวัดพร้อมทั้งจำแนกระดับความเสี่ยงเป็น 3 ระดับ (สูง-กลาง-ต่ำ)

2) ฐานข้อมูลการถอดบทเรียนองค์ความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดีที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวฯ ที่มีอยู่ในประเทศไทยและจำแนกชุดข้อมูลตามสาขาความเสี่ยงทั้ง 6 สาขา

3) ร่างแนวทางการบูรณาการแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ เข้าสู่การทำงานทั้งในระดับนโยบายและแผน และการปฏิบัติงานในเชิงพื้นที่ โดยแนวทางการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนแผนการปรับตัว ฯ 4 ด้านหลัก คือ

1) การเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของประเทศ

2) การพัฒนาและจัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ งานศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและติดตามประเมินผลความสำเร็จ

3) การส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

4) การปรับโครงสร้างเชิงสถาบันและระบบการบริหารงานของภาครัฐและการพัฒนากลไกการสนับสนุนและการจัดสรรงบประมาณ

2. แผนการดำเนินงานจัดทำและขับเคลื่อนแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ในอนาคต

"สำหรับ(ร่าง)แผนการปรับตัวฯ ฉบับที่ 1 ได้ตั้งเป้าหมายการดำเนินงานและแนวทางการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ไว้ 8 ด้านหลักประกอบด้วย"

2.1) การส่งเสริมประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้สาธารณะต่อทุกกลุ่มประชากรเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุ สถานการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเชื่อมโยงของผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

2.2) การเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยสามารถจำแนกออกเป็น 5 กลุ่มสำคัญ คือ 1) กลุ่มผู้ตัดสินใจในเชิงนโยบาย 2) กลุ่มผู้จัดทำนโยบายและแผน 3) กลุ่มผู้ให้คำปรึกษาและเสนอแนะการจัดทำแผน 4) กลุ่มภาคธุรกิจและเอกชน และ 5) กลุ่มประชาชน ผู้นำชุมชนและภาคประชาสังคม

2.3) การพัฒนาระบบการศึกษาวิจัยด้านการปรับตัว ฯ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของงานศึกษาวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการและสนับสนุนการดำเนินงานด้านนโยบายและแผนตลอดจนการขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

2.4) การส่งเสริมการขับเคลื่อนการบูรณาการเนื้อหาของแผนการปรับตัวฯ ในพื้นที่นำร่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการผนวกประเด็นด้านผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่สำคัญในกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาให้สามารถเตรียมพร้อมในการรับมือและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการตามแผน นำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนานั้นได้

2.5) การจัดตั้งศูนย์กลางงานศึกษาวิจัยด้านการผลกระทบและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศโดยพัฒนาจากศักยภาพขององค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมฐานข้อมูล การจัดทำแบบจำลองภาพฉายอนาคตสถานการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ที่ดีที่มีอยู่ (Best Practices) ตลอดจนการจัดทำระบบฐานข้อมูลการติดตามและประเมินผลความสำเร็จ การปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และการระบุข้อจำกัดและโอกาสในการบูรณาการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

2.6) การปรับปรุงพัฒนาและออกกฎระเบียบและ/หรือข้อบังคับ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจและเอกชนเพื่อจูงใจให้ดำเนินการตามกรอบแผนฯ และกำหนดบทลงโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่บัญญัติไว้ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติโดยการลดอุปสรรคและขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับนโยบายและแผน และการดำเนินแผนงานโครงการ

2.7) การพัฒนากลไกและช่องทางระบบการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งกลไกการเงินภายในประเทศผ่านระบบการจัดสรรงบประมาณภาครัฐและการสนับสนุนจากภาคเอกชน และกลไกสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานระหว่างประเทศทั้งในรูปแบบทวิและพหุภาคีและองค์กรการเงินระหว่างประเทศ เช่น Green Climate Fund: GCF และ Adaptation Fund: AF เป็นต้น

2.8) การสร้างบรรยากาศและยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเป็นผู้ริเริ่มหรือมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับแผนงานโครงการและการร่วมลงทุนสนับสนุนการดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน

3. ความก้าวหน้าการดำเนินงานของหน่วยงานหลักต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องจาก 4 กระทรวงหลัก ประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงสาธารณสุขโดยกรมอนามัย กระทรวงมหาดไทยโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยกรมการท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 4 กระทรวง ที่มีเป้าหมายและความก้าวหน้าการบูรณาการการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาคเกษตร พ.ศ. 2560-2564 โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อปี 2559 ในปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแผนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ดังกล่าว โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation: GIZ) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Programme: UNDP) และ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO)

2) กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเมื่อเดือนกรกฎาคม 2560 และอยู่ระหว่างการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ“การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนแนวทางการปรับตัวต่อดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสาขาสาธารณสุข” กับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางฯ เพื่อประสานการดำเนินงานร่วมกันในประเด็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข และการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายในกระทรวงฯ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยการสนับสนุนขององค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation: GIZ)

3) กระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองอยู่ระหว่างการดำเนินการร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสนับสนุนขององค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation: GIZ) ดำเนินโครงการบูรณาการแนวทางการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสาขาการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนแผนและถ่ายทอดแนวคิดและเนื้อหาของแผนการปรับตัว ฯ ที่ได้รับการบูรณาการในกระบวนการจัดทำแผนตั้งแต่ในระดับนโยบายและยุทธศาสตร์จนถึงการจัดทำแผนพัฒนาและแผนงานโครงการระดับท้องถิ่น ไปสู่การแปลงแผนสู่การจัดทำผังกายภาพ (Physical Planning or Spatial Planning) ในทุกระดับผัง (ผังภาค-ผังจังหวัด-ผังเมืองรวม-ผังเฉพาะ-ผังชุมชน/ย่าน) ทั้งในระยะกลางและระยะยาว ให้เกิดความสอดคล้องและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีช่วงเวลาในการดำเนินโครงการถึงปี 2562

4) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยกรมการท่องเที่ยง โดยการสนับสนุนของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation: GIZ) อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการท่องเที่ยว โดยอยู่ระหว่างการหารือแนวทางและความเป็นไปได้ในการดำเนินงานร่วมกันถึงแนวทางในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนฯ ดังกล่าว

4) แผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัว ฯ ของประเทศ

"ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการดำเนินโครงการความร่วมมือกับหลายองค์กร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัว"

“แผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวของประเทศ”

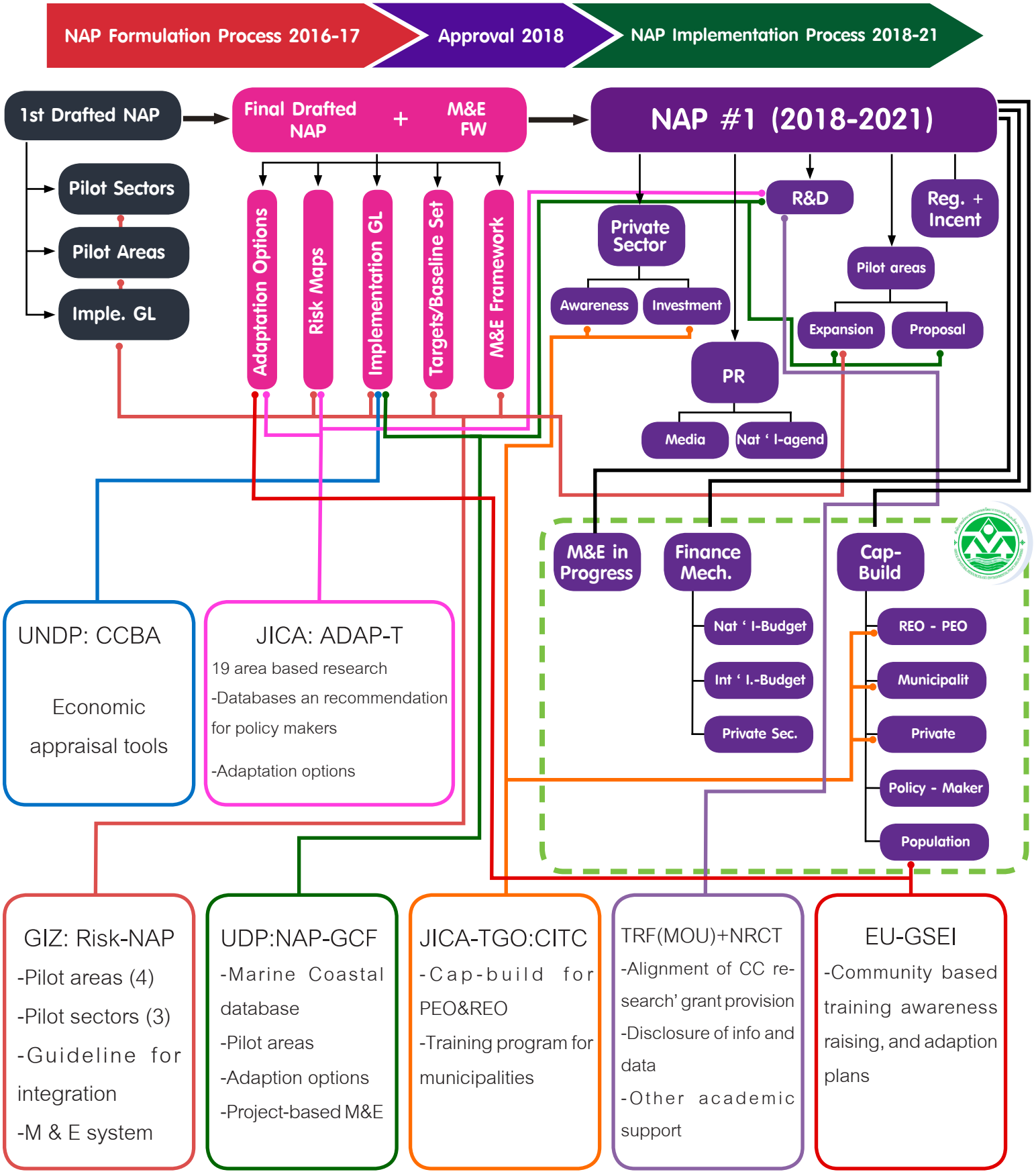

ภาพที่1.3 : แผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวของประเทศ

1) โครงการสนับสนุนการจัดทำแผนการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในมิติการจัดการความเสี่ยง (Risk-based National Adaptation Plan)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินโครงการฯ ร่วมกับกระทรวงสิ่งแวดล้อม คุ้มครองธรรมชาติ การก่อสร้าง และความปลอดภัยทางปรมาณูแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The German Federal Ministry for the Environment, Nature Protection, Building and Nuclear Safety: BMUB) ผ่านองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation: GIZ) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของประเทศใน 2 ระดับการบูรณาการการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) ระดับนโยบายและยุทธศาสตร์รายสาขา ที่เน้นสาขานำร่อง ๓ สาขา คือ สาขาสาธารณสุขร่วมกับกรมอนามัย สาขาการท่องเที่ยวร่วมกับกรมการท่องเที่ยว และสาขาการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง

(2) ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ดำเนินการในพื้นที่นำร่อง 4 พื้นที่ คือ พื้นที่จังหวัดเชียงรายในประเด็นความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยงและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่จังหวัดอุดรธานีในประเด็นด้านการจัดการน้ำอย่างสมดุลเพื่อการใช้ประโยชน์ภาคเมืองและภาคการเกษตร พื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง 6 จังหวัด (นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และปทุมธานี) ในประเด็นด้านการจัดการน้ำ อุทกภัยและภัยแล้ง และด้านเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร และพื้นที่กลุ่มจังหวัดฝั่งชายทะเลอันดามัน 6 จังหวัด (ตรัง ระนอง สตูล ภูเก็ต กระบี่ และพังงา) ในประเด็นด้านการท่องเที่ยว การจัดการทรัพยากรชายฝั่งและการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

2) โครงการ Advancing Co-Design of Integrated Strategies with Adaptation to Climate Change in Thailand (ADAP-T)

โดยองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมระหว่างนักวิจัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น โดยที่โครงการ ADAP-T จะสามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ใน 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย

(1) ด้านการจัดทำฐานข้อมูลแนวทางการปรับตัวและวิธีปฏิบัติที่ดีที่มีอยู่ของประเทศ (Best Practices)

(2) ด้านการจัดทำแผนที่ความเสี่ยงรายพื้นที่

(3) ด้านการนำเสนอผลการศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

(4) ด้านการสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดตั้งศูนย์ศึกษาวิจัยด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และ

(5) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการศึกษาวิจัยของประเทศไทยจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด เทคโนโลยี เทคนิคและวิธีการทำการศึกษาวิจัยด้านการปรับตัว ฯ ตลอดกระบวนการดำเนินงานร่วมกับนักวิจัยจากประเทศญี่ปุ่น

3) โครงการเสริมสร้างธรรมาภิบาลและกระบวนการประชาธิปไตยต่อการจัดทำแผนรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของประเทศ โดยสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strengthening Good Governance and Democratic Process in National Climate Change Adaptation Planning)

ภายใต้การสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (EU) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรพัฒนาเอกชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในกระบวนการสร้างธรรมาภิบาลต่อการจัดทำแผนรองรับการปรับตัวของประเทศที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นการเสริมสร้างความตระหนักรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปรับตัวในบริบทเฉพาะของชุมชน นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการในระดับชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงต่อผลกระทบ โครงการสามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ ด้านการจัดทำฐานข้อมูลแนวทางการปรับตัวและวิธีปฏิบัติที่ดีที่มีอยู่ของประเทศ (Best Practices) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และแนวคิดการบูรณาการประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกระบวนการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ในระดับชุมชน

4) โครงการเสริมสร้างศักยภาพการจัดสรรและการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อสนับสนุนนโยบายรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Strengthening Thailand's Capacity to link Climate Policy and Public Finance)

โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานในประเทศไทยในการเชื่อมโยงนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้ากับแผนงานและการจัดสรรงบประมาณ โดยที่โครงการสามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ และการขับเคลื่อนกลไกด้านงบประมาณต่อแผนงานโครงการได้

5) โครงการฝึกอบรมด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยศูนย์วิชาการนานาชาติด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (CITC) ภายใต้องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (Thai Greenhouse Gas Organization: TGO) (องค์การมหาชน) (อบก.)

โดยการสนับสนุนขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA) ซึ่งคาดว่าจะสามารถเริ่มดำเนินโครงการในช่วงเดือนตุลาคม 2560 ในขณะนี้อยู่ระหว่างการหารือร่วมกันถึงเนื้อหาและรูปแบบหลักสูตรการฝึกอบรมและกลุ่มเป้าหมายผู้รับการฝึกอบรม โดยที่โครงการสามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัว ฯ ด้านการเสริมสร้างความตระหนักรู้สาธารณะและการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ไปสู่การปฏิบัติ

6) งานศึกษาวิจัยด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างการสนับสนุนงานศึกษาวิจัยและการจัดทำนโยบายและแผนด้านการปรับตัวฯ เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัยจากโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยสามารถตอบสนองความต้องการและสนับสนุนการจัดทำนโยบายและแผนด้านการปรับตัวฯ ตลอดจนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติในทุกระดับ โดยที่หน่วยงานประสานงานกลาง ฯ และ สกว. ร่วมกับ วช. เป็นในรูปแบบของการมอบหมายบุคลากรจากหน่วยงานประสานงานกลางฯ ร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณากรอบการสนับสนุนงานวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

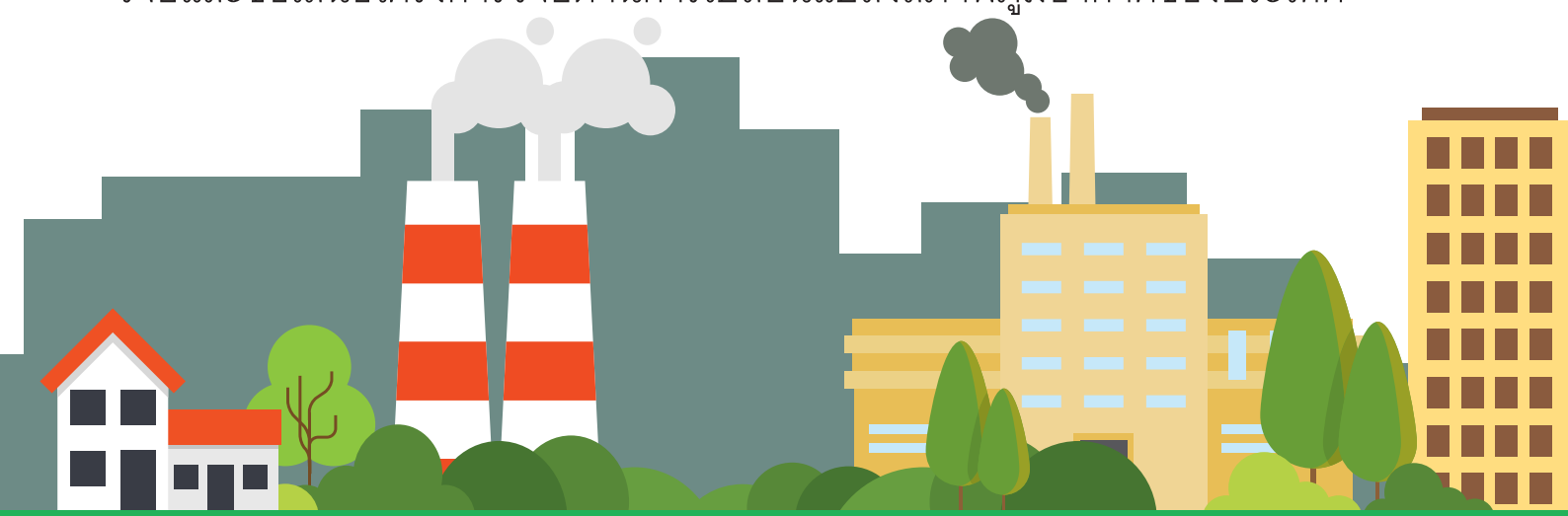

1.4.3 บทบาทและการดำเนินงานของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวโยงกับการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เมื่อพิจารณาถึงภารกิจและยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว พบว่ามีพันธกิจ ทั้ง 4 ข้อของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งด้าน

(1) การสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) การเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถของเครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้อง

(3) การพัฒนา ประยุกต์ และให้บริการสารสนเทศด้านสิ่งแวดล้อม

(4) การวิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี มีความเกี่ยวข้องโดยตรงและสามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ ของประเทศ โดย 4 ใน 5 ยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (การตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ภายใต้กรอบแนวคิดด้านการปรับตัว ฯ ของแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-2593 และ (ร่าง) แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างระบบการสื่อสารสาธารณะ และยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างธรรมาภิบาลด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม การส่งเสริมประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้สาธารณะต่อทุกกลุ่มประชากร จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและสร้างความหลากหลายของข้อมูลและองค์ความรู้ให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับทุกกลุ่มประชากร ช่วยให้การสื่อสารข้อมูลมีประสิทธิภาพและเข้าใจได้ง่าย ทั้งยังสามารถพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่ทุกภาคส่วนสามารถมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถมีส่วนร่วมและสอบสนองการดำเนินงานตามแนวการปรับตัวฯ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ยุทธ์ศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนแผนการปรับตัว ฯ ด้านการพัฒนาระบบการศึกษาวิจัยด้านการปรับตัวฯ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของงานศึกษาวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการและสนับสนุนการดำเนินงานด้านนโยบายและแผนตลอดจนการขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่มีอยู่ (Best Practices) อย่างเหมาะสมจะสามารถขยายผลความสำเร็จของการปรับตัวฯ ในวงกว้าง นำไปสู่การเพิ่มภูมิคุ้มกันในระดับประเทศได้

ยุทธ์ศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจสู่สังคมสอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการปรับตัวฯ ด้านการสร้างบรรยากาศและยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเป็นผู้ริเริ่มหรือมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับการจัดทำและขับเคลื่อนแผนงานโครงการและในการร่วมลงทุนสนับสนุนการดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน เนื่องจากภาคธุรกิจเอกชนนับเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญของการขับเคลื่อนดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ ในระยะยาวของประเทศ

1.4.4 การศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กับการดำเนินงานตาม Art.6 (การปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)

ประเทศไทยโดยหน่วยงานประสานงานกลาง ฯ ได้ดำเนินการจัดทำ(ร่าง)แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายและแผนด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศในทุกระดับไปสู่การปฏิบัติการให้เกิดความสอดคล้องและบูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วน ดังนั้น การดำเนินงานด้านต่าง ๆ การปรับตัวฯ ของประเทศไทยจึงควรมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์ทั้งในมิติช่วงเวลาและเป้าหมายการดำเนินงานกับแผนการปรับตัวฯ (NAP)

การดำเนินงานตาม Art.6 (การปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) และการจัดทำแผนการปรับตัวฯ (NAP) ทั้ง 2 เป็นการดำเนินงานของประเทศไทยภายใต้กรอบการดำเนินงานของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) จึงจำเป็นต้องมีแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานหลักที่เชื่อมโยงสอดคล้องและส่งเสริมกันเป็นอย่างดี โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ 6 ภารกิจหลักของการปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับ 8 แนวทางหลักการขับเคลื่อนแผนการปรับตัว ฯ (NAP) ฉบับที่ 1 จะพบว่าการปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะสามารถสนับสนุนแนวทางการขับเคลื่อนแผนการปรับตัว ฯ ใน 4 จาก 8 แนวทางหลักในการขับเคลื่อนแผน ดังนี้

1) แนวทางที่ 1 การส่งเสริมประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้สาธารณะต่อทุกกลุ่มประชากรเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุ สถานการณ์ความเสี่ยง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเชื่อมโยงของผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตาม Art.6 (ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ) ใน 3 ภารกิจซึ่งการดำเนินงานตาม Art.6 จะสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนการปรับตัว ฯ ดังนี้

(1) ภารกิจที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการวางรากฐานมาตรฐานความรู้ความเข้าใจของประเทศที่จะยกระดับความรู้ความเข้าใจต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับที่เพียงพอของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานร่วมกันของประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต

(2) ภารกิจที่ 3 การสร้างจิตสำนึก เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้สาธารณะต่อทุกกลุ่มประชากรเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุ สถานการณ์ความเสี่ยง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเชื่อมโยงของผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

(3) ภารกิจที่ 4 การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของประชาชน ของการดำเนินงานตาม Art.6 เป็นการใช้ประโยชน์ช่องทางการสื่อสารสาธารณะที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเตอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุเพื่อเป็นสื่อกลางโดยการทำให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้รับการเปิดเผยและเข้าถึงได้จากประชาชนทั่วไปได้อย่างสะดวก รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจกำหนดแนวทางในการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

2) แนวทางที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยสามารถจำแนกออกเป็น 5 กลุ่มสำคัญ คือ (1) กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ (2) กลุ่มสถาบันการศึกษาวิจัย (3) กลุ่มภาคเอกชนและผู้ประกอบการ (4) กลุ่มประชาชนทั่วไป (5) กลุ่มองค์กรอิสระและหน่วยงานไม่หวังผลกำไร มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตาม Art.6 (ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ)ใน 1 ภารกิจ ซึ่งการดำเนินงานตาม Art.6 จะสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ดังนี้

(1) ภารกิจที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของประชากรแต่ละกลุ่มจะเสริมสร้างความเข้าใจและพัฒนาความตระหนักรู้อย่างต่อเนื่องและความพร้อมในการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการปรับตัวฯ ได้เต็มศักยภาพ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับบุคลากรภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนภูมิภาคให้มีความเข้าใจเป็นอย่างดีถึงเนื้อหาของแผนการปรับตัวฯ และแนวทางการบูรณาการแนวคิดในกระบวนการจัดทำแผนในระดับต่างๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานระดับจังหวัดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (Training the Trainers) เป็นต้น

(2) ภารกิจที่ 2 การฝึกอบรม เป็นการเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(3) ภารกิจที่ 5 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มในการตัดสินใจและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัจจัยที่สำคัญสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการปรับตัวฯ ให้บรรลุความสำเร็จ เนื่องจากการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัตินั้น นอกจากการดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการผลักดันแผนจากภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของทุกภาคสวนที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจึงเป็นหลักประกันความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

3) แนวทางที่ 5 การจัดตั้งศูนย์กลางงานศึกษาวิจัยด้านการผลกระทบและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ เพื่อรวบรวมฐานข้อมูล การจัดทำแบบจำลองภาพฉายอนาคตสถานการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดทำระบบการแจ้งเตือนภัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Early Warning System) รวมทั้งรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ที่ดีที่มีอยู่ (Best Practices) ตลอดจนการจัดทำระบบฐานข้อมูลการติดตาม และประเมินผลความสำเร็จและข้อจำกัดการบูรณาการขับเคลื่อนแผนการปรับตัวฯ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตามมาตรา 6 (ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ) ในภารกิจที่ 4 การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของประชาชน โดยการทำให้ข้อมูลเปิดเผยและเข้าถึงได้จากประชาชนทั่วไป ซึ่งการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว สามารถสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชากรทุกกลุ่ม เป็นการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายประการหนึ่งของการจัดตั้งศูนย์กลางงานศึกษาวิจัยด้านการผลกระทบและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ที่ต้องการให้ฐานข้อมูลที่มีความถูกต้องได้รับการนำไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย

4) แนวทางที่ 8 การสร้างบรรยากาศและยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเป็นผู้ริเริ่มหรือมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับแผนงานโครงการและการร่วมลงทุนสนับสนุนการดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตามมาตรา 6 (ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ) ในภารกิจที่ 3 การสร้างจิตสำนึก ซึ่งการดำเนินงานตามภารกิจ ดังกล่าว สามารถสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชากรทุกกลุ่ม เป็นการสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคธุรกิจเอกชน เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเป็นผู้ริเริ่มหรือมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับแผนงานโครงการและการร่วมลงทุนสนับสนุนการดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน[3]

[3]เอกสารอ้างอิง ตามหัวข้อ 5 การตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1. แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.2558-2593, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2558

2. Paris Agreement by United Nation Framework Convention on Climate Change 2015, คณะกรรมการเจรจาสำหรับการประชุมภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2558

3. Nairobi work programme on impacts, vulnerability and adaptation to climate change (NWP), United Nation Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), http://unfccc.int/adaptation/workstreams/nairobi_work_programme/items/9201.php

4. National adaptation plans, United Nation Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), http://unfccc.int/adaptation/work-streams/national_adaptation_plans/items/6057.php

“กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำแผนการปรับตัวฯ แห่งชาติ”

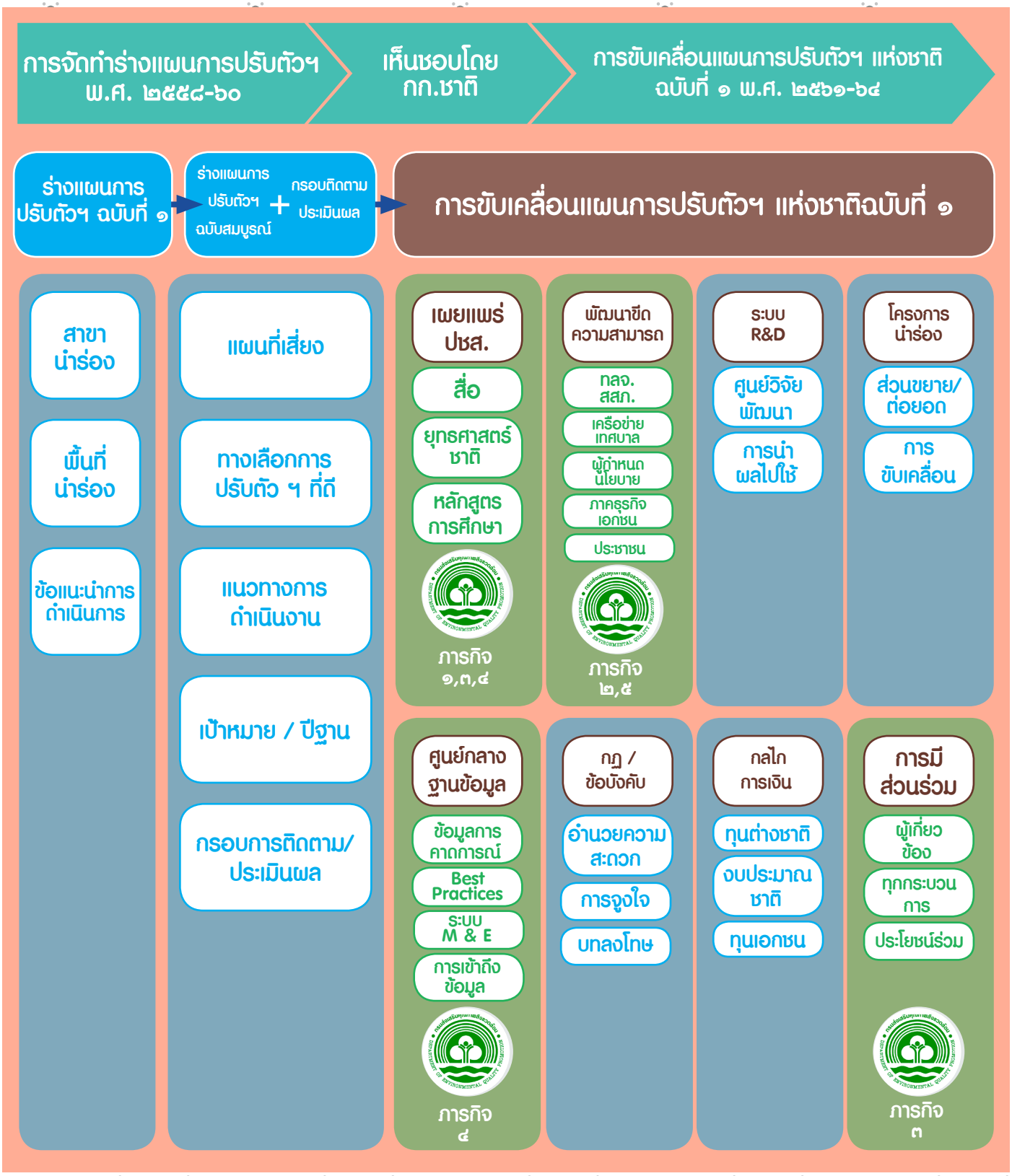

ภาพที่ 1.4 : กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำแผนการปรับตัวฯ แห่งชาติ

A C E

ACTION FOR CLIMATE EMPOWERMENT

“การดำเนินงานตามมาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

การสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของประเทศในการตอบสนองต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน กิจกรรมดังกล่าว ยังมีส่วนอย่างมากต่อการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change; UNFCCC) ในการรักษาระดับความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัยจากการแทรกแซงของมนุษย์ที่เป็นอันตรายต่อระบบภูมิอากาศ และความสำเร็จในการมุ่งสู่การพัฒนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำและสังคมที่มีภูมิต้านทานและความสามารถในการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรอบอนุสัญญาฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้และกำหนดเป็นพันธกรณีดังระบุในข้อ 4(i) ให้ทุกประเทศภาคีสมาชิกกรอบอนุสัญญาฯ จะต้องส่งเสริมและร่วมมือกันด้านการศึกษา การฝึกอบรมและการสร้างจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของทุกภาคส่วน[1] ทั้งนี้ หลักการ ขอบเขตและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุพันธกรณีในข้อ 4(i) ได้กำหนดในมาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ นอกจากนี้ การส่งเสริมและร่วมมือกันในระดับนานาชาติในการพัฒนาและดำเนินการด้านการศึกษา การฝึกอบรมและการสร้างจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของประเทศ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการสร้างจิตสำนึกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนในระดับประเทศ เป็นหนึ่งในพันธกรณีภายใต้พิธีสารเกียวโต ดังระบุในข้อ 10(e) ทุกประเทศภาคีสมาชิกพิธีสารฯ จะต้องดำเนินการ[2] วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนปี ค.ศ. 2030[3] และความตกลงปารีส[4]

“การดำเนินงานตามมาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

ยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ ในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ประชุมรัฐภาคีซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ประชุมรัฐภาคีความตกลงปารีส (the Conference of the Parties serving as the Meeting of the Parties to the Paris Agreement; CMA) ในการประชุมสมัยที่ 1 จะพิจารณาและกำหนดเป็นแนวทางการยกระดับการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งการดำเนินงานตามความตกลงปารีส[5] ปฏิบัติการเพื่อเสริมพลังด้านสภาพภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment; ACE) เป็นคำใหม่ที่ที่ประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ ได้รับรอง ในปี ค.ศ. 2015 เพื่อเป็นคำที่เหมาะสมเข้าใจง่ายในการอ้างอิงถึงกิจกรรมต่างๆ ภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ ในชีวิตประจำวัน[6]

ภาพที่ 2.1 : องค์ประกอบของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ

กิจกรรมต่างๆ ภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ ประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลักๆ ได้แก่การศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และความร่วมมือระหว่างประเทศของ 5 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น (ภาพที่ 2.1) มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ เรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศต่างๆ พัฒนาและดำเนินการแผนงานด้านการศึกษาและการสร้างจิตสำนึก การฝึกอบรมบุคลากรทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และบริหารจัดการ สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบจากภาวะโลกร้อน[7] นอกจากนี้ กรอบอนุสัญญาฯ ยังกระตุ้นให้ประเทศต่างๆ ให้ความร่วมมือในกระบวนการที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และบทเรียนที่ได้รับ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติที่ดี และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในระดับประเทศ ขอบเขตที่ได้ระบุอย่างกว้างขวางของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 นี้ ได้รับการชี้นำโดยวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งควบรวมเข้าด้วยกันแล้ว เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพด้านการปรับตัวและการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของกรอบอนุสัญญาฯ บนพื้นฐานของหลักการความรับผิดชอบร่วมในระดับที่แตกต่าง (common but differentiated responsibility: CBDR) โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของแต่ละประเทศภาคีสมาชิกกรอบอนุสัญญาฯ ตามสถานการณ์ของประเทศที่แตกต่างกัน[8] องค์ประกอบ ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 : องค์ประกอบ ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ[8]

ขอบเขต	วัตถุประสงค์	
1.การศึกษา 2.การฝึกอบรม	1.ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะยาว 2.พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานและเพิ่มความชำนาญ	ส่งเสริมความเข้าใจและความสามารถในการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบจากภาวะโลกร้อน
3.การสร้างจิตสำนึก 4.การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน	3.สามารถเข้าถึงผู้คนทุกเพศทุกวัยและทุกวิถีชีวิต 4.เผยแพร่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครอบคลุมและอิสระ	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้ในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
5.การมีส่วนร่วมของประชาชน 6.ความร่วมมือระหว่างประเทศ	5.การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการ 6.เสริมสร้างความร่วมมือความพยายามร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้และบทเรียน	โน้มน้าวและดึงดูดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ในการอภิปรายและเป็นหุ้นส่วนในการตอบสนองในภาพรวมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.2 ประวัติโดยย่อและสำคัญเหตุการณ์ที่สำคัญของมาตรา 6

มาตรา 6 หรือปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนเจรจาและการดำเนินงานภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ ตั้งแต่มีการรับรองเอกสารกรอบอนุสัญญาฯ ในปี ค.ศ. 1992 ความสำคัญของ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการบรรลุเป้าหมายของมาตรา 6 ได้รับการเน้นย้ำในข้อ 10 (e) ของพิธีสารเกียวโตที่รับรองในปี ค.ศ. 1997[2] และในมาตรา 12 ของความตกลงปารีส[4]

1. รับรองแผนงานนิวเดลี (New Delhi Work Programme)[9] ที่ประชุมรัฐภาคีสมาชิก (the Conference of the Parties; COP) กรอบอนุสัญญาฯ สมัยที่ 11 ที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย ได้รับรอง แผนงานนิวเดลี มีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2002 ถึงปี ค.ศ. 2007 เพื่อเป็นกรอบที่มีความยืดหยุ่นใช้ สำหรับขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้มาตรา 6 ที่แต่ละประเทศดำเนินการเอง ซึ่งสาระสำคัญของแผนงานนิวเดลี ดังสรุปในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 : สาระสำคัญของแผนงานนิวเดลี

1. วัตถุประสงค์และหลักการ

เพื่อกำหนดขอบเขตและจัดเตรียมพื้นฐานสำหรับการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 ตามกรอบอนุสัญญาฯ ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่นใช้สำหรับขับเคลื่อนโดยประเทศ ในการจัดการและตอบสนองต่อความจำเป็นและสถานการณ์เฉพาะของรัฐภาคีที่สะท้อนถึงความสำคัญและการริเริ่มของแต่ละประเทศ[9] แผนงานนิวเดลี ได้ถูกจัดทำขึ้นบนพื้นฐานข้อตัดสินใจของ COP ที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Marrakesh Accords ซึ่งมีข้ออ้างอิงถึงกิจกรรมมาตรา 6 อยู่จำนวนไม่น้อย โดยเฉพาะ ข้อตัดสินใจ 2/CP.7 และ 3/CP.7 เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพในประเทศกำลังพัฒนาและในประเทศที่เศรษฐกิจเปลี่ยนผ่าน ข้อตัดสินใจ 4/CP.7 เกี่ยวกับการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และ 5/CP.7 เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรา 4 วรรค 8 และ 9 ของกรอบอนุสัญญาฯ[9] ซึ่งแผนงานด้านมาตรา 6 นี้ ได้ถูกชี้แนะด้วยแนวทางการขับเคลื่อนโดยประเทศ ประสิทธิผลและความคุ้มค่า บูรณาการกิจกรรมมาตรา 6 เข้ากับแผนงานและยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีอยู่แล้ว ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วน เครือข่ายและการทำงานร่วมกันเน้นแนวทางเชิงสหสาขาแบบองค์รวมบนหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ขอบเขตของแผนงานนิวเดลี

เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานระดับชาติในการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาฯ ขอบเขตของแผนงานนิวเดลี จึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบของมาตรา 6 ดังนี้

2a.ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินโครงการด้านการศึกษาและฝึกอบรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มเยาวชนเป็นการเฉพาะ รวมถึงการแลกเปลี่ยนและมอบหมายบุคคลเพื่อฝึกอบรมให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ

2b.ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินแผนงานฝึกอบรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคนิคและบริหารจัดการในระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาค รวมถึงระดับท้องถิ่น ตามความเหมาะสม

2c.ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินแผนงานการสร้างจิตสำนึกด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ ในระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาค รวมถึงระดับท้องถิ่น ตามความเหมาะสม ตลอดจนอำนวยความสะดวกการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบเพื่อให้การตอบสนองเป็นไป อย่างเพียงพอ

2d.ความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศในการดำเนินกิจกรรมภายใต้ขอบเขตของแผนงานนิวเดลีนี้ สามารถเพิ่มระดับการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาฯ ของประเทศต่าง ๆ ได้ และความพยายามของหน่วยงานระหว่างประเทศและองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร มีส่วนต่อการดำเนินงานเป็นอย่างสูง ทั้งนี้ ความร่วมมือดังกล่าว สามารถยกระดับการทำงานร่วมกันระหว่างอนุสัญญา และปรับปรุงประสิทธิภาพของความพยายามในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. การดำเนินงาน

3.1 รัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ

3.1a.พัฒนาศักยภาพเชิงสถาบันและเชิงเทคนิค เพื่อระบุช่องว่างและความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมมาตรา 6 และพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมมาตรา 6 กับการดำเนินนโยบายและมาตรการในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพันธกรณีอื่นๆ ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ อาทิเช่น การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเสริมสร้างศักยภาพ

3.1b.เตรียมประเมินความจำเป็นเฉพาะต่อสถานการณ์ของประเทศในประเด็นการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 รวมถึงการใช้แบบสำรวจและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและหุ้นส่วนที่มีศักยภาพ

3.1c.แต่งตั้งและให้การสนับสนุนหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 และมอบหมายหน้าที่เฉพาะและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ซึ่งหน้าที่นี้รวมไปถึงการระบุประเด็นที่เป็นไปได้ของความร่วมมือระหว่างประเทศและโอกาสการเพิ่มความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันกับอนุสัญญาอื่นๆ และประสานงานในการเตรียมรายงานแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลติดต่อที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงที่อยู่ของเว็บไซต์ ได้ระบุในรายงาน

3.1d.พัฒนารายชื่อขององค์กรและบุคคล พร้อมระบุประสบการณ์และความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมาตรา 6 เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็ง

3.1e.พัฒนาเกณฑ์สำหรับการระบุและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับกิจกรรมมาตรา 6 ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ

3.1f.เพิ่มความพร้อมการใช้งานของเอกสารการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ไม่มีลิขสิทธิ์และมีการแปลแล้ว ที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์

3.1g.เพิ่มความพยายามในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการฝึกอบรมครูที่เน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในทุกระดับการศึกษาและสาขาต่างๆ

3.1h.แสวงหาโอกาสในการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างกว้างขวาง ซึ่งมาตรการต่าง ๆ อาจรวมถึงการแปลให้เป็นภาษาที่เหมาะสม และการแจกจ่ายรายงานฉบับที่สามของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับที่ได้รับความนิยมสูง และเอกสารสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1i.แสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของเยาวชนและกลุ่มอื่นๆ ในการกำหนดและดำเนินการตามความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในกระบวนการเจรจาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1j.แจ้งให้สาธารณชนทราบถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งปฏิบัติการที่สามารถดำเนินการได้ในทุกระดับเพื่อแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1k.แบ่งปันผลการศึกษาวิจัยที่บรรจุในรายงานแห่งชาติและแผนปฏิบัติการระดับชาติหรือโครงการในประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้ประชาชนทั่วไปและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดทราบ

3.2 หน่วยงานระหว่างรัฐบาล

3.2a.สนับสนุนด้านการเงินและด้านเทคนิคให้แก่การดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ของประเทศต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

3.2b.เสริมสร้างความร่วมมือและยกระดับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรอื่นๆ เพื่อสร้างความมั่นใจถึงการสนับสนุนด้านการประสานงานแก่รัฐภาคีในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 และหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน

3.3 องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

3.3a.ส่งเสริมให้องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 อย่างต่อเนื่องและเชิญชวนให้องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร พิจารณาเพิ่มความร่วมมือระหว่างองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาล หน่วยงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

2. ในปี ค.ศ. 2007 ที่ประชุม COP สมัยที่ 13 ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้แก้ไขแผนงานนิวเดลี (amended New Delhi Work Programme)[10] และขยายการดำเนินแผนงานออกไปอีก 5 ปี (ค.ศ. 2007-2012) พร้อมทั้งร้องขอให้เลขาธิการกรอบอนุสัญญาฯ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทบทวนแผนงานนิวเดลี การแบ่งปันบทเรียนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ การประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว ได้จัดขึ้นในยุโรปและเอเชียและแปซิฟิกในปี ค.ศ. 2009 ในหมู่เกาะขนาดเล็กของรัฐกำลังพัฒนา แอฟริกาและละตินอเมริกาและแคริบเบียนในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งสาระสำคัญของแผนงานนิวเดลีที่แก้ไขและการประชุมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมมาตรา 6 ในเอเชียและแปซิฟิก ดังสรุปในตารางที่ 2.3 และ 2.4

ตารางที่ 2.3 : สาระสำคัญของแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข

1. วัตถุประสงค์และหลักการ

เหมือนกับแผนงานนิวเดลี

2. ขอบเขตของแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข

เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานระดับชาติในการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาฯ ขอบเขตของแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข จึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบของมาตรา 6 ดังนี้

2a. เหมือนกับ 2a ในแผนงานนิวเดลี

2b. ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินแผนงานฝึกอบรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคนิคและบริหารจัดการในระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาค รวมถึงระดับท้องถิ่น ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ทักษะทางด้านเทคนิคและความรู้เหล่านี้ สามารถเพิ่มโอกาสในการตอบสนองต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเพียงพอ

2c. ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินแผนงานการสร้างจิตสำนึกด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ ในระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาค รวมถึงระดับท้องถิ่น นอกเหนือสิ่งอื่นใด คือ การกระตุ้นการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานระดับบุคคลในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนนโยบายที่เป็นมิตรกับภูมิอากาศ และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมถึงการใช้สื่อที่ได้รับการนิยม

2d. อำนวยความสะดวกการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน โดยการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับโครงการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นโยบายและผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำเป็นต้องทราบและเข้าใจ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ของท้องถิ่นและประเทศ เช่น คุณภาพการเข้าถึงข้อมูลผ่านอินเตอร์เน็ต การรู้หนังสือและการใช้ภาษา

2e. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ โดยอำนวยความสะดวกในการรับฟังความคิดเห็นและเป็นหุ้นส่วนในกิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกระบวนการกำกับดูแล

2f. เหมือนกับ 2d ในแผนงานนิวเดลี

3. การดำเนินงาน

3.1 รัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ

3.1a. เหมือนกับ 3.1a ในแผนงานนิวเดลี

3.1b. เหมือนกับ 3.1b ในแผนงานนิวเดลี

3.1c. เตรียมแผนปฏิบัติการกิจกรรมมาตรา 6 ระดับชาติ ซึ่งอาจมีโครงสร้างครบทั้งหกองค์ประกอบหรือน้อยกว่าทั้งนี้ แต่ละองค์ประกอบ มีวัตถุประสงค์หลัก กิจกรรรมที่แนะนำ เป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักอย่างชัดเจน โดยกิจกรรมที่แนะนำนี้ สามารถกำหนดเป้าหมาย ความจำเป็นเฉพาะของกลุ่มประชากรต่างๆ (เยาวชน นักธุรกิจ สื่อมวลชนและผู้มีอำนาจตัดสินใจ) และกำหนดกรอบเวลาและเหตุการณ์สำคัญที่ชัดเจน

3.1d. แต่งตั้งและให้การสนับสนุนหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 และการเข้าถึงข้อมูลและสื่อเผยแพร่ ซึ่งหน้าที่นี้รวมไปถึงการระบุประเด็นที่เป็นไปได้ของความร่วมมือระหว่างประเทศและโอกาสการเพิ่มความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันกับอนุสัญญาอื่นๆ และประสานงานในการเตรียมรายงานแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลติดต่อที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงที่อยู่ของเว็บไซต์ ได้ระบุในรายงาน

3.1e. เหมือนกับ 3.1d ในแผนงานนิวเดลี

3.1f. เหมือนกับ 3.1e ในแผนงานนิวเดลี

3.1g. เหมือนกับ 3.1f ในแผนงานนิวเดลี

3.1h. ส่งเสริมและยกระดับการผนวกประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรของโรงเรียนในทุกระดับชั้นและข้ามสาขา รวมถึงการพัฒนาสื่อการสอนและส่งเสริมการฝึกอบรมครูที่มุ่งเน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ตามความเหมาะสม

3.1i. ดำเนินการสำรวจ อาทิเช่น การสำรวจด้านความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม เพื่อจัดทำเส้นบรรทัดฐานของจิตสำนึกซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินงานและการสนับสนุนต่อไป รวมทั้งใช้ติดตามผลกระทบของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

3.1j. แสวงหาโอกาสในการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างกว้างขวาง ซึ่งมาตรการต่าง ๆ อาจรวมถึงการแปลให้เป็นภาษาที่เหมาะสมและการแจกจ่ายรายงานฉบับที่สี่ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับที่ได้รับความนิยมสูง และเอกสารสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1k. เหมือนกับ 3.1i ในแผนงานนิวเดลี

3.1l. เหมือนกับ 3.1j ในแผนงานนิวเดลี

3.1m.แบ่งปันข้อค้นพบที่บรรจุในรายงานแห่งชาติและแผนปฏิบัติการระดับชาติหรือโครงการในประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้ประชาชนทั่วไปและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดทราบ

3.2 หน่วยงานระหว่างรัฐบาล

3.2a. เหมือนกับ 3.2a ในแผนนิวเดลี

3.2b. เหมือนกับ 3.2b ในแผนนิวเดลี

3.3 องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

3.3a. เหมือนกับ 3.3a. ในแผนนิวเดลี

ตารางที่ 2.4 : สาระสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมมาตรา 6 ในเอเชียและแปซิฟิก

1. ข้อมูลเบื้องต้น

การประชุมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมมาตรา 6 ในเอเชียและแปซิฟิก ได้จัดขึ้นที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2009 มีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 50 ท่าน ซึ่งเป็นผู้แทนจาก 31 ประเทศในเอเชียและแปซิฟิก หน่วยงานระหว่างรัฐบาล เช่น องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) UNITAR (United Nations Institute for Training and Research) และผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศและระดับภูมิภาคจากองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ประกอบด้วย 5 session ดังนี้ คือ

1) เค้าโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ และการแนะนำกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 เบื้องต้น

2) การดำเนินงานเพื่อยกระดับความเข้ารู้ความใจด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเด็กและเยาวชนและเพิ่มการมีส่วนร่วม

3) เรียนรู้เกี่ยวกับ online information network clearing house (CC:iNet)

4) เสวนาระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่ออภิปรายความท้าทายและโอกาสในการบูรณาการการศึกษาด้านสภาพภูมิอากาศในโรงเรียน ตลอดจนบทบาทของนักเรียนในการลดความเสี่ยงและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5) การอภิปรายถึงตัวอย่างที่ดีในการดำเนินงานแผนนิวเดลีที่แก้ไข

2. ผลลัพธ์หลัก ๆ ของการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ

2.1 การสร้างจิตสำนึก การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน

- การปฏิบัติที่ดีในการสร้างจิตสำนึก การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน คือ สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สามารถตรวจวัดผลได้และมีความยั่งยืน ซึ่งการริเริ่มดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication Technology; ICT) ตลอดจนเครือข่ายทางสังคมและการปฏิบัติการทางวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความยั่งยืน ทั้งนี้ ความท้าทายหลักสำหรับความพยายามของรัฐภาคีสมาชิกกรอบอนุสัญญาฯ ในสร้างความตระหนักถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ การสนับสนุนทางการเงินที่ไม่เพียงพอ ขาดการเข้าถึงการสนับสนุนด้านเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน และเจตจำนงทางการเมืองที่ไม่เพียงพอที่จะเอื้ออำนวยต่อการ พัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพ

- ผู้กำหนดนโยบาย เยาชนและสื่อมวลชน คือ เป้าหมายสำคัญในการสร้างความตระหนักถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยผ่านการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การแถลงข่าว สิ่งพิมพ์โฆษณา สื่อออนไลน์และภาพยนตร์สั้น ซึ่งช่องทางที่หลากหลายดังกล่าว จะรับประกันถึงประชาชนจำนวนมากจากกลุ่มต่างๆ ของสังคมมีความตระหนักและส่วนร่วมในการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.2 การศึกษาและการฝึกอบรม

- การแก้ปัญหาแบบองค์รวม มีความจำเป็นในการปรับปรุงการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งรวมถึงวิธีการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็น ขับเคลื่อนโดยประเทศ และมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควรผนวกในหลักสูตรบังคับในสาขาวิชาต่างๆ ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

- เพิ่มโอกาสการฝึกอบรม โดยเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การประเมินและการปรับตัวในประเด็นที่เชื่อมโยงกับการจัดการน้ำและการทำการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศ

- ยืนยันว่าความร่วมมือระดับภูมิประเทศและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 จะต้องเป็นกระบวนการที่ขับเคลื่อนโดยประเทศ ไม่ใช่กระบวนการที่ถูกกำหนดโดยผู้ให้ทุนสนับสนุน

- ความจำเป็นในการกำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับภูมิภาคที่มีความยืดหยุ่นและหนุนเสริมยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ ยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาคนี้ ควรแปลงให้เป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ระบบเตือนภัยล่วงหน้า การสร้างแบบจำลองคาดการณ์ภูมิอากาศในระดับภูมิภาค

3. ประเด็นสำหรับการพิจารณาเพิ่มเติม

- เพิ่มการเผยแพร่แผนงานนิวเดลีที่แก้ไข เพื่อส่งเสริมการยอมรับที่กว้างขวางขึ้นจากหน่วยงานระหว่างประเทศ และได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้นในกระบวนการเจรจา

- กระตุ้นให้รัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ จัดทำแผนที่ความจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานระหว่างประเทศ

- ส่งเสริมบทบาทของหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 และกระตุ้นให้รัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ แต่งตั้งหน่วยประสานงานกลางของประเทศและให้การสนับสนุน

- ส่งเสริมการใช้งาน CC:iNet ในระดับประเทศ

- เพิ่มการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระดับภูมิภาคผ่านการสร้างยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาค ในการส่งเสริมกิจกรรมมาตรา 6 ในเอเชียและแปซิฟิก

- เพิ่มความเข้มแข็งของประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในแผนงานการศึกษา

- เชิญชวนให้รัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ คัดเลือกเด็กและเยาวชนในฐานะคณะผู้แทนของประเทศในการประชุมระหว่างรัฐบาล

- ระบุกลไกทางการเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การฝึกอบรมและกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในประเทศกำลังพัฒนา

3. ที่เมืองโดฮา ประเทศกาตาร์ ในปี ค.ศ. 2012 ที่ประชุม COP สมัยที่ 18

ได้รับรองแผนงานโดฮา (Doha Work Programme) ซึ่งมีระยะเวลา 8 ปี (ค.ศ.2012-2020)[11] โดยแผนงานนี้ได้เชิญชวนให้รัฐภาคีสมาชิก กำหนดและให้การสนับสนุนทั้งด้านเทคนิคและการเงิน รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสิ่งจำเป็นแก่หน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านมาตรา 6 (National Focal Point for Article 6 of the Convention) และสาระสำคัญอื่นๆ ของแผนงานโดฮา ดังปรากฏในตารางที่ 2.5 นอกจากนี้ รัฐภาคีสมาชิก ยังตกลงให้จัดการเสวนามาตรา 6 ประจำปี (Dialogue on Action for Climate Empowerment หรือ Dialogue on the Article 6 activities) เพื่อนำเสนอและยกระดับการดำเนินงานและประสิทธิภาพของงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 เป็นต้นมา[12] สาระสำคัญของการเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 ดังสรุปในตารางที่ 2.6 การเสวนามาตรา 6 ประจำปี เป็นเวทีให้รัฐภาคีสมาชิกและผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดตั้งภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ ผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนงานโดฮา[12] ในการเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 3 เมื่อเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ. 2015 ได้มีข้อตัดสินใจให้ใช้คำว่า ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ แทนความพยายามต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายใต้มาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ เพื่อความเข้าใจที่ง่ายในชีวิตประจำวันของ สาธารณชน[6]

ตารางที่ 2.5: สาระสำคัญของแผนงานโดฮา

1. วัตถุประสงค์และหลักการ

เหมือนกับแผนงานนิวเดลีและแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข มีเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับเพศ แนวทางระหว่างชนต่างรุ่น และแนวทางแบบมีส่วนร่วม แบบหลายภาคส่วนและแบบสหสาขา

2. ขอบเขตของแผนงานโดฮา

เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานระดับชาติในการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาฯ ขอบเขตของแผนงานโดฮา จึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบของมาตรา 6 ดังนี้

2a.ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินการทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ตลอดจนการฝึกอบรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทุกระดับ โดยมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มเยาวชนและสตรีเป็นการเฉพาะ รวมถึงการแลกเปลี่ยนและมอบหมายบุคคลเพื่อฝึกอบรมให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ

2b. ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินแผนงานฝึกอบรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับบุคลากรสำคัญ เช่น บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคนิคและด้านบริหารจัดการ สื่อมวลชน ครูและผู้นำชุมชน ในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาค ระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ทักษะทางด้านเทคนิคและความรู้เหล่านี้ สามารถเพิ่มโอกาสในการตอบสนองต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเพียงพอ

2c. ร่วมมือในการส่งเสริม อำนวยความสะดวก พัฒนาและดำเนินแผนงานการสร้างจิตสำนึกด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ ในระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาค ระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศตามความเหมาะสม นอกเหนือสิ่งอื่นใด คือ การกระตุ้นการมีส่วนร่วมและการดำเนินการระดับบุคคลในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนนโยบายที่เป็นมิตรกับภูมิอากาศ และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมถึงการใช้สื่อที่ได้รับการนิยม โดยคำนึงถึงความสำคัญของสื่อสังคมในบริบทนี้

2d. เหมือนกับ 2d ของแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข

2e. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ โดยอำนวยความสะดวกในการรับฟังความคิดเห็นและเป็นหุ้นส่วนในกิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกระบวนการกำกับดูแล โดยคำนึงถึงความสำคัญของสื่อสังคมในบริบทนี้

2f. เหมือนกับ 2f ในแผนงานนิวเดลีที่แก้ไข

3. การดำเนินงาน

3.1 รัฐภาคีกรอบอนุสัญญาฯ

กลยุทธ์

- แต่งตั้งหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านกิจกรรมมาตรา 6 และให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงิน เทคนิค การเข้าถึงข้อมูลและสื่อต่างๆ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่เฉพาะและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงการระบุแนวทางและประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นไปได้ และการหาโอกาสเสริมสร้างความเข้มแข็งกับอนุสัญญาอื่นๆ รวมถึงการประสานงานเพื่อเตรียมรายงานแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลติดต่อที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงที่อยู่ของเว็บไซต์ ได้ระบุในรายงาน

- พัฒนาศักยภาพเชิงสถาบันและเชิงเทคนิคเพื่อระบุช่องว่างและความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ประเมินประสิทธิผลการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 พิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมมาตรา 6 กับการดำเนินนโยบายและมาตรการในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพันธกรณีอื่น ๆ ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ อาทิเช่น การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเสริมสร้างศักยภาพ

- เตรียมประเมินความจำเป็นเฉพาะต่อสถานการณ์ของประเทศในประเด็นการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 รวมถึงการใช้แบบสำรวจและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและหุ้นส่วนที่มีศักยภาพ

- จัดเตรียมยุทธศาสตร์ชาติด้านมาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาฯ พัฒนากลยุทธ์การสื่อสารด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ บนพื้นฐานของการวิจัยทางสังคมที่กำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการศึกษา การพัฒนาทักษะและฝึกอบรมแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เครื่องมือและกิจกรรม

- พัฒนารายชื่อขององค์กรและบุคคล พร้อมระบุประสบการณ์และความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมาตรา 6 เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็ง

- เพิ่มความพร้อมการใช้งานของเอกสารการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ไม่มีลิขสิทธิ์และมีการแปลแล้ว ที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์

- แสวงหาโอกาสในการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างกว้างขวาง ซึ่งมาตรการต่าง ๆ อาจรวมถึงการแปลให้เป็นภาษาที่เหมาะสมและการแจกจ่ายรายงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ได้รับความนิยมสูง รวมถึงรายงานประเมินและรายงานอื่น ๆ ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- สร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะเครือข่ายสังคม ในการบูรณาการเทคโนโลยีเหล่านี้เข้ากับยุทธศาสตร์มาตรา 6

- พัฒนาแผนงานสื่อสังคมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงบทบาทที่สำคัญและบทบาทเสริมที่สื่อดังกล่าว สามารถมีส่วนในการดำเนินงานกิจกรรมมาตรา 6

- ส่งเสริมและยกระดับการผนวกประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรของโรงเรียนในทุกระดับชั้นและข้ามสาขา รวมถึงการพัฒนาสื่อการสอนและส่งเสริมการฝึกอบรมครูที่มุ่งเน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ตามความเหมาะสม

- ผนวกการเรียนรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้ากับหลักสูตรของสถาบันที่ให้การศึกษาในระบบและการฝึกอบรมทุกระดับ และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แผนงานฝึกบุคลากรให้เป็นวิทยากรและการพัฒนาสื่อการฝึกอบรมและสื่อการสร้างจิตสำนึกที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและบริบททางวัฒนธรรม

- พัฒนาเครื่องมือและวิธีการในการสนับสนุนการฝึกอบรมและเพิ่มทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยผ่านความร่วมมือและจัดแผนงานการฝึกอบรมสำหรับกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในด้านการสื่อสารและการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ สื่อมวลชน ครู เยาวชน เด็กและผู้นำชุมชน

- แสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของเยาวชน สตรี ภาคประชาสังคมและกลุ่มอื่นๆ ในการกำหนดและดำเนินการตามความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการจัดเตรียมรายงานแห่งชาติ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ในกระบวนการเจรจาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- แจ้งให้สาธารณชนทราบถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งปฏิบัติการที่สามารถดำเนินการได้ในทุกระดับเพื่อแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 และเชิญชวนให้ภาคส่วนเหล่านั้น รายงานการดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะ การเพิ่มการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของเยาวชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน

- กระตุ้นให้สาธารณชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานการสร้างจิตสำนึก มีส่วนในการดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกและปรับตัว

- เข้าร่วมในการเสวนามาตรา 6 ประจำปี ที่จัดโดยองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน (Subsidiary Body for Implementation; SBI)

การติดตามและทบทวน

- ดำเนินการสำรวจ เช่น การสำรวจความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม เพื่อจัดทำเส้นบรรทัดฐานที่สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการดำเนินงานต่อไปและสนับสนุนการติดตามผลกระทบของการดำเนินกิจกรรม

- แบ่งปันข้อค้นพบที่บรรจุในรายงานแห่งชาติและแผนปฏิบัติการระดับชาติหรือโครงการในประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้ประชาชนทั่วไปและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดทราบ

- พัฒนาหลักเกณฑ์สำหรับการระบุและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของกิจกรรมมาตรา 6 ในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ที่สอดคล้องสถานการณ์และความสามารถของประเทศ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดีดังกล่าว

- แสวงหาแนวทางการยกระดับความร่วมมือในการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการระบุหุ้นส่วนและเครือข่ายกับรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ ควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและสื่อ และแบ่งปันประสบการณ์และตัวอย่างที่ดี

3.2 หน่วยงานระหว่างรัฐบาล

- สนับสนุนด้านการเงินและด้านเทคนิคแก่การดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ของประเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

- เสริมสร้างความร่วมมือและยกระดับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานระหว่างรัฐบาลอื่น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจถึงการสนับสนุนด้านการประสานงานแก่รัฐภาคีในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 และหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน

- เสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยระดมความเป็นหุ้นส่วนและเครือข่ายระหว่างรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างรัฐบาล องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร สถาบันการศึกษา เอกชน หน่วยงานรัฐในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น และร่วมกันออกแบบ ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมและนโยบายที่เกี่ยวกับมาตรา 6

- มีส่วนในการดำเนินแผนงานโดฮาในประเด็นที่รับผิดชอบและมีความเชี่ยวชาญ

- สนับสนุนประเทศในการพัฒนายุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนโดยประเทศในระยะยาวด้านการศึกษา การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ

- ออกแบบและดำเนินแผนงานฝึกอบรม พัฒนาแนวทางและสนับสนุนด้านอื่นๆ โดยตรงกับหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านกิจกรรมมาตรา 6

- ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐภาคีและภาคประชาสังคมในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของกิจกรรมมาตรา 6 เป็นการเฉพาะ

- เข้าร่วมในการเสวนามาตรา 6 ประจำปี ที่จัดโดยองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน (Subsidiary Body for Implementation; SBI)

3.3 องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

- ส่งเสริมให้องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร ดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 อย่างต่อเนื่องและเชิญชวนให้องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร พิจารณาแนวทางการยกระดับความร่วมมือระหว่างองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในภูมิภาคต่างๆ ของโลก รวมทั้งการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาล หน่วยงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร

- ส่งเสริมให้องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 และกระตุ้นให้องค์กรเหล่านั้น รายงานการดำเนินกิจกรรมของตน โดยเฉพาะการยกระดับการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของเยาวชน สตรี ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนในกิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- เข้าร่วมในการเสวนามาตรา 6 ประจำปี ที่จัดโดยองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน (Subsidiary Body for Implementation; SBI)

ตารางที่ 2.6 : สาระสำคัญของการเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4

1. การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 1 เกี่ยวกับการศึกษา การฝึกอบรมและความร่วมมือระหว่างประเทศ

การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 1 ได้จัดขึ้นที่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2013 ระหว่างการประชุมองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน หรือ SBI สมัยที่ 38 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 100 ท่าน ซึ่งเป็นผู้แทนจากรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างประเทศและองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียนการดำเนินงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและฝึกอบรม และความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็นดังกล่าว การเสวนา แบ่งหัวข้อออกเป็น 5 ประเด็นในการพูดคุยและอภิปราย ประกอบด้วย

1) กลยุทธ์และแผนระยะยาวของการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2) ความท้าทาย แนวปฏิบัติที่ดี บทเรียนจากการดำเนินด้านการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับประเทศ

3) การวัดผลการดำเนินงาน

4) ความท้าทาย แนวปฏิบัติที่ดี บทเรียนจากการดำเนินการฝึกอบรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับประเทศ

5) โอกาสสำหรับการเพิ่มความเข้มแข็งการดำเนินงานด้านการศึกษา และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งประเด็นสำคัญของการเสวนา คือ

1) การจัดทำสื่อการสอนที่ควรผนวกเรื่องเพศและแนวทางการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และความสำคัญของกิจกรรมการศึกษานอกระบบในการเติมเต็มการศึกษาในระบบ

2) ความจำเป็นในการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและลำดับความสำคัญของประเทศในการวางแผนด้านกิจกรรมการศึกษาและการสื่อสาร และกำหนดเป้าหมายสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติแบบดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) การพัฒนาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมด้านการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกำหนดค่าบรรทัดฐาน (baseline) ของความก้าวหน้าที่สามารถตรวจวัดได้

4) ความยั่งยืนและการขยายกิจกรรมการฝึกอบรม การแปลข้อตกลงระหว่างรัฐบาลเป็นนโยบายของประเทศและการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา

5) ความจำเป็นในการปรับปรุงการสื่อสารระหว่างหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านมาตรา 6 และการพัฒนาเครือข่ายของหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านมาตรา 6 เพื่ออำนวยความสะดวกในการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี บทเรียนและแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6

2. การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 2 เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน

การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 2 ได้จัดขึ้นที่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2014 ระหว่างการประชุมองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน หรือ SBI สมัยที่ 40 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 120 ท่าน ซึ่งเป็นผู้แทนจากรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างประเทศ องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร เอกชนและสื่อสารมวลชน เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียนการดำเนินงานด้านการสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน การเสวนา แบ่งหัวข้อออกเป็น 3 ประเด็นในการพูดคุยและอภิปราย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการดำเนินด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 2) การสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการระดมการดำเนินงาน และ 3) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน ซึ่งประเด็นสำคัญของการเสวนา คือ

1) การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีประสิทธิภาพและการสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งรวมถึงการพัฒนา NDCs โดยควรเน้นความเท่าเทียมกันทางเพศในบริบทดังกล่าว และการจัดตั้งเวทีเสวนาระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนและผู้กำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของรัฐบาลและภาคประชาสังคมด้านการมีส่วนร่วม และความพยายามในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มเปราะบาง รวมถึงสตรีและชนเผ่าพื้นเมือง

2) กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมต่อวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับภูมิอากาศ วิธีการสื่อสารข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถเข้าใจได้ง่ายแก่ทุกกลุ่มของสังคม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่ไม่สร้างความตื่นตระหนกแต่เน้นโอกาสและสิ่งจำเป็นต่อความก้าวหน้าของการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงความสำคัญของความร่วมมือกับภาคเอกชน การเชื่อมโยงการสื่อสารผลการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์กับความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาแนวทางร่วมกับชุมชนท้องถิ่นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการเป็นเจ้าของ และการใช้ข้อมูลเชิงลึกด้านจิตวิทยาในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร

3) กลไกเพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมต่างๆ ที่อาจจะมีผลต่อระบบภูมิอากาศ โดยเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร เช่น มือถือ เว็บไซต์และสื่อสังคมทางออนไลน์ นับเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพที่สามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ ทั้งนี้ การเข้าถึงข้อมูลความเข้มของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของผลิตภัณฑ์สินค้า จะช่วยยกระดับทางเลือกในการบริโภคที่ยั่งยืน

3. การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 3 เกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกอบรม

การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 3 ได้จัดขึ้นที่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2015 ระหว่างการประชุมองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน หรือ SBI สมัยที่ 42 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 130 ท่าน ซึ่งเป็นผู้แทนจากรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างประเทศ องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียนการดำเนินงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและฝึกอบรม และความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็นดังกล่าว การเสวนา แบ่งหัวข้อออกเป็น 2 ประเด็น

1) การศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งประเด็นสำคัญของการเสวนา คือ

1) นโยบาย กลยุทธ์และแนวทางระยะยาวของการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งควรชี้นำด้วยแนวทางการขับเคลื่อนโดยประเทศ ตอบสนองต่อความจำเป็นเฉพาะและสถานการณ์ของประเทศและสะท้อนถึงลำดับความสำคัญและการริเริ่มของประเทศ ทั้งนี้ ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้อง การสร้างหุ้นส่วนกับหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ติดตามและรายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการขยายการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ

2) การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะสำหรับการพัฒนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำและอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาที่ยืดหยุ่นต่อภูมิอากาศผ่านการพัฒนาทักษะและการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว การอบรมและให้อำนาจกับกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การฝึกอบรมวิทยากรและการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ และการขยายการฝึกอบรมผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ

4. การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 4 เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน

การเสวนามาตรา 6 ประจำปี ครั้งที่ 4 ได้จัดขึ้นที่ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2016 ระหว่างการประชุมองค์กรย่อยด้านการดำเนินงาน หรือ SBI สมัยที่ 44 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 100 ท่าน ซึ่งเป็นผู้แทนจากรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างประเทศ องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร เอกชน สื่อมวลชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียนการดำเนินงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและฝึกอบรมและความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็นดังกล่าว การเสวนา แบ่งหัวข้อออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1) การสร้างจิตสำนึกและความร่วมมือระหว่างประเทศ

2) การมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนและความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งประเด็นสำคัญของการเสวนา คือ

1) การบรูณาการการสร้างจิตสำนึกเข้ากับนโยบายและกิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งขาดความเชี่ยวชาญและทรัพยากรในการออกแบบกิจกรรมการสร้างความตระหนักรู้ ยังเป็นความท้าทายที่ สำคัญ ประเภทของนโยบายแผนงานและกิจกรรมที่ต้องการความก้าวหน้าของการสร้างจิตสำนึกที่จะนำไปสู่การ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ยังมีความจำเป็นในการตรวจวัดผลกระทบที่เกิดจากโครงการหรือกิจกรรมการสื่อสารและ การสร้างจิตสำนึกเพื่อประเมินว่าจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้หรือไม่ ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร แบบใหม่ๆ สามารถช่วยกระจายข้อมูลข่าวสารด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ทั่วโลก รวมถึงการให้ อำนาจแก่เยาวชนเพื่อมีส่วนในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2) ในบางประเทศ มีกรอบเชิง กฎหมายและการจัดการเชิงสถาบันในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยข้อคิดเห็นจากประชาชนและ ภาคประชาสังคมผนวกรวมกับคำปรึกษาของรัฐบาล ควรเป็นข้อตัดสินใจขั้นสุดท้าย ที่ผ่านมามีประสบการณ์ มากมายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้ วิธีการ ทรัพยากรและเครื่องมือ ได้มีการออกแบบเพื่อจัดการปรึกษาหารือด้านสาธารณะ บทเรียนจากกระบวนการอื่น ๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน NDC สื่อสังคมเป็นอีก เครื่องมือหนึ่งที่จะใช้การปรึกษาหารือสาธารณะและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้แนวทางจากล่าง ขึ้นบนเพื่อให้อำนาจภาคประชาสังคมและประชาชน ยังมีความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมการปรับตัว และลดก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาคส่วน ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายๆ กลุ่ม และระหว่างชนต่างรุ่น ยังมีความสำคัญเช่นกัน

4. ที่ประชุม COP สมัยที่ 20 ที่กรุงลิมา ประเทศเปรู เมื่อเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2014

ได้มีการรับรองปฏิญญารัฐมนตรีกรุงลิมาว่าด้วยการศึกษาและสร้างจิตสำนึก (Lima Ministerial Declaration on Education and Awareness-raising) ซึ่งยืนยันถึงความสำคัญของมาตรา 6 ในการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของกรอบอนุสัญญาฯ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความยืดหยุ่นต่อภูมิอากาศ[13] สาระสำคัญของ Lima Ministerial Declaration on Education and Awareness-raising ดังสรุปในตารางที่ 2.7

5. ปี ค.ศ. 2015 ที่ประชุม COP สมัยที่ 21 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

รัฐภาคีสมาชิกตกลงที่จะร่วมมือในการดำเนินมาตรการตามความเหมาะสมเพื่อยกระดับการศึกษาที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมเหล่านี้ ต่อการยกระดับการดำเนินงานตามความตกลงปารีส[4]

6. ปี ค.ศ. 2016 ได้ดำเนินการทบทวนขั้นกลางของแผนงานโดฮา[14]

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะของความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนงานโดฮาจากผลการทบทวนขั้นกลาง ดังสรุปในตารางที่ 8 ส่วนการทบทวนขั้นสุดท้ายของแผนงานโดฮาจะดำเนินการในปี ค.ศ. 2020 โดยเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ ดังแสดงในภาพที่ 2.2

ตารางที่ 2.7 : สาระสำคัญของปฏิญญารัฐมนตรีกรุงลิมาว่าด้วยการศึกษาและสร้างจิตสำนึก (Lima Ministerial Declaration on Education and Awareness-raising)

- ตระหนักว่าแผนงานด้านการศึกษาและการสร้างจิตสำนึก สามารถส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ทัศนคติและพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การปกป้องภูมิอากาศและการเตรียมความพร้อมให้แก่สังคมในการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ยืนยันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาและดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพ ในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปรับตัวต่อผลกระทบรวมถึงการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในการดำเนินนโยบายดังกล่าว

- เน้นว่าการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความเข้าใจของสาธารณชนต่อประเด็นดังกล่าวและผลประโยชน์ที่มีศักยภาพของการปฏิบัติการด้านภูมิอากาศ และการสนับสนุนจากประชาชน มีความจำเป็นสำหรับแนวคิดการปฏิรูปในปัจจุบันเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ร้ายแรงในอนาคต

- เน้นว่าโอกาสการร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่เที่ยงตรง น่าเชื่อถือ ครอบคลุมและปราศจากทุจริต เป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมความเป็นธรรมด้านภูมิอากาศ

- ยอมรับว่าการวางแผน ประสานงานและดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับมาตรา 6 โดยรัฐภาคี หน่วยงานระหว่างประเทศ ภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ในช่วงที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าไปมาก

- เน้นย้ำว่าการศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน มีบทบาทสำคัญขั้นพื้นฐานสำหรับทุกประเทศในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความยืดหยุ่นต่อภูมิอากาศ และมีส่วนในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกรอบอนุสัญญาฯ

- ยืนยันถึงพันธกรณีของทุกๆ ประเทศในการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในระดับประเทศ ระดับอนุภูมิภาค และระดับภูมิภาค ในการพัฒนาและดำเนินแผนงานด้านการศึกษาและการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ

- กระตุ้นให้ทุกรัฐบาลผนวกประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรการเรียน และผนวกการสร้างจิตสำนึกด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการออกแบบและดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- เตือนให้ทุกรัฐภาคีเพิ่มความสำคัญในหัวข้อการศึกษา การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกมิติของการเจรจาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- เรียกร้องให้ทุกรัฐภาคีเน้นความสำคัญของการศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอีกครั้ง โดยรวมประเด็นนี้เข้าไปในข้อตกลงใหม่ของโลกที่จะมีการรับรองที่ปารีส

- เน้นย้ำถึงพันธกรณีในการประสานงานและการมีส่วนร่วม ผ่านความร่วมมือแบบทวิภาคีและความร่วมมือในระดับภูมิภาค ที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างจิตสำนึกและยกระดับการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตารางที่ 2.8 : ข้อสรุปและข้อเสนอแนะของความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนงานโดฮาจากผลการทบทวนขั้นกลาง

ข้อสรุป

- การวางแผน ประสานงานและดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนและความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็นดังกล่าวข้างต้น โดยรัฐภาคีและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในช่วงที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าไปมาก

- แม้ว่าทุกรัฐภาคีรายงานผลการดำเนินงานในปัจจุบันเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 อย่างน้อยหนึ่งกิจกรรมก็ตาม แต่ไม่จำเป็นว่ากิจกรรมเหล่านั้น ถูกฝังรวมเข้ากับกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวที่มีขอบเขตที่กว้างกว่า มีรัฐภาคีเพียงรัฐภาคีเดียว ที่อ้างถึงความสำคัญในการควบรวมทุกองค์ประกอบของกิจกรรมมาตรา 6 ใน NDCs

- แม้ว่าความก้าวหน้าที่ได้ดำเนินการโดยทุกรัฐภาคีและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่รัฐภาคียังได้ระบุอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ซึ่งรวมถึงขาดจิตสำนึกและองค์ความรู้ ไม่มีการจัดการเชิงสถาบัน การสนับสนุนด้านการเงินมีไม่เพียงพอ ขาดทรัพยากรบุคคลและการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจและหน้าที่ของประเทศต่างๆ มีไม่เพียงพอ รัฐภาคีบางรัฐภาคี กล่าวถึงการสนับสนุนทางด้านการเงินที่มากกว่าเดิม จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 เพิ่มมากขึ้น

- ในช่วงที่ผ่านมาเร็วๆ นี้ รัฐภาคีได้เพิ่มการรายงานผลกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ในรายงานแห่งชาติ ซึ่งแนวโน้มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่รัฐภาคี เชื่อมโยงการศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน และความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็นดังกล่าว เข้ากับกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อแนะนำ

- การเพิ่มความเข้มแข็งด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ สามารถขยายการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งหุ้นส่วนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในทุกระดับและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

- ควรจัดตั้ง seed fund ที่รัฐภาคีและหน่วยงานอื่น ๆ สามารถบริจาคได้ด้วยความสมัครใจ เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการเงินสำหรับการศึกษาและกิจกรรมมาตรา 6 ที่ดำเนินการโดยรัฐบาล องค์กรไม่แสวงผลกำไรและเยาวชน

- นโยบายและกลยุทธ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 ควรขับเคลื่อนโดยแต่ละประเทศตอบสนองต่อความจำเป็นเฉพาะและสถานการณ์ของประเทศ ทั้งนี้ นโยบายและกลยุทธ์ดังกล่าว ควรรวมหลักการการตอบสนองต่อบทบาทชายหญิง เพื่อจัดการกับความไม่เท่าเทียมด้านเพศในการศึกษา การฝึกอบรมและการสร้างจิตสำนึก

- รัฐภาคีหลายๆ รัฐภาคี ได้แต่งตั้งหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านมาตารา 6 ทั้งนี้ บทบาทของหน่วยประสานงานกลางของประเทศ ควรได้รับการเสริมความเข้มแข็งผ่านกิจกรรมในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ส่วนรัฐภาคีที่ยังไม่ได้แต่งตั้งหน่วยประสานงานกลาง ควรรีบดำเนินการโดยเร็วที่สุด

- สืบเนื่องจากกระทรวงที่รับผิดชอบเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในบางประเทศ ไม่ใช่กระทรวงเดียวกับกระทรวงที่มีอำนาจด้านนโยบายของกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้มาตรา 6 โดยกระทรวงที่รับผิดชอบด้านกิจกรรมมาตรา 6 มักมีบทบาทและความสำคัญน้อยกว่าในการพัฒนากลยุทธ์และนโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแผนโดฮา ดังนั้น ควรสนับสนุนแนวทางในการปรับปรุงความร่วมมือและการ ประสานงานข้ามกระทรวง โดยเฉพาะกระทรวงที่รับผิดชอบด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและ กระทรวงที่รับผิดชอบด้านการศึกษา การฝึกอบรมและการสร้างจิตสำนึก

- ควรให้อำนาจต่อเยาวชนการดำเนินกิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งพัฒนากลไกในการสนับสนุนทางด้านการเงินแก่เยาวชนและจัดตั้งสำนักงานตัวแทนของเยาวชนในแต่ละประเทศ

ภาพที่ 2.2 : แสดงเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ[7]

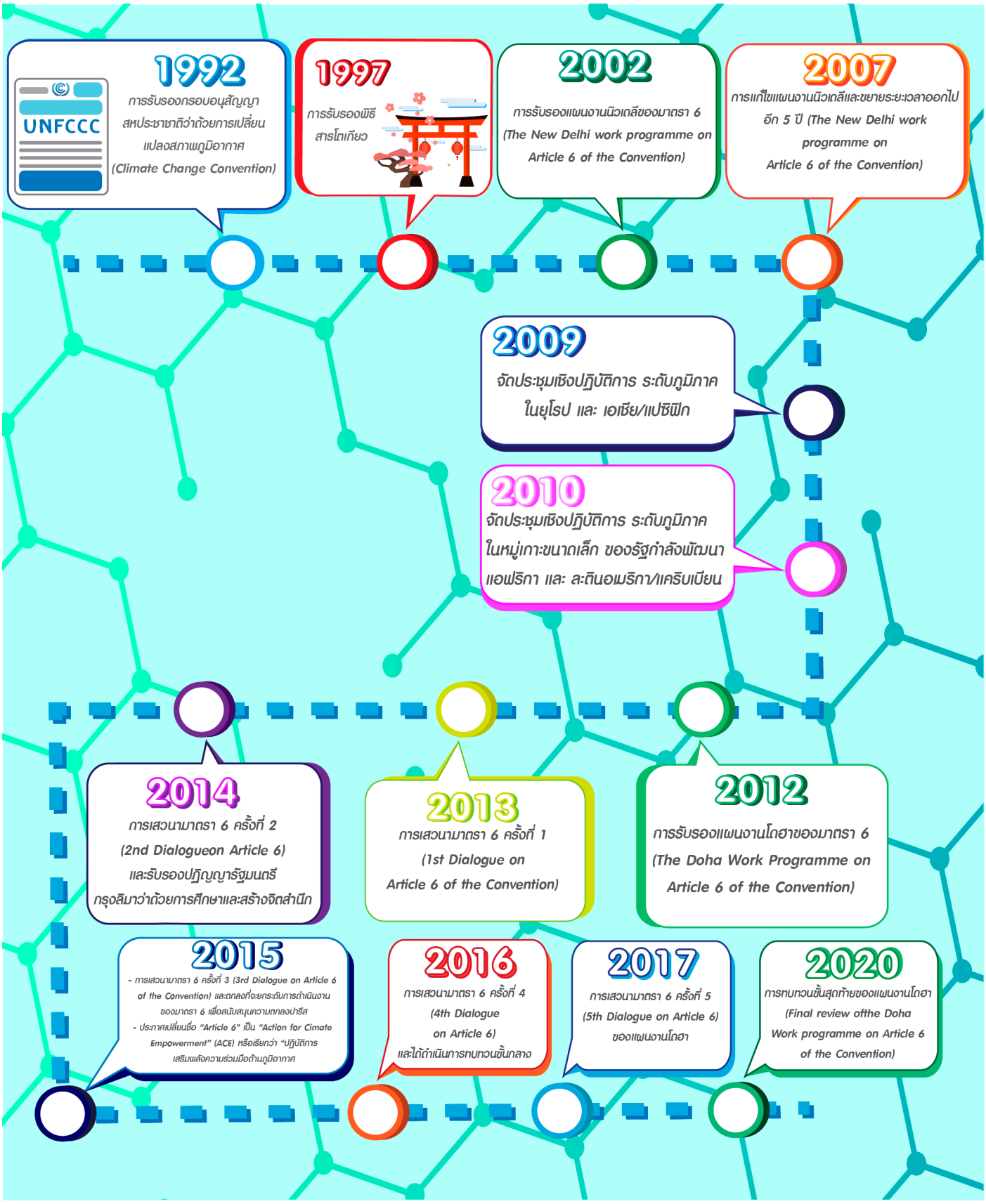

ภาพที่ 2.2 : แสดงเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ[7]

2.3 วัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6

หน่วยประสานงานกลางของประเทศ มีบทบาทและหน้าที่เพื่อส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ในทุกองค์ประกอบทั้งด้านการศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงข้อมูลของสาธารณชนและความร่วมมือระหว่างประเทศของ 5 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น[8,15] ในระดับประเทศ หน่วยประสานงานกลางของประเทศ อาจมีความรับผิดชอบด้านการเมือง ด้านเทคนิคและด้านองค์กรที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ของประเทศ ทั้งนี้ รัฐภาคีสมาชิกกรอบอนุสัญญาฯ จำเป็นต้องตัดสินใจกำหนดประเภทของกิจกรรมที่หน่วยประสานงานกลาง สามารถดำเนินการ ซึ่งรายการประเภทของกิจกรรมดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 2.9[8,15]

ตารางที่ 2.9 : บทบาทและหน้าที่ของหน่วยประสานงานกลางของประเทศด้านการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้มาตรา 6[8]

1. ระดับนานาชาติ

- ร่วมเจรจาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่างประเทศ
- ร่วมการเสวนามาตรา 6 ประจำปี
- ระบุแนวทางและประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นไปได้ และหาโอกาสเสริมสร้างความเข้มแข็งกับอนุสัญญาอื่นๆ

2. ระดับประเทศ

- ส่งเสริมการบูรณาการอย่างเป็นระบบด้านการศึกษา ฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้า ถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน ในทุกกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ ตลอดจนความตกลงปารีส รวมถึงการดำเนินงานตาม NDC และการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับการพัฒนาที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 และกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวที่ดำเนินการภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ
- ยกระดับการประสานงานข้ามภาคส่วนระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึกและความร่วมมือระหว่างประเทศ

- ประสานงานเพื่อพัฒนา ดำเนินการและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยกิจกรรมมาตรา 6
- ระดมความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการเงินเพื่อยกระดับการดำเนินงานตามแผนงานโดฮาในระดับประเทศ
- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สื่อวัสดุอุปกรณ์และตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับองค์ประกอบทั้งหกของกิจกรรมมาตรา 6
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการและเหตุการณ์สำคัญของกิจกรรมมาตรา 6 ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน เพื่ออำนวยความสะดวกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การปฏิบัติที่ดีและบทเรียนที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอ
- จัดส่งข้อมูลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานชาติและในกรณีที่เป็นไปได้ในรายงานอื่น ๆ ภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนโดฮา และแบ่งปันประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อวัตถุประสงค์ของการทบทวนและประเมินผลแผนงานโดฮาในปี ค.ศ. 2020 โดยมีข้อสังเกตว่าทั้งหกองค์ประกอบของกิจกรรมมาตรา 6 มีแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการรายงานดังกล่าว

3. ระดับท้องถิ่น

- ประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการยกระดับการดำเนินกิจกรรมมาตรา 6 ในระดับท้องถิ่น

ในปัจจุบัน รัฐภาคีสมาชิกกรอบอนุสัญญาฯ ได้เสนอชื่อหน่วยประสานงานกลางของประเทศ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบการประสานงาน อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 แล้วมากกว่า 100 ประเทศ[15] สำหรับประเทศไทย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานหลักระดับประเทศสำหรับกิจกรรมมาตรา 6 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557[15]

2.4 กรอบระหว่างประเทศที่เกี่ยวโยงกับปฏิบัติการเพื่อเสริมพลังด้านสภาพภูมิอากาศ/กิจกรรมภายใต้มาตรา 6

2.4.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) เมื่อเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2558 ผู้นำจากประเทศต่างๆ ได้ลงนามรองรับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ฉบับใหม่ของโลก โดยตั้งเป้าหมายการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับสากลที่ทุกประเทศจะดำเนินการร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายในอีก 15 ปีนับจากนี้ (พ.ศ. 2558 - 2573) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ เป็นการกำหนดทิศทางและอนาคตของโลกที่คนในโลกอยากเห็นให้เกิดความยั่งยืนในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นวาระที่ดำเนินการต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่ได้สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2558 โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ 3 ห่วงที่สำคัญ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคมและมิติสิ่งแวดล้อม ที่มีความเชื่อมโยงและสมดุลกัน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบไปด้วย 17 เป้าประสงค์และ 169 เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยุติความยากจน ต่อสู้กับความไม่เสมอภาคและความไม่เป็นธรรมและจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายในปี พ.ศ. 2573 ทั้งนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถจำแนกจัดกลุ่มเป็นประเด็นหลักๆ หรือที่เรียกว่า“5 P” คือ People (ประชาชน) Planet (โลก/ระบบนิเวศ), Prosperity (ความมั่งคั่ง), Peace (สันติภาพ) และ Partnership (ความเป็นหุ้นส่วน) โดย 3 เป้าประสงค์จาก 17 เป้าประสงค์และ 2 เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง มีความเกี่ยวโยงกับปฏิบัติการเพื่อเสริมพลังด้านสภาพภูมิอากาศหรือกิจกรรมภายใต้มาตรา 6 ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

เป้าประสงค์ที่ 4 ว่าด้วยคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการศึกษามีคุณภาพ ครบถ้วนและเป็นธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน โดยภายในปี พ.ศ. 2573 ทุกคนจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสันติภาพและความไม่รุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก การชื่นชมความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมในการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 13 ว่าด้วยปฏิบัติการด้านสภาพภูมิอากาศ เพื่อดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 13.3 เกี่ยวกับการปรับปรุงการศึกษา การสร้างจิตสำนึกและการเสริมสร้างศักยภาพสถาบันและบุคคลด้านการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว การลดผลกระทบและการเตือนภัยล่วงหน้า

เป้าประสงค์ที่ 16 ว่าด้วยการส่งเสริมความเป็นธรรม สันติภาพและสังคมเป็นสุข โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 16.10 เกี่ยวกับการสร้างหลักประกันการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชนและป้องกันสิทธิเสรีภาพ ที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศและเป้าหมายที่ 16.7 เกี่ยวกับการสร้างหลักประกันถึงความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมและการเป็นตัวแทนในกระบวนการตัดสินใจในทุกระดับ

2.4.2 แผนปฏิบัติการระดับโลกด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทศวรรษของการศึกษาแห่งสหประชาชาติสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 ถึง ปี ค.ศ. 2014 โดยมีเป้าประสงค์เพื่อเน้นการศึกษาในทุกรูปแบบ (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ในเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2014 องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้เปิดตัวแผนปฏิบัติการระดับโลกด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นทางการ เพื่อขยายการปฏิบัติการเรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั่วโลก วัตถุประสงค์พื้นฐานและสำคัญมาก 2 ข้อของแผนปฏิบัติการระดับโลกด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ 1) การจัดการด้านการศึกษาและการเรียนรู้ใหม่เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้รับคุณค่า ทักษะและองค์ความรู้ที่ให้อำนาจแก่ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 2) การยกระดับบทบาทการศึกษาและการเรียนรู้ในวาระ แผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการระดับโลกด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการสร้างและขยายการปฏิบัติการในพื้นที่ที่มีความสำคัญลำดับต้นๆ ใน 5 ประเด็น คือ 1) นโยบายที่รุดหน้า 2) การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม 3) การสร้างศักยภาพผู้ให้การศึกษาและฝึกอบรม 4) การให้อำนาจและการระดมกำลังเยาวชน และ 5) เร่งการแก้ไขที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น เนื่องจากมีความเชื่อมโยงอย่างแน่นเฟ้นกับการพัฒนาที่ยั่งยืน แผนปฏิบัติการระดับโลกด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นกรอบที่ดีเยี่ยมสำหรับความเข้าใจถึงชนิดของการริเริ่มด้านการศึกษา การฝึกอบรมและการสร้างจิตสำนึกที่เอื้อต่อบุคคลทุกวัยเพื่อเข้าใจและดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[15]

2.5 ตัวอย่างการดำเนินงานด้านกิจกรรม มาตรา 6 ของประเทศและองค์กรต่างๆ

2.5.1 การศึกษา

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
ฟินแลนด์	พัฒนาหลักสูตรการเรียนขึ้นใหม่ในปี ค.ศ.2016 ซึ่งเน้นเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[16]
อิตาลี	พัฒนาแนวทางการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรเชิงนวัตกรรม โดยสถาบันการศึกษาของประเทศได้[16]
ฮังการี	ขยายเครือข่ายโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งนำหลักการความยั่งยืนมาประยุกต์ไม่เพียงในหลักสูตรแต่ทุกๆ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษามากกว่า 350 โรงเรียน รวมถึงจัดตั้ง Forest Nursery School และ Forest School ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษาด้านวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ[17]
ประเทศอินเดีย	มีโปรแกรมการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เฉพาะเจาะจงมากกว่า 200,000 โรงเรียน
เม็กซิโก	หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้บรรจุในหลักสูตรบังคับมากกว่าหนึ่งวิชา ผ่านการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ดำเนินการ พัฒนาและเผยแพร่ความรู้ หลักการพฤติกรรม ทักษะ นิสัยและคุณค่า[18]
สาธารณรัฐโดมินิกัน	บรรจุหัวข้อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรการเรียนการสอน[19]
องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)	ดำเนินแผนงานระดับประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้นักการศึกษา นักวางแผนการศึกษาและผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งได้ดำเนินแผนงานดังกล่าวใน 12 ประเทศ คือ บังคลาเทศ บราซิล คิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน มองโกเลีย เนปาล ฟิลิปปินส์ แอฟริกาใต้ ตูวาลู กายอานา มอริเชียส และนามิเบีย[16]

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
United Nations Children's Fund (UNICEF)	สนับสนุนประเทศต่างๆ ในการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร[16]
United Nations Environment Programme (UNEP)	ดำเนินแผนงาน Global Universities Partnership on Environment for Sustainability ซึ่งปัจจุบันมีเครือข่ายประมาณ 800 มหาวิทยาลัยทั่วโลก เพื่อสนับสนุนการบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านนวัตกรรมหลักสูตร การแบ่งปันความรู้ การฝึกอบรม และความร่วมมือในลักษณะ South-South และ North-South[16]
Youth and United Nations Global Alliance (YUNGA) และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)	ได้สร้างหุ้นส่วนอย่างกว้างขวางในการพัฒนาทรัพยากรและแผนงานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยในปี ค.ศ.2015 YUNGA ได้เปิดตัวชุดทดสอบความสามารถด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นทรัพยากรที่กำลังใช้อยู่ในระบบการศึกษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ[16]
Rovio Entertainment Ltd. และ NGO Earth Day Network	จัดการแข่งขันซึ่งมีระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ เพื่อหาผู้ชนะเลิศด้านสิ่งแวดล้อมและการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านเกม Angry Bird[16]
United States Agency for International Development (USAID)	ดำเนินการร่วมกับกลุ่มศาสตราจารย์ชั้นนำ 12 ท่านจาก 8 มหาวิทยาลัยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการออกแบบหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพัฒนาสื่อการสอนระดับมหาวิทยาลัย โดยรวมแล้วเครือข่ายของนักการศึกษาดังกล่าวได้พัฒนา 4 โมดูล ได้แก่ BasicClimate Change, Social and Environmental Soundness, Low Emission Land Use Planning และ Carbon Measurement and Monitoring[20]

2.5.2 การฝึกอบรม

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
สาธารณรัฐโดมินิกัน	ดำเนินแผนงานฝึกอบรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้แก่ครูระดับประถม ระดับมัธยมและระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 3,500 คน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ National Strategy to Strengthen Human Resources and Skills to Advance Green, Low Emission and Climate-Resilient Development[16]
ออสเตรีย	ดำเนินแผนงาน klimaaktiv ซึ่งควบรวมการสนับสนุนทางด้านการเงินเข้ากับกิจกรรมการฝึกอบรม โดยมุ่งเป้าไปยังกลุ่มบุคคลที่ลงทุนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ผู้สนับสนุนโครงการที่พักอาศัย และพัฒนาความรู้ความชำนาญของผู้ให้บริการในแต่ละสาขา[21]
องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)	ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในห้องเรียน สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว ผ่านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน[22]
องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)	ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตร การบูรณาการการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เข้ากับหลักสูตรการศึกษาของครูและการปฏิบัติในห้องเรียนข้ามหลักสูตร ตลอดจนการสนับสนุนครูและนักการศึกษาในการนำแนวปฏิบัติของท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์ใช้ เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในภูมิภาคแคริบเบียน แปซิฟิก แอฟริกาใต้และแอฟริกาตะวันตก[16]
United Nations Development Programme (UNDP)	ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้สื่อมวลชนอาวุโสจาก 20 ประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อสร้างความเข้าใจต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และให้การสื่อสารในประเด็นดังกล่าวต่อสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ[16]
UNESCO-UNEVOC หรือ UNESCO's specialized centrefor technical and vocationaleducation and training (TVET)	ดำเนินการช่วยเหลือประเทศที่เป็นสมาชิกของยูเนสโก ในการเสริมสร้างและปรับปรุงระบบ TVET เพื่อตอบสนองต่อความสนใจของประเทศต่างๆ ในการผนวก green skill ในภาคแรงงาน โดยการฝึกอบรม นับเป็นส่วนสำคัญของ green skill ในภาคแรงงาน ทั้งนี้ Green TVET กำลังอยู่ในวาระของสถาบันการศึกษา TVET อย่างน้อย 46 แห่งทั่วโลก[16]

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
International Labor Organization (ILO)	ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อช่วยหน่วยงานหรือสถาบันภายใต้การดูแล ในการเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแนวทางที่มีอยู่ในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[16]
UN CC:Learn หรือ UN Climate Change Learning Partnership	โครงการริเริ่มที่ดำเนินการโดยองค์กรพหุภาคี จำนวน 34 องค์กร เพื่อสนับสนุนประเทศต่างๆ และหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ ในการแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวกับการออกแบบและการจัดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์[16]
United Nations Environmental Programme (UNEP)	ดำเนินการพัฒนาและเปิดหลักสูตรออนไลน์ 2 หลักสูตรในปี ค.ศ.2015 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งหลักสูตร Disasters and Ecosystems : Resilience ina Changing Climate มีผู้ลงทะเบียน 12,096 รายจาก 189 ประเทศ[23] และหลักสูตรPathways to climate change adaptation: the case of Small Island Developing States มีผู้ลงทะเบียน 8,492 รายจาก 199 ประเทศ[24]
กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก	ดำเนินการสนับสนุนการฝึกอบรมและการเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดปลีกย่อยของกิจกรรมในโครงการ เช่น ศูนย์และเครือข่ายนำร่องการเงินและเทคโนโลยีด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของแอฟริกา และโครงการริเริ่มการเสริมสร้างขีดความสามารถ ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการสร้างความสามารถในการฟื้นตัวกลับและต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลสภาพภูมิอากาศของประเทศกำลังพัฒนาที่มีความเปราะบาง เป็นต้น[16]

2.5.3 การสร้างจิตสำนึก

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
ประเทศจำนวนมาก	ได้พัฒนารูปแบบการรณรงค์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน เพื่อสร้างการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งประเทศต่างๆ ได้ใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ได้แก่ เว็บไซด์ วิทยุ รายการโทรทัศน์จดหมายข่าว อีเมล์ เอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ เว็บบล็อก ภาพยนตร์ วีดีโอเกม เกมออนไลน์ โฆษณาโปสเตอร์ นิทรรศการ การประชุม สัมมนา บรรยาย การประกวดรางวัลทางด้านสิ่งแวดล้อม โรงละครและการรณรงค์ในห้วงเวลาหนึ่งวันหนึ่งอาทิตย์และหนึ่งเดือน[16]
ประเทศจำนวนมาก	ให้ความเชื่อถือและบทบาทของสื่อมวลชนที่มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมาตรการที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ ความสนใจของสื่อมวลชนต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา[16]
เยอรมัน	ดำเนินกิจกรรมและรณรงค์สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนผ่านของประเทศสู่ยุคใหม่ด้านพลังงาน ซึ่งตั้งแต่ฤดูใบไม้ร่วง ปี ค.ศ. 2012 การรณรงค์ได้ดำเนินการภายใต้หัวข้อ “Energiewende made in Germany” ส่วนฤดูหนาวของปี ค.ศ.2012/2013 รัฐบาลเยอรมันได้มีการรณรงค์พิเศษภายใต้สโลแกน “High time something changed!”[17]
ฝรั่งเศส	ดำเนินการรณรงค์ครั้งใหญ่ เพื่อการกระตุ้นให้ประชาชนประหยัดพลังงานและสร้างความตระหนักรู้ว่าก๊าซเรือนกระจกเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[25]
เบลเยี่ยม	พัฒนาเว็บไซด์ energy guzzlers สำหรับคำนวณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งช่วยให้ผู้คนสามารถประเมินประสิทธิภาพด้านพลังงานของเครื่องใช้ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ที่บ้านและเป็นทางเลือกส าหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีอยู่ตามท้องตลาดของประเทศเบลเยี่ยม การรณรงค์ดังกล่าว มีผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซด์ มากกว่า 800,000 คนในระยะเวลา 3 ปี[25]
โปแลนด์	ดำเนินการรณรงค์ครั้งใหญ่ในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน โดยใช้ดาราและนักกีฬาที่มีชื่อเสียง เป็น presenter ในการรณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนประหยัดพลังงาน[25]

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
สหรัฐอาณาจักร	ดำเนินการรณรงค์ ACT ON CO_2 เพื่อให้สาธารณชนและภาคส่วนต่างๆ ได้ตระหนักถึงข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และวิธีที่ทุกคนสามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและดำเนินการให้แตกต่างจากเดิมได้[25]
European Commission	ดำเนินโครงการ EU-wide communication campaign “A world you like with a climate you like” เชิญชวนให้ประชาชน บริษัทและองค์กรต่าง ๆ จากทั่วยุโรป เพื่อแบ่งปันแนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[17]
เลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกับ UNDPGEF Small Grants Programme, the UnitedNations Joint Framework Initiative on Children, Youth and Climate Change (JFI) และ Television for the Environment (tve)	จัดการแข่งขันวิดีโอเยาวชนระดับโลก เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ(Global Youth Video Competition on Climate Change) ซึ่งเยาวชนจาก 60 ประเทศ ส่งวีดีโอเพื่อนำเสนอกรณีตัวอย่างของการใช้มาตรการเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้ ผู้ชนะของการแข่งขัน ได้รับรางวัลจากการประชุมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสหประชาชาติที่กรุงปารีส[26]
เลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ดำเนินโครงการริเริ่ม Momentum for Change เพื่อสร้างจิตสำนึกผ่านการรับรู้และแสดงตัวอย่างที่ขับเคลื่อนด้วยผลลัพธ์ที่องค์กร เมืองอุตสาหกรรม ประเทศต่างๆ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จัดการและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[27]

2.5.4 การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
สวีเดน	ดำเนินกิจกรรมหลายๆ กิจกรรม เพื่อดึงดูดและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ เช่น โครงการ Fossil Free Sweden initiative รวมถึงการหารือในวงกว้างกับกลุ่มต่างๆ ของสังคมที่ดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนจัดเวทีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประจำปี ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ผ่าน webcast สื่อกระจายเสียงและสื่อสังคมออนไลน์[16]
เนเธอแลนด์	ดำเนินการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการเจรจาภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาและการดำเนินการนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[16]
โมซัมบิก	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีผ่านการฝึกอบรมเฉพาะด้านเกี่ยวกับการออกแบบและดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลให้การมีส่วนร่วมของสตรีในคณะกรรมการบริหารทรัพยากรธรรมชาติแห่งชาติและการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาในระดับอำเภอเพิ่มขึ้น[16]
อิตาลี	เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น เอกชน นักวิทยาศาสตร์ และผู้แทนภาครัฐและภาคประชาสังคม ในงาน WORLD Milan EXPO 2015 ซึ่งเป็นนิทรรศการระดับโลกด้านการศึกษา วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ ภายหัวข้อความมั่นคงทางด้านอาหารและโภชนาการ โดยงาน EXPO 2015 เปิดโอกาสในการหารือและให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทั้งหมด เช่นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การผลิตอาหารและการป้องกันความหลากหลายทางชีวภาพ[17]
ฝรั่งเศส	ดำเนินการ Grenelle Environment Forum ซึ่งเป็นเวทีสำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในชีวิตประจำวัน โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นประเด็นสำคัญของเวทีนี้[25]
สหราชอาณาจักร	จัดชุดเวทีพลเมืองอย่างต่อเนื่อง จำนวน 9 ครั้ง เพื่อแสวงหามุมมองส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับแผนการของรัฐบาลในการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่อแนวทางที่บ้านและชุมชน ถูกห่อหุ้มด้วยฉนวนกันความร้อนและพลังงาน ซึ่งนำไปสู่โครงการวิจัยความท้าทายของชุมชนคาร์บอนต่ำที่มีระยะเวลา 2 ปี[25]

2.5.5 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน

ประเทศ/องค์กร	รูปแบบ/กิจกรรม
European Commission	พัฒน า Climate-ADAPT (the European Climate Adaptation Platform) ช่วยให้ภาคส่วนต่างๆ เข้าถึงและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเช่น ความเสี่ยงปัจจุบันและอนาคตในยุโรปและภาคส่วนต่างๆยุทธศาสตร์การปรับระดับชาติและระหว่างประเทศ กรณีศึกษาและ เครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการวางแผนด้านการปรับตัว ทั้งนี้ Climate-ADAPT ประกอบด้วยข้อมูลการปรับตัวมากกว่า 2,000 แหล่งในฐานข้อมูล รวมถึงข้อมูลการปรับตัวที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของสหภาพยุโรป ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและ การดำเนินงานของประเทศสมาชิกและแหล่งเงินทุนของสหภาพยุโรป[17]
Carbon Disclosure Project	ใช้ชุดข้อมูลขนาดใหญ่ผ่านเครือข่ายองค์กรมากกว่า 4,500 แห่งใน 81 ประเทศ เพื่อช่วยนักลงทุนและผู้จัดการกองทุนรวมในการเคลื่อนย้าย เงินทุนออกจากแหล่งปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในส่วนกลางและระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ[16]
เลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ได้เผยแพร่ข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสู่สาธารณชนผ่าน Newsroom และเว็บไซต์ของเลขาธิการฯ ตั้งแต่การเปิดตัว Newsroom เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2014 มีผู้เข้าเยี่ยมชมทั้งหมด 8,054,690 ครั้ง ส่วนเว็บไซต์ของเลขาธิการฯ มีผู้เข้าเยี่ยมชมทั้งหมด 23,447,452 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 2013[16]
Asia Pacific Adaptation Network (APAN)	Platform ระดับภูมิภาคเพื่อดำเนินการประสานงานและจัดการองค์ความรู้ด้านการปรับตัวและยกระดับการเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก[28]

2.6 ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของกิจกรรมมาตรา 6 กับเป้าหมายหลักและนโยบาย/แผนหลักของประชาคมอาเซียนและประเทศไทย

1. แผนปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยสิ่งแวดล้อมศึกษา พ.ศ. 2557-2561 (ASEAN Environmental Education Action Plan 2014-2018)

เป็นกรอบระดับภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเร่งรัดการพัฒนาและความก้าวหน้าของการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนซึ่งเป็นองค์ประกอบเชิงบูรณาการ เพื่อการบรรลุสู่การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วย 4 พื้นที่เป้าหมายและเป้าประสงค์ ดังนี้

พื้นที่เป้าหมายที่ 1 ภาคส่วนที่เป็นทางการ ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อบูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษาและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับทุกระดับของระบบการศึกษาภาคบังคับตามความสามารถและแนวทางของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

พื้นที่เป้าหมายที่ 2 ภาคส่วนที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและนิเวศผ่านสิ่งแวดล้อมศึกษาและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อตอบโจทย์ประเด็นและความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

พื้นที่เป้าหมายที่ 3 การเสริมสร้างศักยภาพด้านบุคลากรและสถาบัน ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และฝึกอบรมบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศสมาชิกอาเซียน

พื้นที่เป้าหมายที่ 4 เครือข่าย ความร่วมมือและการสื่อสาร ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อปรับปรุงการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ทักษะและทรัพยากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเพิ่มการสนับสนุนและพันธกรณีสำหรับสิ่งแวดล้อมศึกษาและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพ ผ่านเครือข่ายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

2. แผนปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยการตอบสนองร่วมกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ASEAN Action Plan on Joint Response to Climate Change)

แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมาตรา 6 ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ผ่านการยกระดับการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการจัดหลักสูตรฝึกอบรม

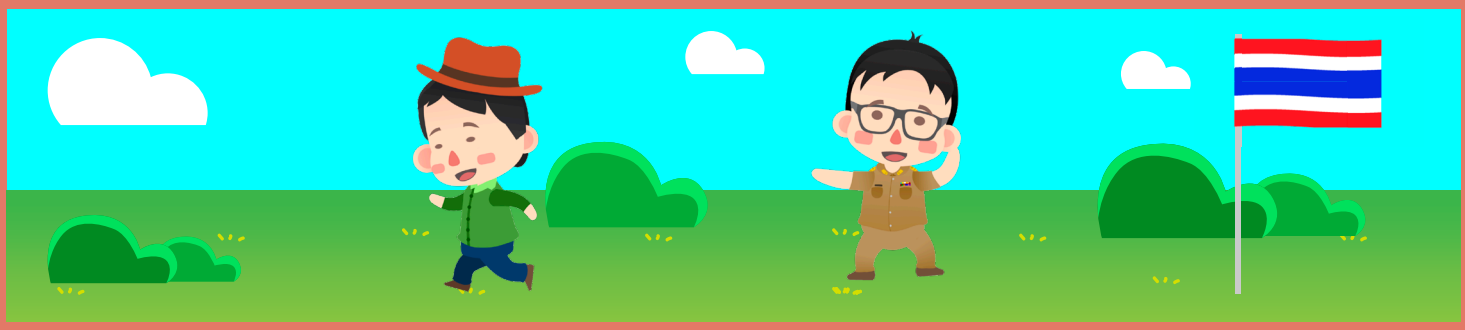

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 57 รัฐต้อง

(1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย

(2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 58 การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

มาตรา 259 ภายใต้บังคับมาตรา 260 และมาตรา 261 การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศการวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

2. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

(1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

(2) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(1) ร่วมลดปัญหาโลกร้อน และปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีกลไกจัดการเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในด้านต่างๆ หรือในพื้นที่หรือสาขาที่มีความเสี่ยงจะได้รับผลกระทบสูง แนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ

3.5 สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.5.5 สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและหน่วยงานในระดับต่างๆ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น รวมทั้งชุมชน ให้มีความรู้ ความสามารถในการรับมือกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

และการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับปฐมวัยควบคู่กับหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงและบรรจุไว้ในระบบการศึกษาภาคบังคับ

4. แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (พ.ศ. 2558-2593)

3. การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.การสร้างความตระหนักรู้และเสริมศักยภาพด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มุ่งเน้นการพัฒนาคน สร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็ง และสร้างวัฒนธรรมของการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีกลุ่มเป้าหมายทั้งสถานศึกษา นักวิชาการ หน่วยงานทุกส่วนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สื่อมวลชน และสาธารณชนในวงกว้าง เพื่อให้เกิดความตระหนักความเข้าใจ สามารถประเมินวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ถูกต้อง รวมถึงมีองค์ความรู้และศักยภาพในการมีส่วนช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิผลตามบทบาทและภารกิจที่รับผิดชอบ

5. แผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุขแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2569)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบการสาธารณสุขของประเทศรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีมาตรฐานสากล

2.4 กลยุทธ์และแนวทางการดาเนินงาน

2.4.5 บริหารและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) การสื่อสารและสร้างความตระหนักเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับปัญหาสุขภาพแก่ผู้กำหนดนโยบายด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรการแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข และทุกวิชาชีพที่เชื่อมโยงกับการบูรณาการแก้ปัญหาสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(2) การสร้างระบบการฝึกอบรมและการพัฒนาการเรียนการสอนด้านความเสี่ยงต่อสุขภาพและการจัดการสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสถานศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและทักษะของประชาชน ในการรับมือและจัดการตนเองจากภัยสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.4 กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน

3.4.1 พัฒนาความรู้และทักษะในการป้องกันและดูแลสุขภาพตนเองจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อทำให้เกิดการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) สร้างความรู้ และทักษะในการจัดการสุขภาพตนเองและชุมชนจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งสร้างช่องทางการสื่อสาร เผยแพร่ความรู้ที่ประชาชนเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งสร้างกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และทักษะในการจัดการสุขภาพตนเอง

(2) ผลักดันหลักสูตรการจัดการสุขภาพและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการเรียนการสอนในทุกระดับ (ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย)

3.4.2 พัฒนาระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ เพื่อพัฒนาทักษะ สร้างการมีส่วนร่วมและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพื่อทำให้เกิดการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารสุขภาพและเครือข่ายการสื่อสารประชาสัมพันธ์ภัยสุขภาพในระดับชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสื่อสารข้อมูลให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทั่วถึง

(2) ส่งเสริมการนำข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านสุขภาพ เข้าไปอยู่ในกิจกรรมของชุมชน เกิดการช่วยเหลือในการดูแลสุขภาพร่วมกัน

(3) พัฒนาสถาบันฝึกอบรมและพัฒนานวัตกรรมสาธารณสุขมูลฐานเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะในการจัดการสุขภาพจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศครอบคลุมทุกเขตบริการสุขภาพ

3.4.3 สร้างสรรค์การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรภาคีทุกภาคส่วนในการดูแลประชาชนด้วยกลไกของชุมชน และการเคารพในความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) สร้างวาระร่วมของชุมชนในการตระหนักและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ให้เป็นประเด็นความกังวลร่วมกันของชุมชนและองค์กรภาคี พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เคารพในการความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน สิทธิด้านสุขภาพ สิทธิของชนพื้นเมืองและชาติพันธุ์ การดูแลแรงงานต่างด้าว และการคุ้มครองดูแลเด็ก ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และคนที่มีความเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างชุมชนต้นแบบให้กระจายและครอบคลุมทั่วประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงสำคัญ

6. ร่างยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร พ.ศ. 2560 - 2564

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรวบรวม พัฒนาและสร้างฐานข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยีเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์ 1.3 สร้างความตระหนักรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบ

(2) จัดเวทีเสวนาเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย

(3) ส่งเสริมการถ่ายทอดข้อมูล องค์ความรู้และเทคโนโลยีในจังหวัดที่มีความเสี่ยงสูง

(4) จัดทำคู่มือแนะนำแนวทางในการปรับตัวให้แก่เกษตรกร ภาคเอกชนและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและพัฒนาให้เกิดการเติบโตแบบปล่อยคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 3.2 การตลาดสำหรับสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) รณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสินค้าเกษตรคาร์บอนต่ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการเกษตร

กลยุทธ์ 4.1 เสริมสร้างบุคลากรและภาคีร่วมพัฒนา มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(2) ถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง

7. แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2564

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ และส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 4.1 การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพของประชาชนด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(1) ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่มเครือข่ายในการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภครับทราบและเข้าใจถึงความแตกต่างของผลกระทบต่อสุขภาพระหว่างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กับสินค้าและบริการทั่วไป

(2) เพิ่มนวัตกรรมการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และปลูกจิตสำนึกเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้พลังงานของผู้ใช้พลังงาน และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ประกอบการ ให้ประกอบธุรกิจแบบประหยัดพลังงาน รวมทั้งส่งเสริมการเดินทางในระยะสั้นด้วยการเดินเท้า/ปั่นจักรยาน และใช้รถยนต์สาธารณะแทนรถยนต์ส่วนบุคคล โดยหันไปใช้บริการโดยสารด้วยรถไฟฟ้าและรถใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

(3) สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ การท่องเที่ยว พลังงานและขนส่ง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีองค์ความรู้ถึงผลกระทบและความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งให้มีความเชื่อมโยงองค์ความรู้เชิงวิชาการสู่บริบทของแต่ละภาคส่วน

8. เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศไทยกำหนด (Thailand's Nationally Determined Contribution; Thailand's NDC)

องค์ประกอบของกิจกรรมมาตรา 6 บางองค์ประกอบ ได้ระบุในเป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศไทยกำหนด โดยภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร องค์กรพหุภาคี และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำ Thailand's NDC โดยการมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนของหน่วยงานดังกล่าว เป็นหัวใจความสำเร็จของการดำเนินงาน Thailand's NDC

9. มติคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2554

วาระเรื่องพิจารณา

4.1 การดำเนินงานของประเทศไทยเพื่อเตรียมรับกับการดำเนินงานก้าวต่อไปของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพิธีสารเกียวโต การนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม (Implementation)

(4) การอนุวัตตามมาตรา 6 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Education, Training and Public Awareness) ในการดำเนินการให้การศึกษา ฝึกอบรม และสร้างจิตสำนึกของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้สะดวกและเป็นไปอย่างต่อเนื่องให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

10. (ร่าง) แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

พันธกิจ

(2) เสริมสร้างศักยภาพและความตระหนักรู้ของภาคีการพัฒนาในทุกระดับ เพื่อสร้างความพร้อมในการดำเนินมาตรการตามนโยบายและแผนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการน้ำ

แผนงานที่ 1.1 การจัดการน้ำในระบบลุ่มน้ำอย่างบูรณาการและสมดุล

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการน้ำในลุ่มน้ำด้วยความตระหนักในสภาวการณ์และแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร

แผนงานที่ 2.1 สร้างภูมิคุ้มกันและความพร้อมในการรับมือและปรับตัวในการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติในภาคการเกษตร

(1) จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

(11) สร้างความตระหนักรู้ให้ชุมชนเกษตรมีความเข้าใจถึงผลกระทบ ความเสี่ยง และโอกาสในอนาคตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แผนงานที่ 2.3 สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

(8) สร้างความเข้มแข็งและผลักดันการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการสาธารณสุข

แผนงานที่ 4.1 พัฒนากลไกการเฝ้าระวัง การป้องกันโรคและผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(1) สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแก่ประชาชนทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

แผนงานที่ 6.1 ลดความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

(1) สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

“แผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ตามข้อตกลงภายใต้กรอบปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment)”

แผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ตามข้อตกลงภายใต้กรอบปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment)

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคีความตกลงปารีสเมื่อ 21 กันยายน 2559 (ความตกลงปารีสมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2559) โดยนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศว่า

“การเข้าเป็นภาคีความตกลงปารีสเป็นก้าวที่สำคัญยิ่งก้าวหนึ่งของไทย ประเทศไทยเข้าร่วมเพราะตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนที่จะรักษาโลกนี้ไว้ให้กับลูกหลาน...เจตนารมณ์อันแน่วแน่ของประเทศไทยในการมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ และมีความต้านทานต่อสภาพภูมิอากาศ”

หน่วยงานประสานงานหลักระดับประเทศ (National Focal Point)

เพื่อให้การดำเนินงานให้เป็นไปตามพันธสัญญา และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำแผนการเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแผนปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่และสร้างความตระหนักรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการจัดทำหลักสูตรร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และเมื่อปี 2557 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานหลักระดับประเทศ (National Focal Point) สำหรับ Action for Climate Empowerment (ปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ) หรือมาตรา 6

ซึ่งครอบคลุมเรื่องสำคัญ ดังนี้ การศึกษา การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของประชาชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ การเสริมสร้างขีดความสามารถ ซึ่งสอดรับกับภารกิจของกรม ดังนั้นเพื่อให้กรมได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานหลักระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่เป้าหมายตามพันธสัญญา จึงเห็นสมควรให้มียุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของประเทศ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศเพื่อให้บรรลุตามข้อตกลงภายใต้กรอบปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment) นี้ได้พิจารณา ถึงความสอดคล้องกับพันธกรณีและข้อผูกพันของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความสอดคล้องกับแผนและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1.การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
เพื่อการปรับเปลี่ยนนิสัย และพฤติกรรมในระยะยาว

2.การฝึกอบรม เพื่อการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ภูมิอากาศทั้งในด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และด้านการปรับตัว

---

3. การเสริมสร้างจิตสำนึก
โดยมีกลุ่มเป้าหมายสำหรับทุกช่วงวัย

4.การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของประชาชน
โดยการทำให้ข้อมูลเปิดเผยและเข้าถึงได้จากประชาชนทั่วไป

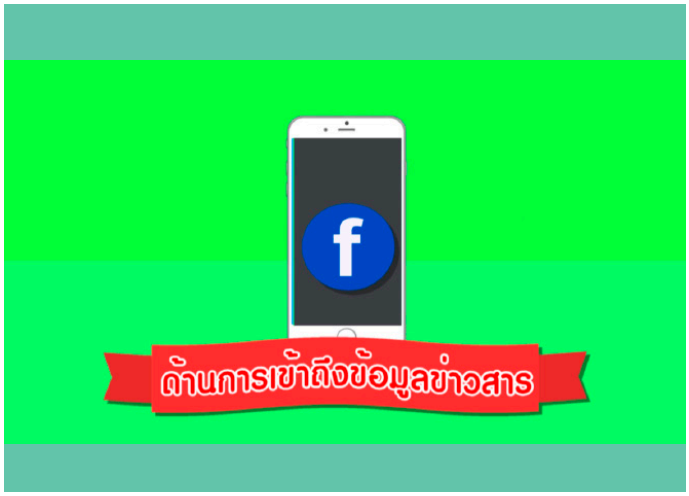

5.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มในการตัดสินใจและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6.การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ
เพื่อยกระดับและเพิ่มความเข้มข้นของความร่วมมือ ความพยายามร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

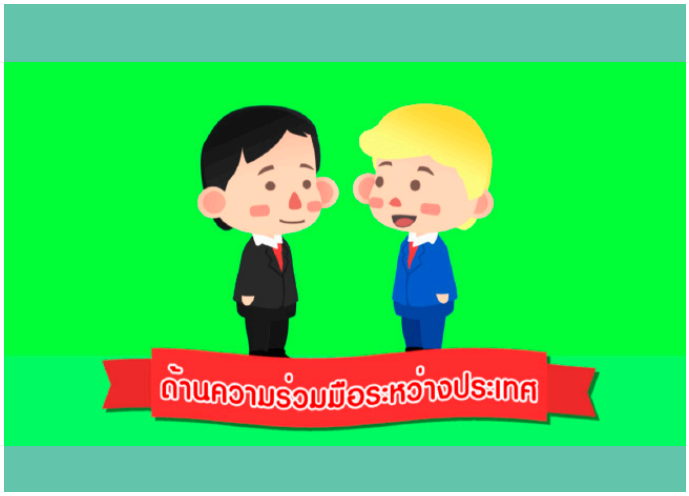

การดำเนินการภายใต้หลักการที่สำคัญคือการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานตามภารกิจข้อที่ 1 และ 2 จะมีผลต่อการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มขีดความสามารถต่อการจัดการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ โดยภารกิจข้างต้นจะดำเนินการภายใต้หลักการที่สำคัญ คือ การศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Education for Sustainable Development)

การดำเนินงานตามภารกิจข้อที่ 3 และ 4 เป็นการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคม ต่อการร่วมกันแสวงหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินงานตามภารกิจข้อที่ 5 และ 6 เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ และสร้างความร่วมมือในการรับมือต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศร่วมกัน

ภารกิจทั้ง 6 ข้อข้างต้นนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การดำเนินงานในเรื่องนี้จึงได้ถูกบัญญัติไว้ในเนื้อหาของความตกลงปารีส มาตราที่ 12 เป็นการเน้นย้ำถึงความสำคัญของภารกิจดังกล่าวต่อการเสริมพลังรับมือปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการดำเนินงานในโครงการฯ นี้ จะใช้ภารกิจ 6 ข้อนี้เป็นกรอบในการยกร่างแผนยุทธศาสตร์ระยะ 5-10 ปี และแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปีของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานประสานงานหลักระดับประเทศ (National Focal Point) สำหรับการดำเนินงานตามมาตรา 6 ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

13 CLIMATE ACTION

จากการวิเคราะห์ในเบื้องต้น กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) สำคัญต่อการดำเนินงานตามภารกิจ ทั้ง 6 ข้อ จำแนกออกได้เป็น 7 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มองค์กรภาครัฐ กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มภาคเอกชน กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคม โดยแต่ละกลุ่มนี้มีบทบาทและระดับความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อเสริมพลังรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันไป แสดงดังตารางที่ 3.1 ข้างล่าง

ตารางที่ 3.1 : บทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมพลังรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

Actors	ภารกิจเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
	1.หลักสูตรการศึกษา	2.การฝึกอบรม	3.การเสริมสร้างจิตสำนึก	4.การเข้าถึงข้อมูล	5.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	6.ความร่วมมือระหว่างประเทศ
1.สื่อมวลชน		+	+++	++		
2.องค์กรภาครัฐ		++	++	+++	+++	+++
3.สถาบันการศึกษา	+++	+++	+++	+	+	++
4.นักวิชาการ	+++	+++	+++	+	+	++
5.ภาคประชาสังคม			+++	++	++	
6.กลุ่มภาคเอกชน		++	+++	+	+++	+
7.กลุ่มองค์กรปกครองท้องถิ่น			+++	+++	+++	

หมายเหตุ : จำนวนเครื่องหมาย + แสดงถึงระดับของบทบาทและความเกี่ยวข้องต่อภารกิจของกลุ่มต่างๆ

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ 7 กลุ่มนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การดำเนินงานของโครงการ โดยจะคัดเลือกเชิญผู้ที่มีบทบาทสำคัญในแต่ละกลุ่มมาร่วมในการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อการระดมสมอง ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศและแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามข้อตกลงภายใต้กรอบปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1.ข้อเสนอแนะต่อภารกิจเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้ง 6 ด้าน

3.1.1 ด้านการศึกษา

ด้านเนื้อหาควรเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการ กล่าวคือ มีการบูรณาเนื้อหาที่จัดสอนเข้ากับหลากหลายสาขาวิชา และเชื่อมโยงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของประเด็นปัญหา นอกจากนั้นการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญกับความรู้ท้องถิ่นด้วย กล่าวคือ ผู้เรียนควรมีความเข้าใจในภูมินิเวศท้องถิ่น (Nature Base Education) เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Nature Base Solution) โดยอาจจะจัดการศึกษาในรูปแบบกิจกรรมนอกห้องเรียน (Outdoor Education)

ในด้านกลุ่มเป้าหมายนั้นควรมีการขยายให้ครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัย ไปจนถึงอุดมศึกษา และควรขยายไปถึงการศึกษานอกระบบ ได้แก่ การให้ความรู้กับประชาชนทั่วไป เกษตรกร และกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อรองรับ Aging Society ทั้งนี้เป้าหมายของการศึกษาควรเน้นไปที่การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) และการสร้างนวัตกรรมหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ (Innovative Education)

3.1.2 ด้านการฝึกอบรม

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการกำหนดรูปแบบการอบรมและเนื้อหาที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายต้องครอบคลุมตั้งแต่ประชาชนทั่วไป ระดับผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) องค์กรปกครองท้องถิ่น ไปจนถึงผู้นำชุมชน การฝึกอบรมนั้นควรยึดหลัก Train for The Trainer เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และเสริมสร้างศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ในด้านเนื้อหาการอบรมนั้นควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ถูกอบรมเป็นหลัก เนื่องจากแต่ละกลุ่มย่อมต้องการข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน และเนื้อหาการอบรมควรบูรณาการ 2 ชุดความรู้ที่สำคัญ ทั้งความรู้ในเชิงเทคนิคและเชิงวิชาการเข้าด้วยกัน ในส่วนของช่องทางนั้น ควรมีหลากหลายช่องทาง เข้าถึงง่ายและมีต้นทุนในการเข้าถึงต่ำที่สุด เพื่อให้ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงได้ ตัวอย่างที่น่าสนใจของการอบรม เช่น การอบรมออนไลน์ทางเว็บไซต์ Webinar

3.1.3 ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึก

ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด คือ กำหนดคำนิยามให้ชัดเจนของคำว่าจิตสำนึกที่ต้องการให้เกิดขึ้นคือจิตสำนึกอะไร เพื่อให้สามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการและเนื้อหาในการสร้างจิตสำนึกให้ตรงประเด็นและ เป้าหมายหลักของการเสริมสร้างจิตสำนึก คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคม ดังนั้นจึงควรออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน โดยอาจใช้ช่องทางที่หลากหลาย เช่น Social Media เป็นต้น ตัวอย่างที่น่าสนใจของกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสำนึก

เช่น Application ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์ ที่มีการคำนวณการใช้พลังงานในชีวิตประจำวัน เป็นต้น แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุดของกิจกรรมด้านนี้ คือ การจัดทำตัวชี้วัดในการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม

3.1.4 ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ปัญหาที่สำคัญของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คือ ปัจจุบันแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังคงกระจัดกระจาย ข้อมูลขาดความต่อเนื่อง ทำให้หน่วยงานและประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ได้ ดังนั้นจึงควรมีการจัดตั้งหน่วยประสานงานกลางที่ดูแลควบคุมเรื่องข้อมูลข่าวสาร และควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลในระดับชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลในระดับพื้นที่ประกอบ

ปัญหาด้านข้อมูล ซึ่งปัจจุบันข้อมูลต่างๆ นั้นขาดกระบวนการสังเคราะห์ของข้อมูล อันเนื่องมาจากหน่วยงานภาครัฐยังขาด Data Analytic ทำให้ข้อมูลที่มี ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและหน่วยงานที่ต้องการใช้ข้อมูลเท่าที่ควร นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องพิจารณากลุ่มเป้าหมายของแต่ละกลุ่มว่าต้องการข้อมูลในรูปแบบไหน หลักคิดที่สำคัญในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คือ การใช้ทั้งสื่อกระแสหลักและสื่อกระแสรองให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงการเข้าถึงข้อมูลโดยง่ายและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

3.1.5 ด้านการมีส่วนร่วม

รูปแบบการมีส่วนร่วมควรเน้นจากระดับพื้นที่ (Bottom Up) เนื่องจากที่ผ่านมาจะพบว่าพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมักไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ทำให้การแก้ปัญหาไม่ยั่งยืน นอกจากนั้นรัฐควรเปิดเผยข้อมูลให้แก่ประชาชนอย่างรอบด้าน รวมไปถึงการสนับสนุนด้านงบประมาณให้ท้องถิ่นมีอิสระในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ของตนเอง สิ่งที่สำคัญ คือ ควรผลักดันประเด็นการมีส่วนร่วมให้เป็นนโยบายหรือกฎหมายที่ชัดเจน เพื่อให้เกิด Action Plan และการจัดสรรงบประมาณในพื้นที่

3.1.6 ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือในระดับเบื้องต้น คือ การติดตามสถานการณ์และการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับโลก เพื่อ อัพเดทข้อมูลที่สำคัญ นอกจากนั้นควรมีการแลกเปลี่ยน Know How และ Best Practice ทั้งใน ระดับประเทศและระดับท้องถิ่น สิ่งสำคัญที่สุด คือ การสร้างความร่วมมือนั้น ไม่ได้จำกัดเพียงแค่หน่วยงาน ภาครัฐเท่านั้น แต่ควรเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นๆ เช่น ประชาชน เอกชน และท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือ โดยภาครัฐเป็นหน่วยงานสนับสนุนและประสานงานหลัก

3.2.ข้อเสนอแนะต่อภารกิจด้านการเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) ตามกรอบข้อตกลงปารีส

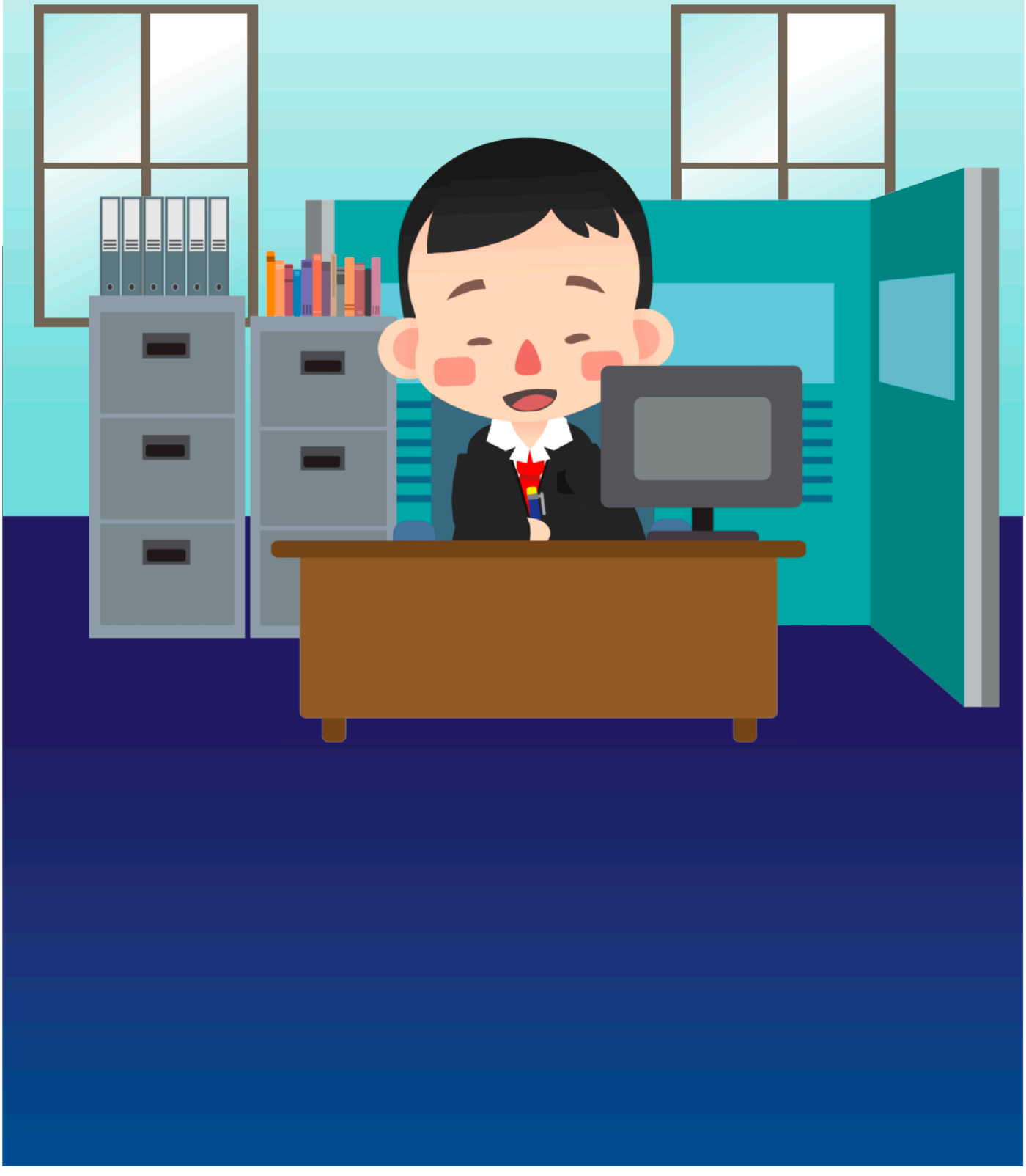

3.2.1 ด้านการเสริมสร้างศักยภาพของสถาบัน

การเสริมสร้างศักยภาพควรครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้ง 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับ หน่วยงาน กลไก และบุคคล โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ แต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (Sectorial Analysis) ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐและบุคลากร บุคลากรในระบบการศึกษาและการวิจัย ระดับชุมชนและภาคประชาสังคม ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ ทั้งนี้ ในกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนั้นควรเน้นที่ Area Base เนื่องจากการเสริมสร้างศักยภาพนั้นเป็นกิจกรรมที่ เน้นกระบวนการเป็นหลักซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้รวดเร็วกว่าภาคส่วนอื่นๆ โดย อาจให้ระดับชุมชนมีการแลกเปลี่ยน Best Practice ร่วมกัน ประกอบด้วย

3.2.2 ด้านการสร้างสภาพที่เอื้ออำนวย

ควรตั้งเป้าหมายไปที่การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการ ดำเนินงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งปัจจัยในการสร้างสภาพดังกล่าวนั้นควรครอบคลุม ตั้งแต่ กฎหมายและ ข้อบังคับต่างๆ งบประมาน การศึกษาวิจัย สิทธิและความเท่าเทียมในมิติทางเพศ

3.2.3 ด้านการจัดการฐานข้อมูล

การจัดการฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพนั้นควรพิจารณาถึง การประเมินผลกระทบ (Impact Assessment) ประกอบด้วย ในส่วนของข้อมูลนั้นต้องมีการอัพเดทตามสถานการณ์และเงื่อนไขต่างๆ ตลอดเวลา ทั้งในแง่ข้อมูลการดำเนินงานจากหน่วยงานต่างๆ ข้อมูลเชิงเทคนิค ข้อมูลและองค์ความรู้ในระดับพื้นที่ และ Best Practice เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลจากแหล่งดังกล่าวไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรมีหน่วยงานที่จัดทำฐานข้อมูลกลางของประเทศทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตัวอย่างแนวทางการจัดทำอาจทำออกมาในรูปแบบของ Google โดยต้องการรวบรวมต้องประสานสอดคล้อง (Harmonize) ต้องมีกระบวนการ Quality Assurance จากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ทั้งจากในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังดำเนินการอยู่

3.2.4 ด้านงบประมาณ

ควรมีการจัดระบบงบประมานแบบบูรณาการ เพื่อประสิทธิภาพ การทำงาน กล่าวคือ ควรมีกระบวนการ Fund Raising จากทั้งหน่วยงานภายในประเทศและนอกประเทศ เช่น Green Climate Fund เป็นต้น และควรกระจายงบประมานลงสู่ในระดับพื้นที่ด้วย

3.2.5 ด้านการศึกษาวิจัย

ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดแคลนนักวิจัยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้องค์ความรู้ที่มียังไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาดังนั้นสิ่งที่ต้องเพิ่มเติม คือ กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และ Learning Organization

3.2.6 การประเมินผล

การประเมินผลควรมีกระบวนการ Cross-Benefit Analysis โดยเฉพาะ ในด้าน Adaptation และควรมีการจัดทำตัวชี้วัดที่สามารถประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ระยะ 5-10 ปี)

ยุทธศาสตร์ระดับประเทศนี้ใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินงานใน 3 แนวทาง คือ

(1) เป็นยุทธศาสตร์สำหรับการดำเนินงานของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นหน่วยประสานงานกลางระดับประเทศ (National Focal Point) สำหรับ Action for Climate Empowerment (ACE) หรือ มาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญาประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การประสานทำงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีบทบาท/ ภารกิจเกี่ยวกับข้องการ ACE

(2) เป็นยุทธศาสตร์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการของกรมส่งเสริมฯ เพื่อดำเนินงานตามภารกิจ ACE

(3) เป็นยุทธศาสตร์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานตามภารกิจ ACE

ผลของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้จะนำไปสู่ ผลผลิต (Output) หลัก คือ

(1) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันทำงานอย่างบูรณาการตามกรอบภารกิจ ACE

(2) การดำเนินงานตามภารกิจ ACE ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และบรรลุตามเจตนารมณ์ของมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ (Outcome) คือ ประชาชน ผู้บริโภค ผู้ประกอบธุรกิจ มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมีความพร้อมมากขึ้นในการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลกระทบ (Impact) ให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society) และสังคมที่มีความมั่นคงทนทานต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilient Society) ซึ่งแสดงตามภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 : แสดงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE

วิสัยทัศน์

"ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจ "การปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ" (ACE) อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กร และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และพลังร่วมของสังคม"

ยุทธศาสตร์ และพันธกิจ

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ระดับประเทศต่อการปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านสภาพภูมิอากาศ (ACE) มีทั้งหมด 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ประสาน เชื่อมโยง และบูรณาการ การดำเนินงานเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

2. ขยายและสร้างเครือข่ายการทำงานเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที่

3. เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการดำเนินงานเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภารกิจที่เกี่ยวข้องของหน่วยประสานงานกลางระดับประเทศ องค์กรและเครือข่ายที่ทำงานเกี่ยวข้อง ทั้งระดับบุคคล องค์กร และสังคม

4. สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

5. สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุน (Enabling Environment) การปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ประสาน เชื่อมโยง และบูรณาการ การปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งเน้นการประสาน และบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่มีการดำเนินภารกิจ เกี่ยวกับการปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ ซึ่งในปัจจุบันมีกิจกรรมการดำเนินงานอยู่มากทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น) เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม และเพื่อการสนับสนุนเสริมพลังการทำงานระหว่างองค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขยายและสร้างเครือข่ายการทำงานการปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เป็นการขยายเครือข่ายการทำงานการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศที่มีอยู่ให้ขยายกว้างเพิ่มขึ้น มีองค์กร หรือบุคคลจากภาครัฐและนอกภาครัฐ (ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น) เข้ามาร่วมการทำงานมากขึ้น รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการทำงานใหม่ในพื้นที่หรือในหัวข้อกิจกรรมที่ยังไม่มีเครือข่ายทำงานอยู่ โดยครอบคลุมการทำงานทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที่ (จังหวัด อำเภอ ตำบล และพื้นที่เชิงระบบนิเวศ เช่น ลุ่มน้ำ) องค์กรในระดับพื้นที่ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีภารกิจหน้าที่โดยตรงและเกี่ยวโยงกับภารกิจการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศทั้ง 6 ข้อ

พันธกิจ

พันธกิจที่สอดรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 มีดังนี้

1. รวบรวม ประมวล จัดทำแผนผังและข้อมูล (Mapping) วิเคราะห์และจำแนกภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านการฝึกอบรม ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาหรือชุดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านการสื่อสารสาธารณะ ฯ

2. สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องเป้าหมาย ขอบเขต และเนื้อหาของภารกิจการดำเนินงานเสริมส้างพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3. สร้างกลไก/ รูปแบบ (Platform) ของการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรและเครือข่ายด้านการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศ และภารกิจที่เกี่ยวข้องของหน่วยประสานงานกลางระดับประเทศ องค์กรและเครือข่ายที่ทำงานเกี่ยวข้อง ทั้งระดับบุคคล องค์กร และสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานและเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จำเป็นสำหรับประเทศในการนำไปสู่เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศไทยกำหนด (Thailand's Nationally Determined Contribution; Thailand's NDC) แผนการปรับตัวแห่งชาติ (National Adaptation Plan; NAP) การดำเนินงาน ACE ตลอดจนภารกิจและการดำเนินการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความตกลงปารีส ซึ่งครอบคลุมการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถใน 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับองค์กรและระดับระบบ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์นี้จะเป็นกรอบและแนวทางให้หน่วยงานและเครือข่ายต่างๆ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ ความรับผิดชอบและภารกิจของหน่วยงานของตนเองต่อไป ซึ่งประเด็นและขอบเขตที่ยุทธศาสตร์ให้สำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร และระดับระบบประกอบด้วย

1.การจัดทำรายงานแห่งชาติ (National Communication) รายงานความก้าวหน้าทุกสองปี (Biennial Updated Report) รายงานการปรับตัวของประเทศ (Adaptation Communication) และรายงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอนุสัญญาฯ และความตกลงปารีส

2.หน่วยประสานงานหลักของประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานของอนุสัญญาฯ (UNFCCC National Focal Point) การดำเนินงาน ACE (ACE National Focal Point) การดำเนินงานด้าน GCF (GCF National Designated Authority) และการดำเนินงานด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี (CTCN National Designated Entity)

3.การดำเนินกิจกรรมด้าน ACE ของหน่วยงานและเครือข่ายต่างๆ

4.การดำเนินงานด้านการบรรเทาก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวตาม

5. การดำเนินมาตรการด้านการปรับตัวตาม NAP

6. แผนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับประเทศและระดับกระทรวง

7. การดำเนินการด้านการเงินและการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

8. การดำเนินการด้านการศึกษาวิจัย

9. ฐานข้อมูลและเครือข่าย

พันธกิจ

พันธกิจที่สอดรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3 มีดังนี้

1. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย (SWOT) ของหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามความตกลงปารีส และการดำเนินงาน ACE

2. จัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถระดับกระทรวงและหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นประเด็นและขอบเขตการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถตามที่ยุทธศาสตร์ได้ระบุไว้ข้างต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามความตกลงปารีส

3. จัดทำกลไกการสนับสนุนด้านการเงินต่อแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถระดับกระทรวงและหน่วยงาน และพัฒนาแนวทางการประสาน เชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

4. ศึกษาการจัดการเชิงสถาบันที่เหมาะสมของการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศในภาพรวม

5. ดำเนินการแผนงานและโครงการ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงานและเครือข่าย โดยมุ่งเน้นภารกิจที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับประเทศ (NDCs) และแผนการปรับตัวระดับประเทศ (NAP)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ยุทธศาสตร์ที่4 เป็นการใช้การสื่อสารสาธารณะในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เครือข่ายการสื่อสารทางสังคม (Social Network) ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นำไปสู่การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและจัดการแก้ไขปัญหา และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

พันธกิจ

พันธกิจที่สอดรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 4 มีดังนี้

1. วิเคราะห์ จำแนกกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงานด้านการสื่อสารสาธารณะ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน มียุทธศาสตร์การสื่อสารที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและความแตกต่างของช่วงอายุ
2. จัดทำระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการสื่อสาร และเพื่อการเข้าถึงข้อมูลโดยสะดวกของประชาชน
3. จัดทำแผนงานสื่อสารสาธารณะร่วมกัน เพื่อเสริมพลังการทำงาน และลดปัญหาความซ้ำซ้อนระหว่างการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีกิจกรรมด้านการสื่อสารสาธารณะ

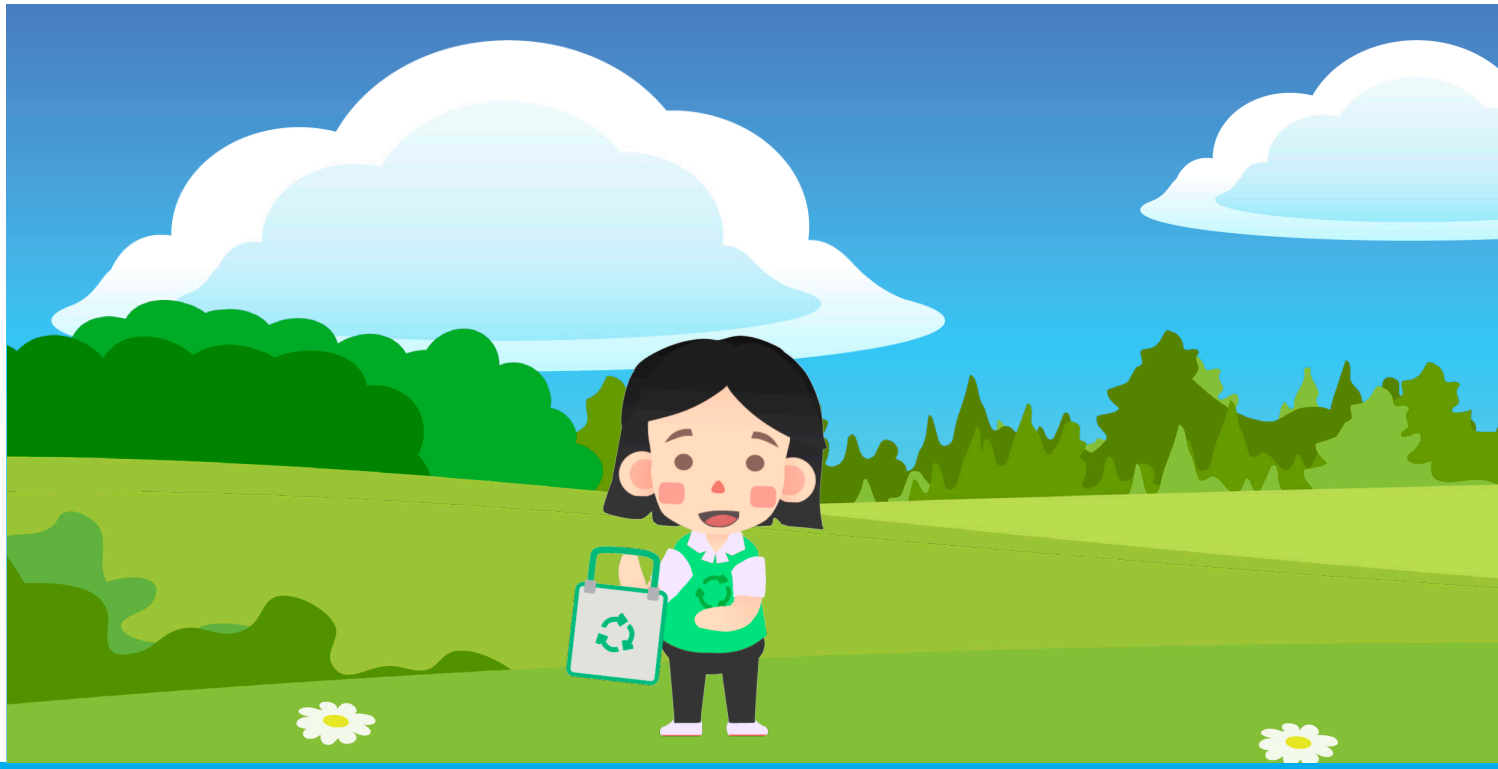

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุน (Enabling Environment) การดำเนินงานเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เป็นการสร้างเสริมสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ที่จะมีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อการเอื้อและสนับสนุนให้การปฏิบัติการเสริมพลังความร่วมมือด้านภูมิอากาศมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

พันธกิจ

พันธกิจที่สอดรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 5 คือ การผลักดันสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนการดำเนินงาน ที่สำคัญได้แก่

1. การเชื่อมโยงเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับกระบวนการกำหนดนโยบายทุกด้าน
2. ระบบงบประมาณเชิงบูรณาการ
3. กลไกการเงินด้านโลกร้อน (Climate Finance)
4. กฎระเบียบ กฎหมายเฉพาะด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ในแต่ละยุทธศาสตร์ ได้เสนอตัวชี้วัดผลสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไว้ตามที่แสดงอยู่ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 : ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE พันธกิจ และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	พันธกิจ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1.ประสานเชื่อมโยงและบูรณาการการดำเนินงาน ACE ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม 2.ขยายและสร้างเครือข่ายการทำงาน ACE ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่	-รวบรวม ประมวล จัดทำแผนผังและข้อมูล (Mapping) การวิเคราะห์และจำแนกภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นด้านการฝึกอบรม ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษา ด้านการสื่อสารสาธารณะ ฯ -สร้างความเข้าใจร่วมกันต่อภารกิจการดำเนินงาน ACE ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง -สร้างกลไก/ รูปแบบ (Platform) ของการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรและเครือข่ายด้าน ACE	-มีจำนวนองค์กรเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการตามภารกิจ ACE มากขึ้น -มีกลไกรูปแบบ และแนวทางการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนระหว่างองค์กรและเครือข่ายด้าน ACE
3.เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการดำเนินงาน ACE และภารกิจที่เกี่ยวข้อง ของหน่วยประสานงานกลางระดับประเทศ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)องค์กร และเครือข่ายเกี่ยวข้อง ทั้งในระดับบุคคลองค์กรและสังคม	-วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและความท้าทาย (SWOT) ของหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามความตกลงปารีส และการดำเนินงาน ACE -จัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถระดับกระทรวงและหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นประเด็นและขอบเขตการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถตามที่ยุทธศาสตร์ได้ระบุไว้ข้างต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามความตกลงปารีส	-องค์กรและเครือข่ายที่ด้านงาน ACE มีศักยภาพและขีดความสามารถเพิ่มขึ้น -กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยประสานงานกลางระดับประเทศด้าน ACE มีศักยภาพและขีดความสามารถที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3.2 : ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE พันธกิจ และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	พันธกิจ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	-จัดทำกลไกการสนับสนุนด้านการเงินต่อแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถระดับกระทรวงและหน่วยงาน และพัฒนาแนวทางการประสาน เชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน -ศึกษาการจัดการเชิงสถาบันที่เหมาะสมของการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างศักยภาพ และขีดความสามารถของประเทศในภาพรวม -ดำเนินการแผนงานและโครงการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ และขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงาน และเครือข่าย โดยมุ่งเน้นภารกิจที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับประเทศ (NDCs) และแผนการปรับตัวระดับประเทศ (NAP)	
4.สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจความตระหนัก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยยึดตามกลุ่มเป้าหมายและความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และใช้เทคโนโลยี เครือข่ายสื่อสารทางสังคมให้เป็นประโยชน์มากที่สุด	-วิเคราะห์จำแนกกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงานด้านการสื่อสารสาธารณะ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน มียุทธศาสตร์การสื่อสารที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและความแตกต่างของช่วงอายุ -จัดทำระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information) เพื่อการสื่อสาร และเพื่อการเข้าถึงข้อมูลโดยสะดวกของประชาชน	-ประชาชนทั่วไปเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลและสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และกว้างขวางมากขึ้น -ประชาชนทั่วไปมีความตระหนัก มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น

ตารางที่ 3.2 : ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE พันธกิจ และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	พันธกิจ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
5.สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุน(Enabling Environment)การดำเนินงาน ACE และ การบริหารจัดการปัญหาการเปลี่ยน แปลงสภาพภูมิอากาศโดยภาพรวม	ผลักดันการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ -การเชื่อมโยงเรื่องการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศกับกระบวนการกำหนดนโยบายทุกด้าน -ระบบงบประมาณเชิงบูรณาการ -กลไกการเงินด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Finance) -กฎระเบียบ กฎหมายรองรับ	-มีการนำเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปเป็นปัจจัยในการกำหนดนโยบายทุกด้าน -มีการจัดทำระบบงบประมาณ เชิงบูรณาการเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ -มีกลไกการเงินที่สนับสนุนการดำเนินงานเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น -มีกฎระเบียบ กฎหมายเฉพาะเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.4 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศ และข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE

3.4 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศ และข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE

ร่างแผนปฏิบัติการด้าน ACE ระยะ 3 ปีของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยงานประสานกลางระดับประเทศ (NFP) เป็นการยกร่างขึ้นตามยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ACE ระดับประเทศ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศกับข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE แสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศกับข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์	แผนปฏิบัติการ ACE	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
1.ประสานเชื่อมโยง และบูรณาการ การดำเนินงาน ACE ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม	โครงการด้านการฝึกอบรม	-จัดทำแผนผังและข้อมูล (Mapping) องค์กรและเครือข่ายด้านการฝึกอบรม -ปรับปรุงพัฒนารูปแบบ หลักสูตรการฝึกอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการฝึกอบรม เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
	โครงการด้านการศึกษา	-การสำรวจ รวบรวมหลักสูตร/วิชาการเรียนการสอนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีอยู่ -การปรับปรุง พัฒนาชุดการศึกษาเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเครือข่ายสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
2.ขยายและสร้างเครือข่ายการทำงาน ACE ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที	โครงการการมีส่วน ร่วมของประชาชน	-พัฒนาระบบและรูปแบบการสร้างพันธมิตรการทำงานร่วมแบบ Public-Private-People Partnership ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาระบบตลาดสีเขียว -การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและระบบการลดและแยกขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่

ตารางที่ 3.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศกับข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์	แผนปฏิบัติการ ACE	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
3.เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการดำเนินงานเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภารกิจที่เกี่ยวข้องของหน่วยประสานงานกลางระดับประเทศ องค์กร และเครือข่ายที่ทำงานเกี่ยวข้องทั้งระดับบุคคล องค์กร และสังคม	โครงการด้านการฝึกอบรม	-พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่รองรับกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการฝึกอบรมกับกลุ่มเป้าหมาย 7 กลุ่ม
	โครงการด้านการเสริมสร้างจิตสำนึก	-การออกแบบและดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ครบทุกกระบวนการ คือกำหนดวิธีการสร้างเสริมจิตสำนึกที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย มีมาตรการสนับสนุนรองรับการร่วมปฏิบัติ และมีการติดตามประเมินผล
4.สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และใช้เทคโนโลยีเครือข่ายสื่อสารทางสังคมให้เป็นประโยชน์	โครงการด้านการเข้าถึงและสื่อสารข้อมูลข่าวสาร	-การสำรวจ รวบรวมแหล่งข้อมูลด้าน CC ในประเทศไทย และจัดทำระบบเครือข่ายฐานข้อมูลเพื่อความสะดวกในการสืบค้นและเข้าถึง -การจัดทำกลยุทธ์การสื่อสารข้อมูล (Strategic Communication) และส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูล

ตารางที่ 3.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศกับข้อเสนอแผนปฏิบัติการด้าน ACE ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์	แผนปฏิบัติการ ACE	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
5. สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุน (Enabling Environment) การดำเนินงาน ACE	โครงการด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ	-การจัดตั้งกลไก/หน่วยกลางของการประสานสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน ACE เพื่อการประสาน สนับสนุนการสร้างความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ -การจัดทำยุทธศาสตร์สร้างความร่วมมือเกี่ยวกับ การดำเนินงาน ACE ทั้งระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศที่เหมาะสมของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

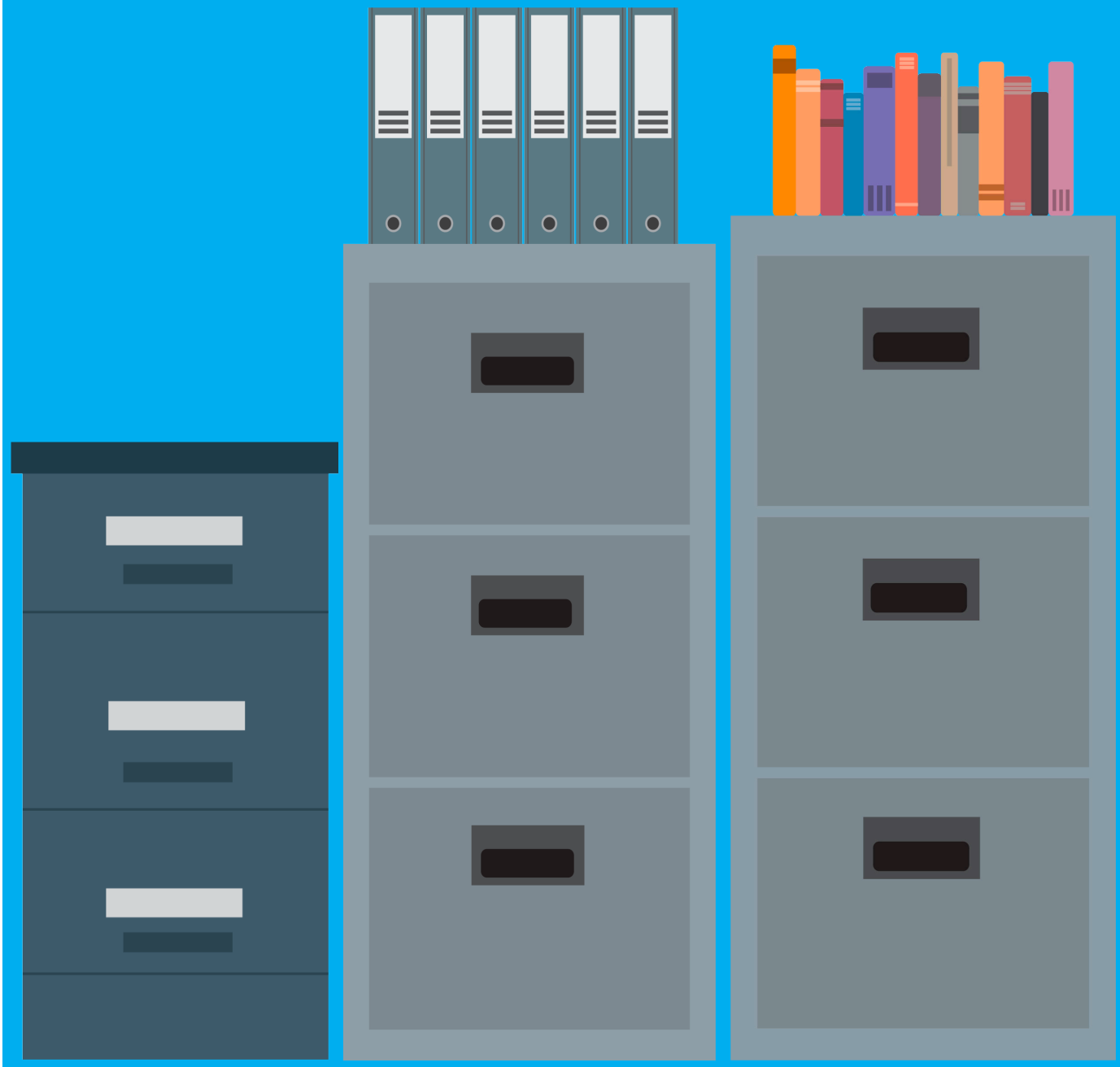

เอกสารอ้างอิง

[1] United Nation Framework Convention on Climate Change. (1992). United Nations, http://unfccc.int/essential_background/convention/items/6036.php.

[2] Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change. (1998). United Nations, http://unfccc.int/kyoto_protocol/items/2830.php.

[3] Transforming our world. The 2030 agenda for sustainable development, https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld.

[4] Paris Agreement. (2015). United Nation, http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php.

[5] Report of the Conference of the Parties on its twenty-first session held in Paris from 30 November to 13 December 2015. FCCC/CP/2015/10/Add.1, http://unfccc.int/documentation/ documents/advanced_search/items/6911.php?priref=600008865.

[6] Action for Climate Empowerment. A friendly name for Article 6. http://newsroom.unfccc.int/
unfccc-newsroom/dont-call-it-article-6-call-it-ace-action-for-climate-empowerment/.

[7] Education, Training and Public Awareness under Article 6 of the Convention. http://unfccc.int/
cooperation_support/education_outreach/overview/items/8946.php.

เอกสารอ้างอิง

[8] United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) and United Nation Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). (2016). Action for climate employment guidelines for accelerating solutions through education, training and public awareness. http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002464/246435e.pdf.

[9] New Delhi work programme on Article 6 of the Convention. http://unfccc.int/resource/docs/cop8/07a01.pdf#page=23.

[10] amended New Delhi work programme on Article 6 of the Convention. http://unfccc.int/resource/docs/2007/cop13/eng/06a01.pdf#page=37.

[11] Doha work programme on Article 6 of the Convention. http://unfccc.int/resource/docs/2012/ cop18/eng/08a02.pdf#page=17.

[12] Dialogues on Action for Climate Empowerment. http://unfccc.int/cooperation_and_support/ education_and_outreach/dialogues/items/8941.php.

[13] Lima Ministerial Declaration on Education and Awareness-rising. http://unfccc.int/resource/ docs/2014/cop20/eng/10a03.pdf#page=37.

[14] Improving the effectiveness of the Doha work programme on Article 6 of the Convention. http://unfccc.int/files/meetings/marrakech_nov_2016/application/pdf/auv_cop22_i3b_article_6.pdf.

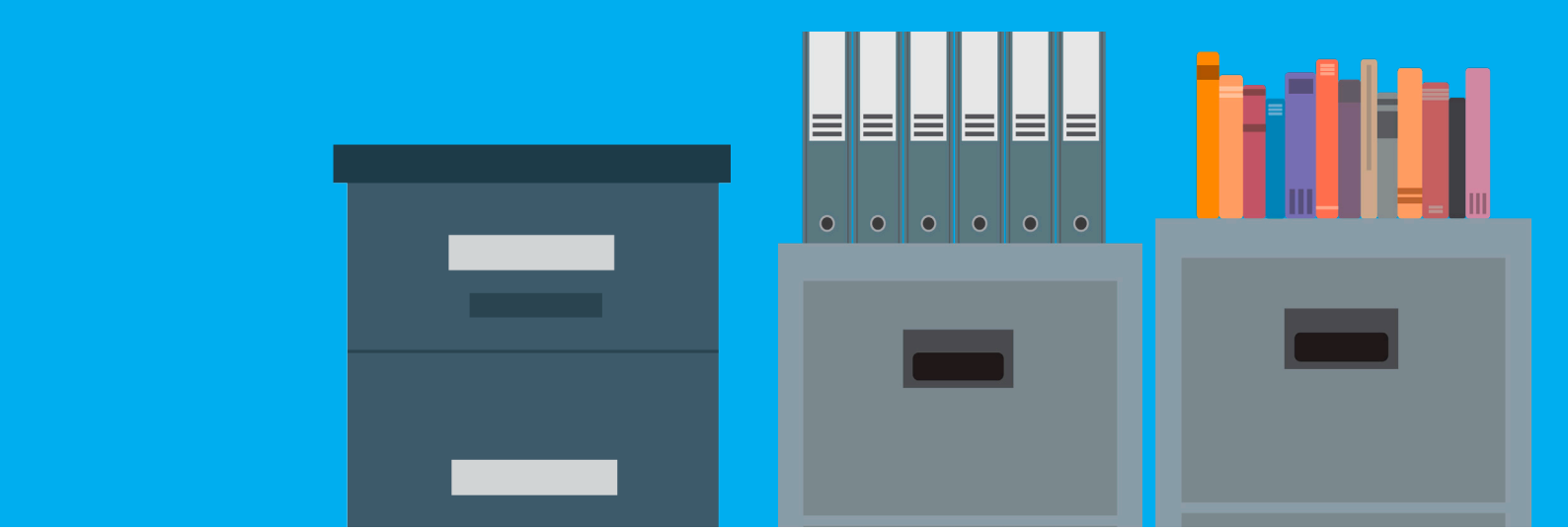

[15] National Focal Points for Action for Climate Empowerment. http://unfccc.int/ cooperation_and_support/education_and_outreach/national_focal_points/items/8942.php.

[16] Progress made in implementing the Doha work programme on Article 6 of the Convention. http://unfccc.int/resource/docs/2016/sbi/eng/06.pdf.

[17] Information on the steps the Parties have taken to implement the Doha work programme, such as efforts to consider the linkages between Article 6 activities, implementation of policies and measures to mitigate and adapt to climate change, and on emerging gaps and needs, as well as recommendations on further steps for improving the effective implementation of the Doha work programme. Submission by the Netherlands and the European Commission on behalf of the European Union and its member states. http://www4.unfccc.int/submissions/SitePages/sessions.aspx?showOnlyCurrentCalls=1&populateData=1&expectedsubmissionfrom=Parties&focalBodies=SBI.

[18] Inputs of Mexico to the intermediate review of the implementation of the Doha work programme on Article 6 of the Convention. http://www4.unfccc.int/submissions/-SitePages/sessions.aspx?showOnlyCurrentCalls=1&populateData=1&expectedsubmissionfrom=Parties&focalBodies=SBI.

[19] Dominican Republic's inputs to the intermediate review of the Doha work programme on Article 6 of the Convention. http://www4.unfccc.int/submissions/-SitePages/sessions.aspx?showOnlyCurrentCalls=1&populateData=1&expectedsubmissionfrom=Parties&focalBodies=SBI.

เอกสารอ้างอิง

[20] Climate Change Curriculum. http://www.leafasia.org/curriculum.

[21] klimaaktiv. http://www.klimaaktiv.at/english.html.

[22] Climate change in the classroom. http://www.unesco.org/new/ccesd.

[23] Disasters and Ecosystems: Resilience in a Changing Climate. https://iversity.org/en/courses/
disasters-and-ecosystems-resilience-in-a-changing-climate.

[24] Pathways to climate change adaptation: the case of Small Island Developing States.
https://www.coursera.org/course/sids.

[25] Activities to implement the amended New Delhi work programme under decision 9/CP.13. FCCC/SBI/2010/MISC.7. United Nation Framework Convention on Climate Change.

[26] Winners of COP21 Youth Climate Video Competition Announced. http://newsroom.- unfccc.int/unfccc-newsroom/winners-of-cop21-youth-climate-video-competition- announced/.

[27] Momentum for Change. http://unfccc.int/secretariat/momentum_for_change/items/6214.php.

[28] Asia Pacific Adaptation Network (APAN). http://www.asiapacificadapt.net/about-us.

Action for climate empowerment

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
49 พระราม 6 ซอย 30 พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
เบอร์โทรศัพท์ : 02-298-5646
E-mail : deqpinter1978@gmail.com
Website : www.deqp.go.th